

Historien van Hollant tot 1477.

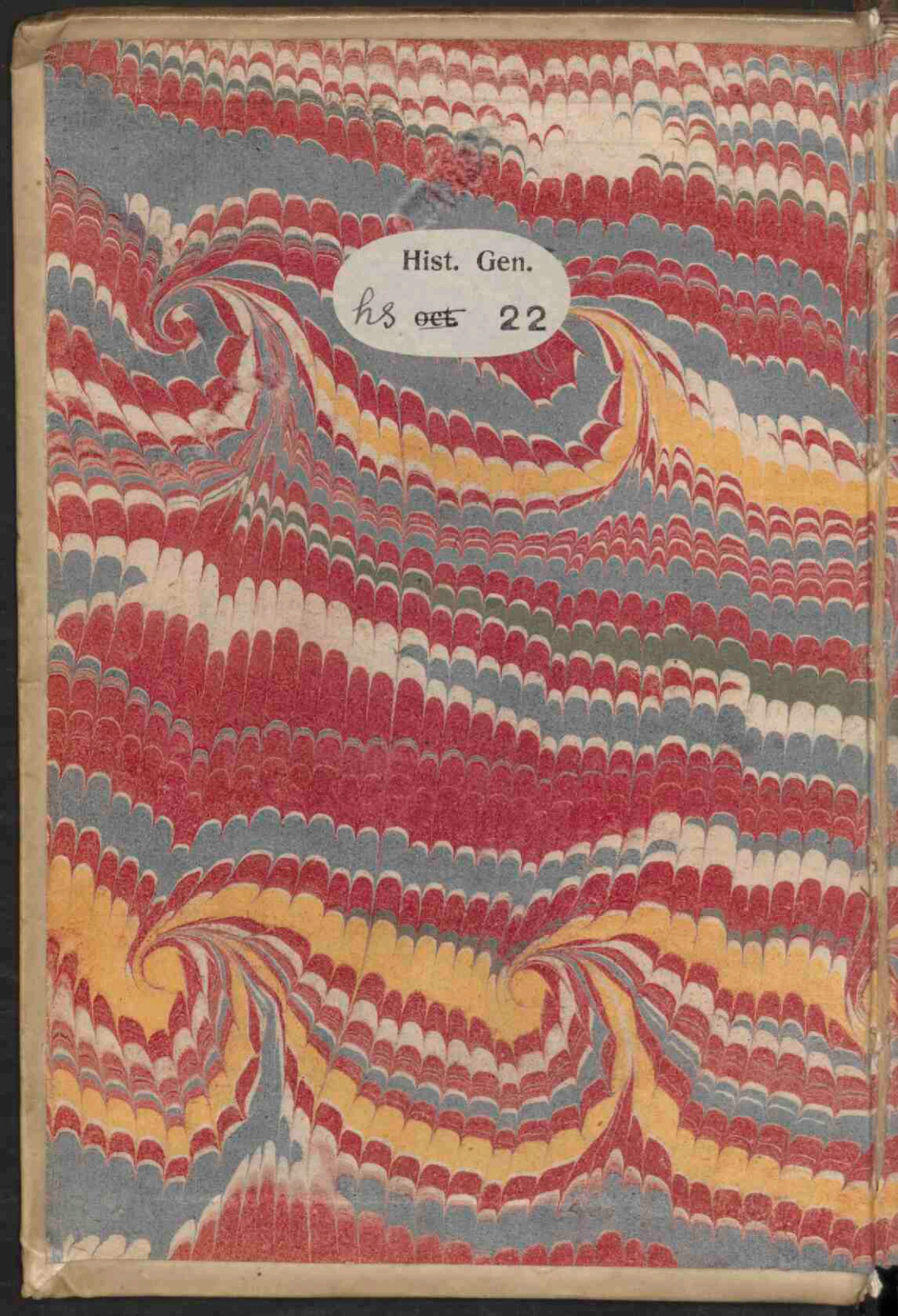
<https://hdl.handle.net/1874/340477>

22

DE
CHE
KII

Gen.

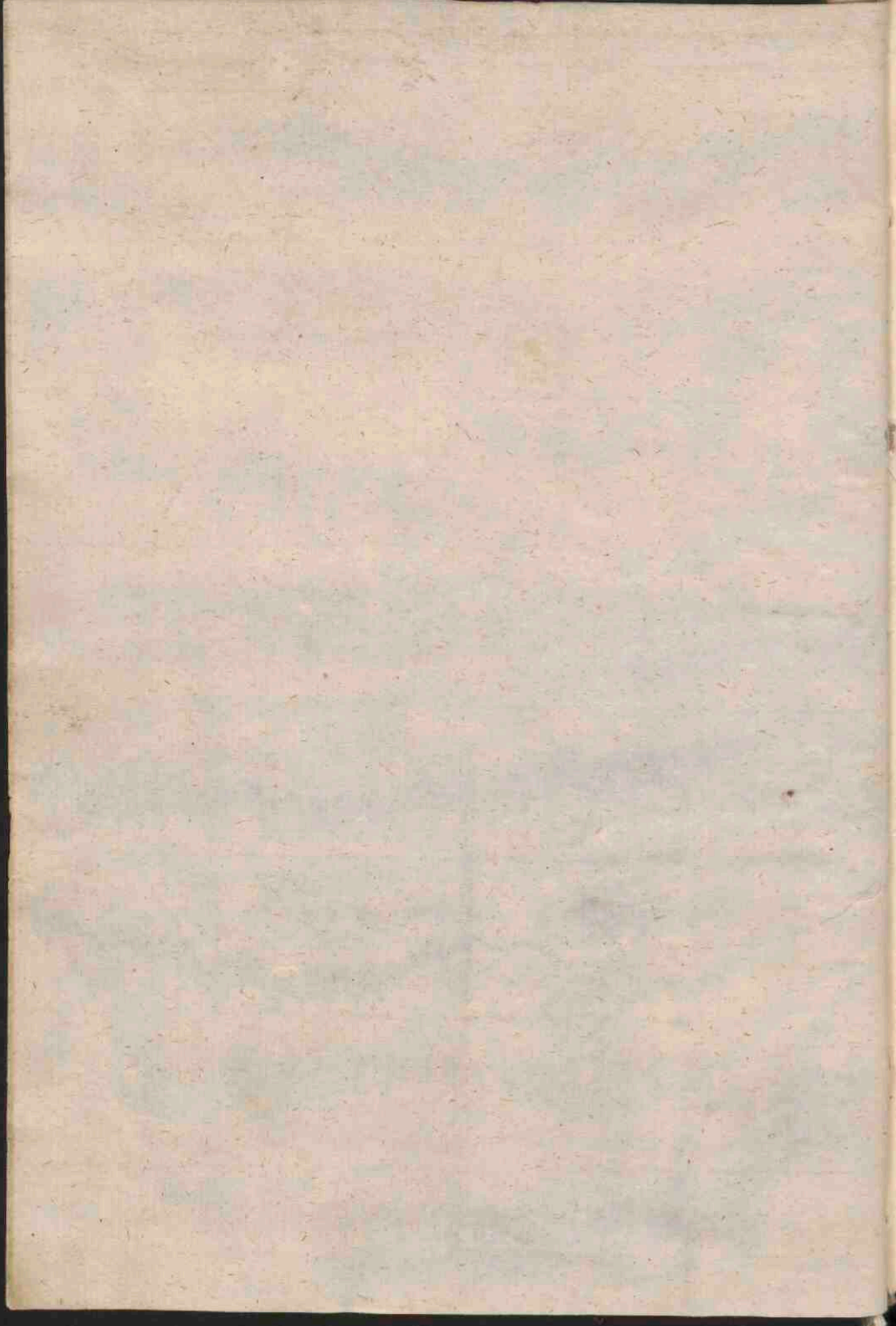
22

Hist. Gen.

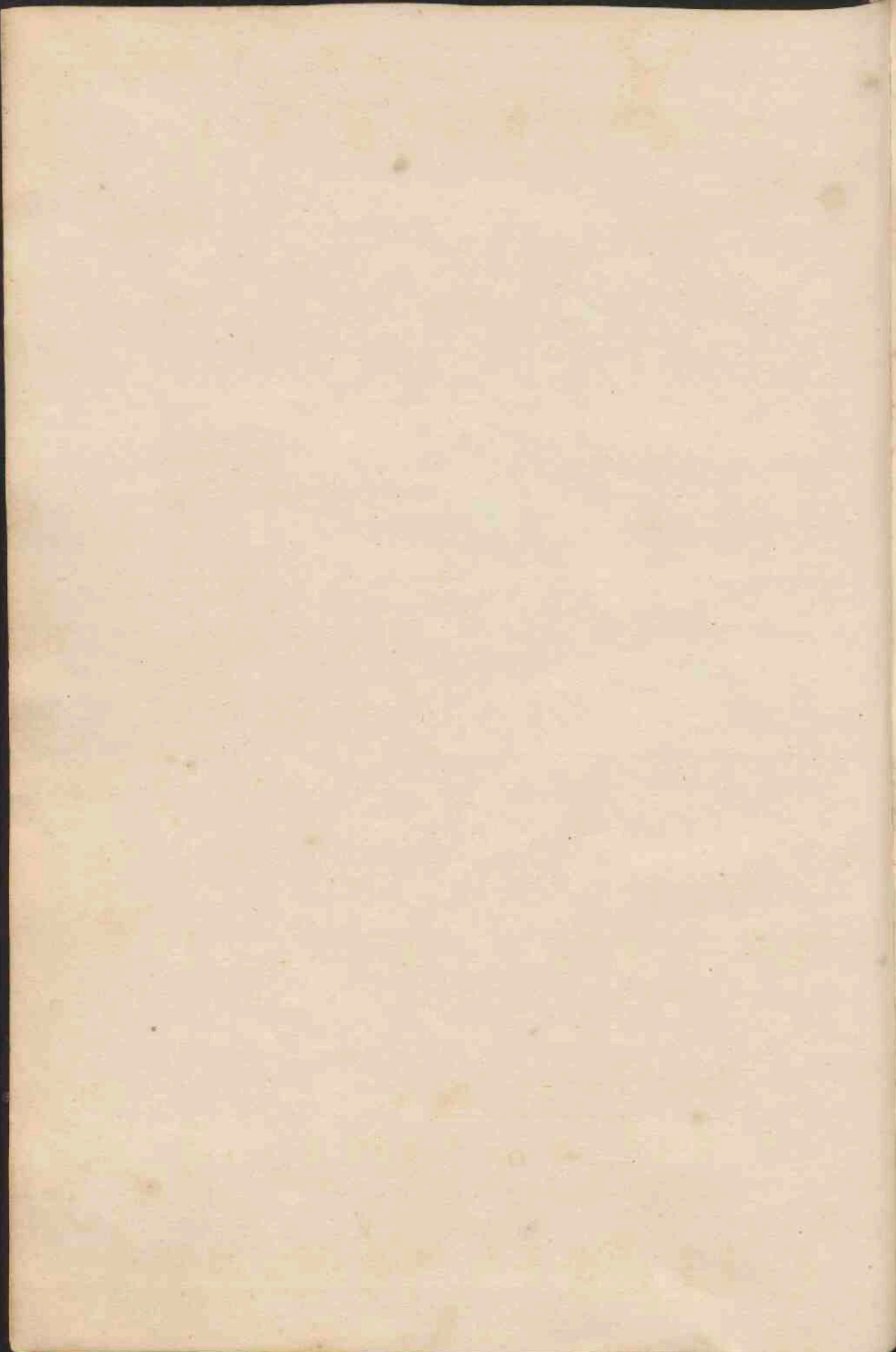
hs ~~oct~~ 22

Hist. Gen. 22

T. 1180

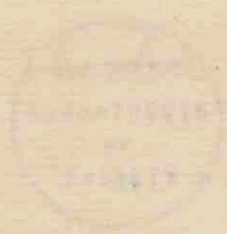
HISTOIRE

DE

CHRONOLOGIE

UNIVERSITAIRES

DE LA

DE LA

DE LA

DE LA

Dere Chronyk is geschreeven a. 1483.

En schijnt de Schryver te zyn, Deric Matheys.
Ten minsten van hem zyn de Verken. Dus

schijnt dit geschreeven na dat ee met de byvoegelen
(Schrivers. p. 130 Sp.) reeds a. 1478 te Gouda ge-

druckt was, waarvan zy den Naam van Goudsch

Chronyke voert. Doch dit is ouder taal, dan

die van Schriver. Die maar den Styl gepolyfter

is. Ook zyn haer in ook enige dingen, die niet
in de Edit. zyn; zije in t leven van Dirk II.

HISTORIE

OFTE

CHRONYCKJE

VAN DE

GRAAVEN

VAN

HOLLAND, ZEELAND

EN

VRIESLAND

OFTE

HET OÛDE GOÛTSCHÉ

CHRONYCKJE

HISTORIE

OF THE

CHRONYCKE

VAN DE

GRAYVEN

VAN

HOLLAND, ZEELAND

EN

VRIESLAND

OF THE

HET OUDE GOUTSCHE

CHRONYCKE

Vingheso is my ghebeden dat ic
doch woude maken en besaue
die hystonen va hollant hoe dat
dat lant eerst begrepen begone
en ghewoent wort en wie sy
waren die die steden begrepen

ende tymerden hoe sij hoer namen creglyen
en hoe dat lant na beheert wort va graeff
duick die eerste graue van hollant tot dat
die machtighe hertoghe philips va bourgon
dien regmerde in hollant. **H**oe wil ic begi
nen vanden ghenen daer dit lant eerst off
begrepen wort nader gheboerten abraham
wt en xlvj. iaer so wort die grote scone stat
van troyen ghewonen en ghedestruuert van
den grieken daer menich grote wond ghesae
de want dat belec van duerde x. iaer v. we
ken maenten en xii. daghen eer dattet die
grieken wonen nochtan mosten synt winne
mit verrademisse als dares die pnylosocph be
scryft. **E**nde binnen dese tiden als men voir
troyen lach so toghen daer wt menighe grote
heren onder welc dese waren als. **F**ranchio
hectoers 3. **A**nchises mit enneas syn zoen ende
die hertoech anthenoz mit plini groe scepe
ende quamen gheselt daer nu venegien
staet daer sij een groot deel van hare volck
lieten die daer bleuen wonen. **E**n die ander

toghen in die marasschen van meochide die
street ant hoghe ongheren daer si een stat
maecten dien sy cambren hieten Ende yerst
so hieten si trogyene daer na anthenorene
daer na sicambuene Ende dit was xv^e iaer
te voren eer sy vrancken lant besaten **Hie**
as mit sin volc die landen vā ytalven daer
hi street teghen die comē latin Ende tegen
die comē turmus van tuscanē Ende daer
hadt hi ten Wiue des comē latinus dochter
en van athamus sin zoen wort die stat vā
Rome begonen Dese athamus hadt een
zoen die Julius hiet dese Julius hadt een
zoen die siluus postm⁹ hiet Ende dese silu⁹
postm⁹ had een die brutus hiet Dese brutus
doe hi xv iaer out was doe reet hi tot eere
tijt iaghen mit sinen vader na een wilt
daer hi na scoot mer hi mistet en scoot sin
broeder doot Ende doe en dorste hi mit lant
met bliuen en toech wech daer hi veel anon
tuers leet Daer quā hi in grieken daer hi
vanet een grote saer van trogyene die daer
saten onder een comē die pandrosius hiet
en saten in groter eyghendoem en in groter
pachte onder dese comē Waer doe die tro
gyene saghen dat dese brutus vā soe groten
opset was soe coren sy brutus tot ene heer
en swoere hem trouwe Doe riet hem brut⁹
dat sy mit wiue en mit kinder lope souden

inden groten woefsin **E**n als dit die coninc
 vernam so vergaderde hi sin volc en streec
 teghen dese brutus so dat brutus hem vme
 mit sin volc en sloech al die ander **D**aer na
 toech dese brutus mit sin volc en mit cor
 mens sin ghesel mit veel scyepen en qua
 men an een groot eylant dat albien hiet
 dat al bewoent was mit groten roesen en
 roefinnen daer brutus teghen streec en hiet
 datme alle dat volc inde biene houwen sou
 den soe dat brutus mit sin volc alle die and
 versloech en verdreef en wan dat lant alte
 mael en dedet na hē selue hieten brutangie
 en na cornens wordet ghehiet cordwaelgen
Ende van dese grote volc dat brutus vdieeff
 so quame sijn mit scyepē ouer die zee mit veel
 groter gijganten en lande mit wilder zassen
 lant datme nu vnestant hiet en setten hem
 te stride teghen dat wild volc **D**aer die zassen
 hebben daer veel verslaghen en verdreuen des
 so toghen sijn weder ouerster en sijn ghecomen
 daer nu vlaerdinghen staet en woepen hem
 daer te weder om daer te wone om dattet naest
 den water was en maecten daer een groet
 castreel en hietent slauenburch wat dit volc
 hietten die slauen **E**nde an dat slauenburch
 stont dat grote busch dat daer na ouer me
 nich **J**aer hiet dat wilde woudt sond genade

ende dit was dat alder eerste begrip van hol
lant als men hier na wel horen sal

Oer die gheboort ons heren ihu xpi. **W**
C. en lxxi so staken hem te samen die
sincambriene diene in hiet vranche ende
quame mit veel scepen ouer die zee ende
wonden in bructingen om dat lanc te wone
so dat si verstake mitten wande en quame
ghewaren tot an die zecusche rusten. Ende
als die slauen dat vnamen so hadde si som
miche sciep en toghe op die zee tot die sycā
ben en wone he alten groten roeff off ende
verfloeghen alte veel volcx en behilden al
hoer sciep en quame also weder tot slauen
burch dae in vlaerdinghe staet maect dat
oude vlaerdinghe staet verter in die mase

Dit volc dese slauē gheneerden he opter zee
en inden woude en si cregghen alte veel kinde
ren te samen so dat si hem sconden en toghe
een groot deel wone ouer die mase dat in
suuthollant hiet en ander toghe in zeelat
dat doe een eplant was en plaghe he te ge
nere in der zee. Die ander die ouer die mase
wonden die gheneerde he mit scapē coeyen

Oer die gheboorte ons **en paerden**
heren ihu xpi. **cc.** en xxxi laer doe we
ghebooren die machtighe comē alexander
die alle die werelt wan mitten zwaerde

Maer die Wilde slauen die liet hi wesen wāt
 hi daer niet of en wiste **O**ec en wiste si niet
 datter meer lants was dat bewoont was da
 brutāgien en dat Wilde zassen lant dat nu
 ten tiden vreslant hiet **M**er si toghe altoes
 opter zee en wat dat si daer bonden dat na
 men si mit hem en voerden thuis ende en
 mochten niet ghevoeghe datter erghet ymāt
 woende ende deden alte groten schade

Oec die gheboert ons hēn lāer **J**or
 regnerde Julius Cesar **D**ese was ve
 ghesent van die vā Rome dat hi alle die
 landen soude brenghen an die vā Roem des
 so quam hi den rijn neder mit groter heernast
 en quā tot nymaghe dat hi selue stichte
Ende van daer toech hi neder en quā tot die
 slauen daer hi teghens street mit groter sor
 ghen wāt hi daer veel volcx verlorē **E**nde ten
 lesten quam dat si spraec hilden en die slauē
 vracchen **J**ulius cesar waen hi quā of wie
 hi was **D**oe seide Julius hi quāem vā roem
 die thoest van alle die werelt was en hi wou
 de alle die landen vander werelt onder die vā
 Rome brenghen **D**oe dit die slauen hoerde
 dat si beheert souden wesen soe sloeghen sy
 rechtevoert in Julius heer en doe wort een
 van inlius maghen alte vrome man dooc
 gheslaghen **D**aer die slauen verlore hoer
 cascelen die rabon hiet en was alte groten
 roese **E**nde doe ghinghen die and'm genade

ende onderdaniche wesen die van **R**omen
Ende doe toech Julius cesar in Vlaender en
had mit hem sijn neef een die gayus hiet
dese bleef wonen daer nu ghent staet dat
hi selue sichte Ende als Julius va daen
toech so en lieten dese vrede slauē niemāt
mit vreden en waren alint stridende opter
zee en opten lande waer dat sijn yemāt beleg
ghen mochten **M**aer doe die keiser octa
uiaen regneerde so was een ghemeē vrede
ouer alle die werelt en dor rusten dese vrede
slauen mede **E**n doe dit die wilde zassen
vernamen dat die slauē in rusten waren
ende en mochten niet ghedoghe en quamē
en bescreden die slauen dat sijn niet en wist
ten maer nochtant behilden die slauen
die ouerhant en verdreuen die zassen
wt horen landen en behilden grote roeff
daer of en dit ghesaede voer die gheboort
ons heren ihu xpi xl jaer Ende onder
octauiaen den keiser in sijn xli jaer
doe wort die gods zorn gheboort tot bety
lehem vander reinte maghet maria
Hier na quam een keiser die se claudius
hiet dese toech in enghelant daer hi tegen
streef en bedwangse tot onderdanicheit
die van Romen Ende als hi wt engelat
quam so lande hi an slauen burch daer nu
Vlaerdinghen staet daer screden dese vrede

slaven teghen den keiser claudius so dat
 die keiser den scrūt mit groter pnen van
 Daer ghinc die keiser mit sin volc in dat
 grote bussche daer hoerde hi dat vreselike ge-
 luyt vanden wilden beesten van leedwen
 van herten van beren van euerzwynen die
 soe vreseliken tierden dat een mensche gru-
 wen mocht **Doe** vracchde die keiser of dan
 yemant woende si seiden heer neent want
 dan sin soe veel wilder beesten datme mit
 alle dit volc dat ghi hebbet en soude mit
 doren dougaen **Doe** vracchde die keiser
 oft groot was en wite **En** seiden wed' dattz
 wel neghen milen lanc was en bi die my-
 len breet **Die** keiser vracchde wed' of daer
 nyemant woende an die ander zyde vanden
 busch **En** seiden ja heer daer wonen die
 wilde neder zassen die om niemant en ge-
 uen die daer leuen opter werelt **En** al waert
 dat ghi die auontuer had dat ghi mit dese
 volc doer dit busch comen mochte ghi soude
 terstont bescreden worden van dat volc **Doe**
 seide die keiser die wout mach wel hieten dat
 wilde wout sonder ghenaden **Want** hoe wel
 dattet gaet daer en mach niemant wel dat luf
 ondraghyn **Men** sel die weten dat dese slaven
 zeer ruuch waren ouer al hou luf ghelyc wil-
 de luden **Ende** aldus pleech dat wout voert
 te heten dat wilde wout sonder ghenader

Ende dit was na ons heren gheboort xvij
iaer Ende na dese keiser claudius quam
nero en wort keiser die welc seer boes en
seer quaet was Wat hi dede smite pieter
en smite pouwels princen der heilighe ker
ken doden beide ende hi dede die stat van
rome an steken an vier emden w daghe
lang Ende hi verdreef twee senatoren wt
rome daer die een of hiet garnus en die
ander anthomus Dese garnus qua eens
trecken mit sine ridders doert lant va gal
len en doer ardenen daer hi in een busche
een swauelech water dat seer hiet was
Daer maecte hi een wonighe ende hietse
aquisgram dat nu ten tiden aken hiet
Anthomus toech mit sijn volc doer germa
nen en doer duitsche lant en qua hiet
neder inden wilden zassen lant dat nu
vreslant hiet daer hi biden scoem vaa
rinn maecte een veste en een toern en deden
hieten anthomia na hem seluen dat nu
verecht is en dit was na ons heren ghe
boort lxx laer Ende als dit vnamen die
flauen en die wilken dit was dat volc
dat in suuthollant woenden Dese stak
hem te samen en quame mit grove macht
en wonen hem of dese grote toorn antonia
en versloeghen die ander Ende deden dese
toern die te voren hiet anthomia deden sy

5
Hieten Wiltenburch en bleue daer langhe
wonen en begheerden anders niet dan
scint en onvrede en en lieten niemant mit
vreden. **S**oe dat sij daer na ouer niemant
iaer te samen staken als die Wilde slawe
Wilde nederzassen en die Wilten Die sla
uen dat sijn hollanders die nederzassen
dat sijn nu vresen. **E**nde die Wilten dat
waren die stichts va vrecht. **D**ese statie
staken hem te samen mit veel scepen en
voeren den rijn op en deden alre grote sca
de mit hoghe almangen si heerden ende
veel volcx. **E**nde doe dit die coninc valenti
maen verna hoe dattet dit Wilde volc
maecten so stac hi te samen een groot mo
ghende heer en haesten hem zeer neder
waert om dit Wilde volc weder te staen
so dat hi die auontuer creech dat huise
berwan en bedwanise anden Roemische
wet en hi benam hem al hore scepen en
hi quam den rijn neder en vwan die
Wilde van Wiltenburch en toghe voert
inden Wilden zassan lant daer sij stede
teghen die Wilde nederzassen en bedwon
ghense onder den Roemische rijn en om
dattet lant so cout was so hietent die ro
memen vresenlant nochtant dat dit
volc al heiden blef en hadden heidensche
lantrechten noch wel tot laer tot dat

die edel hertoch puppyin van lande regneerde
die die eerste hertoch van brabant was dese
dwanese totten heiligben kersten gheloue

Hier na langhe tijt so staken he weder
te samen die slauen dat sijn id die hollan
ders die wylten dat sijn id die strichts van
Vtrecht en die vriesen mit een grote menich
te van volc en togghen in brabant in hene
goidven en in vlaender en voert in vranc
rijck en verwoestent altemael en versloge
alte groten volc en brochern alte grote roef
mit hem weder thuus en en waren niet te
vreden als sijn mit vreden mochten leuen

Alder gheboet ons her ihu xpi tuit ende
xvi laer so staken si he te samen die vrie
sen mit horen comē Egistus en horsus sijn
broeder en mit die wilde vrede slauē en toge
ouer in enghelant en verdreue daer wt die
enghelsche brutoenen en beheerden enghelant
selue ende setten daer in conighen na hors
selfs sijn Ende daer na herde die sōinghe
weder om ende die ander bleue daer En vā
dese comē egistus gheslachte was sinte Wil
lebroert gheboeren en sinte Ierouen en sinte
aellbrecht die tot egmont leit en in desen
tiden als die vriesen en die slauen weder
wt enghelant quamen en sijn niet en wisten
wat sijn doen souden so togghen sijn te samen in
dat wilde wout sonder ghenaden om die

Wilde beesten daer wt te verdruuen also si dede
 doe maecten sij enen burch daer id leide staet
 en setten een castelem daer op mit veel volcx
 om te belbaren Ende van dese castelem qua een
 zoen die lem hiet en was alre vromen man
 so dat die Wilten hem cozen tot hore heer te
 wesen Ende dese zoen die lem hiet die Wan
 en zoen die dybbout hiet dese dibbout wort
 daer na der vriesen comē en had een wif die
 wesime was daer hi veel kinderen bi ghebbar
 en een soen die heerlem hiet Dese heerlem
 sachte die stat dat id hylm is en hietse na
 hem selue heerlem Ende van dese heerlem
 worde gheborn die machtighe comē Escloor
 Dese comē escloor was so gheberte om dat sijn
 oren so lanc waren oft een esel hadde gheveest
 oec soe was hi seer groot en had een wif die
 oec wesime was daer hi veel kinder bi gellm
 en een dochter die na comēnne was va ~~wac~~
~~vuch~~ vrieslant en comē escloor was comē van
 den slawe dat id hollanders sijn en hi dede
 maken daer id voerburch staet een alre grote
 casteel datmen sijn gheheten wie en wiscen
 van hoechheit noch van groochheit Dese comē
 escloor leefde seer lanc en liet na hē een zoen
 die valke hiet Dese was also gheberte omdat
 sijn oghen so zont waren en so claer oft een
 valc hadde gheveest en dese valke sachte een

slot so groot en seer stark daer nu Valkenburg
staet en hietet na hietet na hem seluen
Ende in deser manieren wort dat lant van
hollant dus bevoent Waer noch was die
volc al heiden meer dan 15 Jaer daer na
tot dat sinte Willebroert wt enghelant
qua mit veel goeder puesteren die dit lant
bekeerden toeten heilighe kerste gheloue

Alder gheboorte ons heren ihu xpi act en
vli soe wort gheboere die machinghe
come aertuer een van die neghe die beste
Dese come aertuer die betrachtighe spage
almange vranche en deenmarke sweden
en noerweghen scoclant en vrieslant so
dat si hem onderdaen waren En als men
van hem leest soe versloech hi selue mit sijn
hant en zwaerde act en lxx Op een tyt
soude dese come aertuer scruden teghen die
wilde slauen die men nu hollanders hieten
maer hi en conde daer niet veel an winnen
so dat hi se mit vreden liet maer si souden
onder he staen tot sijne gheboden Waer sy
en wouden hem ghen tribut ghen Dese
come aertur en weetme niet of hi noch leest
of hi doot is of hoe dattet daer mede staet
Ajaer die enghelsche segghe dat hi in lucht
ghe enghelant is en dat hi noch leest en dat hi
noch weder comen sel ende enghelant regieren

Ner na langhe tijt so was een come in vrac
 tinc die lotharius hiet en regnerde mit
 Jaer ons heren vi en xxxv Dese lotharius
 was goet kersten en een besermer der heili-
 gher kercken Dese come lotharius toechmit
 groter macht in vrieslant en streec teghe he
 daer hem die vriesen seer stouteliken weeden
 en wonen den strit Daer na versamende
 dese come lothari? weder alen groten heer-
 van volc en qua weder in vrieslant mit so
 groten volc dat alle vrieslant van En wat
 man langher was dan des come rijkwaert
 die dede hi onthoefden En als dit die slawe
 vernamen so ghinghen si in ghenaden ayaer
 si en bleuer niet langher in dan die come lo-
 tharius wech was

Der na quam een van brancant die dago-
 bert heit ende come lotharius? voerscreu
 Dese dagombert was die eerste come die die slawe
 dat nu hollanders sijn en die vriesen in sinen
 bedwanc arech en hilsse daer in al sin leuen
 En sijn nacomelinghe mede als men na horen
 sel Dese come dagombert die belach Wilten
 burch en in desen tyden als hi von willeburch
 lach soe waren veel goeder luden verdreuen
 we trucht en die volc dat dus verdreuen en
 verbanen waren die quam mede in des
 come dagomberts heer en laghen mede
 voer willeburch // Daer na wt willeburch

opghegeuen behouden die daer in waren ende
kersten wonden worden dat si haer luf ende
gode behouden souden Ende si souden ghedoge
dat die ballinghen van tricht mit hē in wone
souden en hier mede was alle onlede ghesoent
Ende doe gaf hem die comē ene wien naem
en dedet hieten vrecht en in latijn traec
tum Ende daer mostmen vertollen vā allen
goeden datten in neder comē Dese comē
daghebaert sichte die eerste kersten ker
in die eer sinte thomas des apostels Ende dit
was mit laer ons hē vi en xlviii
Omer na hic laer ons hē vi en lxxii so
quam sinte Willibroert wt enghelant
mit xii discipulen en quam in een eulant
dat walcheren hiet dat doe noch al ongelō
nich volc was Daer ghinc sinte Willebroert
mit sijn discipulen in een dorp dat Westrap
pell hiet daer vonden sijn inden tempel een
afgod die mercurius hiet dese brac sinte Wil
lebroert an sicken en bekeerde dat volc totte
heilighen gheloue Daer na qua sinte Wil
lebroert tot vrecht daer hi dat heilighe e
wangeli predice en bekeerde daer veel volcy
Omer na wort die edel hertoech puppin
van herstel die een hertoghe was vā
hē brabant Dese oerloechde seer teyghen den
hertoech rabbod van vrieslant so dat puppin
versamende een grote moghende heer van

volc en street teghen dese rabbout vā vrieslant
 sodat rabbout mitte vriesen wederstont puppin
 crachteliken maer mit eynde so bleef die herttoech
 rabbout verflaghen mit menighe duysent vrie
 sen dese herttoech puppin dede dat lanc dat eerse
 hiet slauenien dat dede hi hieten oese viancrucke
 dat no hollant hiet dese hoerttoech puppin sen
 de sinte willeboert in vrieslant om dat volc
 daer te beheren maer een luttel vordersap bedreef
 hi daer want ritsaert die herttoech vā vrieslant
 die een van sinte willebroerts kghesellen ont
 hoofde Ende doe toech sinte willebroert vā daen
 en quam in oese viancrucke en bekeerde dat volc
 totten heilighen gheloue Dese heilighe sinte
 willebroert toech te rome en wort daer vanden
 paxus sargius ghecofsaert tot een aertschen
 bisscop Ende die wyle dat sinte willebroert te
 romen was so wayde mit enen grote starcke
 winde inder nacht alle die bomen ter neder
 die in dat wylde wout sonder ghenade stonde
 Ende doe sinte willebroert weder vā rome qua
 en sach dat alle die grote bome ter neder layen
 so dochte hi dat god dat sonderlinghe bekeren
 woude En doe hi quam tot verrecht daer scichte
 hi een kerke van canoniken en daer gheboot
 hi scadelike te staen des bisscops seel Dese sin
 te willebroert scichte die eerste kerke tot
 vlaer omghehen

Dese Edele kersten hertoech puppin die had
een zoen die haerl marcelle hiet ende
dese was die vierde hertoech van brabant dese
hertoghe was waert dragher des conincs van
francric en hi was vol onloghen en hi bega
uede die kerr van vrecht en dan na street hi
teghen den onghelouughe hertoech ritsaert
van vreslant dien hi vint en versloech menich
duysent vresen **H**oe dat haerl mercelle
brochte desen hertoech ritsaert daer toe dat hi
kersten soude worden **D**es so qua hi tot vrecht
en sinte willebroert die soude hem doopen **E**n
doe hi sinen voet mit fonte soude setten doe
vraechde hi wat hi te beter soude wesen als
hi ghedoept of niet ghedoept en wan **D**oe
seide sinte willebroert waert dat hi scorf
onghedoept so soude hi ter hellen vare daer
vourvaers geuaren sijn **E**n also varinc
als ghi ghi ghedoopt sijt al waert dat ghi
ter stont scorf ghi voert sonder pijn ten e
wigghen leuen **D**oe seide die hertoech rit
saert van vreslant **D**o hoor ic dat menich
van mine maghen is ten ewighen leuen
dan een dem meniche dinne kersten **I**ch heb
lieuer mit mijn vrenden in die helle te wesen
dan mit die arme kersten die mi niet en
bestaen te wesen in hemelinc **E**n hi toech
sijn voet weder na hem en hi reet weder

thuis waert daer inden weghe stont hi va
sien paerde en brac den hals daer menich
vraese mede bekeerde

Dese edel hertoech puppin die cleine had
een zoen die haerl die groot herte wat
als tulpin die aertsche bisscop van remen
bescrist **H**o was dese haerl een lanc groot
man hi was achte voeten die in sijn gordel
sijn aensicht was ander half voete lanc en
een voet breet sijn noese was een halue voet
lanc sijn wijnbradden een halue palm lanc
sijn oghen sparten als een carbonckel ende
die en mochte hi niet veel eten **W**aer hi at
wel een vierdel van een weer of twee capon
nen of twee gansen of twee paendven of een
hase **D**ec en dranc hi niet dan drie werff
ouer tafel mer elcke toghe hilt een bonische
quaert **H**i was seer scarch want inden
srijt so plach hi mit sine swaerde een ghe
wapent man te clouen va boue te benede
nochtant cloefde hi paert en man mit ene
slaghe **H**i als hi toernich was so en was
ghen so scouten man die hem an sach hi
en wert vernuert **D**ese **E**del come haerl
was keiser van roem come va vranerich
en hertoech van brabant en hi starf int
jaer ons heren vint en leit begraven tot
alen **I**n onser vrouwen kerke die hi
selue deden stichten

Dese Edele coninc haerl hiet na hem eenzoe
die loduwyc die goedertieren hiet **D**ese
loduwyc die was oec keiser van rome coninc
van francie en hertoch van brabant
Dese keiser loduwyc hadde een wyf die Erm
gaert hiet daer hi twee sone bi hadt **D**aer
die een of hiet lotharius die and' die hiet
kaerl die caluwe **E**n doe dese vrou ermygae
it doot was doe nam dese keiser loduwyc
een ander wyf en was des hertochs dochte
van beieren en was des keisers na micht
nochtan dat hise tot ene wiue nam **E**nde
doe die seuende biscop van vtrecht ghesce
uen was doe qua die keiser loduwyc weder
tot vtrecht en gheboot datme een synre die
re die hi lief had en fredericus hiet tot ene
biscop souden wien en dede hem gheue vni
gherlinghen en scuff en deden tot ene biscop
wien al was hie node **E**nde doe hie die
keiser een ryelic hoff en gaff een costelick
maelent **D**aer na seide die keiser totten
biscop sich leue soen die ecclesi va vtrecht
heeft die ghecoren tot een biscop op dattu
mit dyn heilighe leer dat strenghe onge
louighe volc va walcheren een eylant in
dyn seiche dat seer berespet is mit groten
sondaren so datmen niet en seit alleen dat
die broeder bider suster slaept maer oec die
zoon bider moeder **D**aer om beuele wi sy

10
dat ghi dat conregiert en doctse te banne
Ende als die die heilighe biscop honde soe
seide hi totten keiser en vraechde va welker
sijde men een vissche ontghime soude Doe
seide die keiser Ic vermoede datme an dat
hoest een vissche eerste soude ontghime Doe
seide die biscop **O** edel keiser ghi hebt te recht
gheoerdt Waer om ghi een prince sint der
kersten gheloue en hebt een wue die w
enghen michte is so wil ic w eerst ontghim
nen eer ic totten volc van walchen come
En ic seg u te voren dat ghyse laten sel
en ontfanghen penitencie of ic sel den ban
ende dat recht der heiligher kerche op w
vordeli **S**oe dat hi den keiser so veel predic
te dat hi penitencie nam en beloefde dat
wif te laten **D**aer na toech dese heilighe
biscop in walchen en bekeerde sonighe
menschen maer die ander bleue in haer qua
etheit die den biscop dreughede te slaen mer
daer na viel die wrake gods op hem en si
worden alle verslaghen mit horen grane
eggheraert in een groten strijt **E**n alle
die wiuen en kinden werden gheuagen
en wech gheuert **D**ese heilighe biscop set
te sinte odulphus die en canonic was tot
verecht en beual hem die kerche tot stauen
in oesdrueslant en maecte hem pastoor
daer off dat hi die regieren soude **D**aer na

als die keiser loedwinc weder tot smeverbande
winc quam en seide hoe datter gheuarē wān
doe arbeide seer die vrouwe om des bescops doot
en sende Ave quade knechte tot vtrecht dat
si den bescop doot slaen soude Ende doe si tot
vrecht quamen doe seiden si dat si des hekeiser
knechten waren en dat si den bescop eenboetscap
moeten doen daer macht anlach Die bescop die
van god wel wiste dat sijn sterflich naecte
die liet die knechten dat si beiden souden
tot dat die misse ghedaen waer. en doe dat
ewangel ghesonghen was doe ghinc die bis
scop op die stoel en deed een scoen sermoen in
sinte saluatoers kercke en seide hoe dat sijn doot
naecte Doe die misse ghedaen was doe ghinc
dese heilighe bescop tot oude monstet mit sinte
lans sacristie en badt god om volstandich sijn
passien en doe liet hi die Ave knechte in come
en seide nu doet iu boetscap die iu beuole is
die ic wist volcomelic eer ghi hier quaemt
Doe toghen si haer messen en doerstaen den
bescop en seiden nu heeft die keiserinne hoer
~~van die~~ wil va di die si langhe begheert heeft
Daer die bescop seide lieue kinder nu ghi vol
brocht hebbet uwen vrouwen boetscap en haer
ghebot so pīnt in haestelic van heen En doe
liepen die knechten wech en brochten die kei
serinne die boetscap van des bescops doot
Ende als dit dat volc vernam quame si mit

groeten scaren totten steruende biscop **D**oe seide
 die heilighe martelare lieue broedere en suster
 veringhe ic emch deel mitte martelare soe sel
 ic bidden om u salicheit **W**ant om der keiserin
 ne openbaer ouerspul die hier bi woent so sel
 len comen die heiden denen mit die noordve
 gheren en verwoesten al dit lant en en sellen
 niet laten legghen die een seuen op die ander
 en sellen groot bloetstorminghe make en doe
 gaf dese heilighe biscop sine gheest op den
 tienden dach van angusto **I**nt Jaer ons heren
 viijc en xxxviii **E**nde daer na wort dese comē
 lodewyc versent van paens gregorius in
 wiesen in een cloester dat besloet was daerhy
 grote penitencia dede die keiserinne wort besloet
 in een nonen cloester

Dese keiser lodewyc had een zoen die oec lo
 dewyc hiet en was comē vā hoechal
 mangan **D**ese lodewyc hadde drie sone daer
 die ouerste of hiet lotharius die ander hiet
 haerl die calidve die na wort comē vā brāc
 ric en oec hertoech vā brabant en vā oest
 brabant dat nu hollant is die derde zoen
 was comē van hoech almanen en hertoech
 van boyeren en van zwauen

Lotharius wert keiser na den vader ende
 besat dat rijk tien Jaer en hi was oec
 hertoech vā brabant **I**nt tiende Jaer vā sijn
 rijk sobegaf hi die werelt en wert monic

en het loedwinc sin zoen sin mit dese besat dat
mit xpi jaer en starf in ytalien

Rerl die calidwe wort ghevoeren tot enen
keiser en was oec come va vrancrijs
en hertoech van brabant Int jaer ons heren
vint so ghesuede die pphete die fredencus die
heilighen biscop gheprophetiert hadde doe
hi tot vtrecht verslaghen wort wat een die
hiet gelle die qua mit sine denen Ende een
die hiet rolle die quam mit sine noortmans
en stakē hem te same mit veel scepe en mit
veel volcx en quame ouer die zee en lande
an oesvrancrijs dat nu hollant is ende
versloeghen veel volcx so dat dat volc die
weer begrepen op come eselocers tussel
waer alst god woude so wōnent die heide
deenen en versloeghen daer op avendens
die een hiet heer gheerlof die ander hiet
heer dibbout mit veel volcx En doe toge
si te noertich daer die heilighen priester sinte
geroen gheuanghen wort en wort onthast
Ende dit volc deserueden veel landen
Inden eersten die stat van vtrecht ende die
grote stat die bi vtrecht lach die so groot
was datter xpo parrochi kercken binne
stonden Armaghe Colen wens bon alen
Gulic ludic toghere en tricht dese werde
alle slecht prumen Etanaels en sinte gena
bels sinte trude en alle hispaengoude mos

ten smaken horen vande locting Vlaendere
 en brabant dese worden alle ghesant sond
 bug en ghent **I**ntre thomars pictardien en
 tharenburgh **T**huers en thoerinnen en alle
 francye die werden gheplaccht al ghehnt
 daer na gaf onse heer dese heide sulke graci
 dat si des vechrens of sconden en worden
 kersten **E**n doe gaf dese comē haerl die calu
 we rolle den noormā sijn dochter en gasser
 hem mede noormandien **D**aer na int laer
 ons hēn vni^e en hi so quamē die denē mit
 die noordveghers en deden grote schade in vrac
 tye so dat dese keiser haerl daer teghe streec
 en nam alre groeten schade **S**o dattet ghesort
 wort dat hi sijnre nichte gaf godenaert den
 noorman en hi soude kersten worden **E**n
 die keiser gaf godenaert die provincie van
 vreslant **E**n dus wort godenaert cominc
 van vreslant **D**aer na een laer soemacche
 die vresen een opstal teghen den comē groe
 uart en teghen den keiser so dat die keiser
 quam in vreslant en bedwanse so fier dat
 elc vres most om an hals draghe een strop
 van enen bast daer mensse ter scout an hinc
 of sijn hem meer staken teghen des keisers
 moghentheit **E**nde van dese smadelike treke
 so en had menmāt ghen vordel vnt noch arm
 dan dat beneden yn jaren was **C**haer daer

na in sijnre iaren Wort dese comē goduaert mit
al sijn volc verslaghen in vrieslant

Dese comē en keiser haerl die calidwe die
had een suster zoen die dideric hiet en
was alte schonen vromen man te wapen maer
sijn renten waren cleyn So dat die keiser gaf
om bede paens Jan die achte dat lant vā oest
vrancrijē dat nu hollant is mit dat lant vā
vrieslant tot laudwers toe **D**ese comē haerl
toech mit sijn neef dideric in oestvrancrijē
en deden hullen voer een rechte lantē heer hē
en sine nacomelinghen te besittē elvelic
en erflic **D**aer die vriesen wel lede toe
was en noch is dat si beheert soude wesen
sonder comē **E**n doe nam hē of die comē
dat strop vanden bast dat si ghedraghen
hadden om hoer ongheloesamich wille
En si souden voert staen onder die hollant
sche heren **E**nde doe dese graef dideric qua
mieten keiser in oestvrancrijē so en woude
si hē niet hebbe voer een heer maer si wou
den bliue onder den keiser so dat si dat
mieten zwarde moesten wōnen **E**n hiet ge
deech tot een groten stride so dat die keiser
mit graef dideric wōnen den stryē dā
die van valkenburch en die burchgracff
van leiden mit veel volc werde vslaghe
en doe ghinc dat ghemēen volc in genade

en ontfeughen graeff dideric voer eer heer
 Doe toech die keiser mit graef sin dideric
 sinen neue in vreslant daer ontfeughen
 hem die vresen mit groot bedwang ende
 hulden voer een heer. En doe toech die keiser
 weder in vrancrijck en liet doe sine neue
 in oest vrancrijck dat nu in hollant is
 En graeff dideric besat eerst dat lant mit
 groter vreden. Maer daer na stoette die vu
 esen die hollanders toe en hebben te same
 graef dideric vderue vten lande. Doe toech
 dese graef diec weder in vrancrijck toeten
 keiser en seide hoe hi vten lande vderue
 want. En op dat pas was die paeus van
 rome tot mens op den rijn daer screef die
 keiser een buess anden paeus daer hy die
 zake altermael in screef hoe dat hi mit di
 deric sinen neue gheuaren had. Daer nam
 die paeus den bues en schoerden an langhe
 rieme som cort som lang. En doe nam hi
 een mes en sneet som va die rieme een en
 delij of en des auonts ghinc die paeus in
 een hof daer veel cleme ~~oukens stonde~~
 boemlyns stonde daer nam hi een swaert
 en sloech somme cleme boemlyns ter mede
 en veel vande mesen. Dit dede hi den ee
 nen nachte voer den andere na iij of vier
 nachten daer des keisers bode ansaghen
 Doe seide die paeus den boden gaet en segghy

den keiser dat ghi ghesien hebt. Dese boede
toghē weder totten keiser en seiden als
die paeus hē beuolen heeft. Doe dit die
keiser hoerde doe verstont hi wes des paeus
menighe was en toech weder mit graef dider-
ric in oestvranerijc mit groter macht en
dede inder nacht die machtelijste en die
rueste nemen vanden bedden en dedese
onthoefden daer na nam hi veel vanden
nient en dede des ghelinc. En doe dit dat
volc ghedwaer worden dat die keiser dede so
baden si grote ghynade en beloefden hē ons
danclyc te wesen. En doe wort graef dideric
weder ghyhult en bleef doe mit bedwanc ge-
weldich lier vanden lande doe dede die keis-
er dat te woren oestvranerijc liet dat dede hi
hollanc lieten om dattet so wriet volc was.
En die ghesaete hie laer ons hē vint en
win doe toech die keiser wed' in vranerijc.
Dideric die eerste graef van hollant zelat
en heer van vrieslant. Dese had een
wif die gena liet gheboere wt die croen
van vranerijc daer hi een zoen hi wan
die oer dideric liete. Dese eerste graef dider-
ric die besat dat land mit grote vreden en
sichte dat cloester tot egmonde. En dede daer
nonen hi wone. Dese graef dideric doe hi
langhe regnere hadde doe toech hi van
lande so datmen niet weet hoe langhe dat

Hij regierde of hoerlanghe dat hi leefde
of waer dat hi starf Waer gena sin wijf
leit tot egmonde int cloester

Iken name des
vaders des zoens
en des heilighe
gheestes Amen
En om dat ic in
ledicheden mine

tut met verfluten en wil so
wil ic om beden wille bescriue die alre scoen
ste croniken die men vinden mach sondlinge
des lants van hollat Waer wat die historie
va hollant haer eerste beghin hebbe va dat
sicht va verrecht en va dat comenre van
vrieslant en van dat graeffscip va walcherre
welc dat eerste beghin sel va zelant was So
moet ic dat weder onderhale eer ic totter
historie va hollat come En daer om wil ic
voer mi neme die woerde die onse lieue heer
sprac tot sine discipule en apostele Het ic
sende ju als lameren ond die wolue dese
woerde moghe wel te rechte ghescre wesen
tot dat lant en graeffscip van hollant als
die historien na bedwisen sel Hoe dat eerste
die ongherhoersaem vriesen dat lant me
nich schade ghedaen heeft wat si ymer vry
en sonder heer bliue willen en segghen

dat si goede buene hebben **W**at comē haerl
die groot die soude mit die vuesen room be
leghen hebben en oec ghydōnen **O**m Wel
ke dienst si segghen dat hysē keiser vsoude
houden en hebbe ghemact dat al ghelo
ghen is **W**aer si hadden in comē haerls tyde
en comē en die bleef doot op die ronsuael
mit alle die grote heren **D**oe nam hem of
comē haerl den scrop dat was een groot
emde bast dat si onden hals mosten dra
ghen bi bedwanc eens keisers diese daer
toe dwanc in voertiden en dat was om
hoer ongheloesamichheit **W**ille daer ver
lostese comē haerl of **W**aer hi en sectese
met sonder heer te wesen **E**n doe dese co
mē haerl sterf doe liet hi een zorn die lo
delwinc hiet onder welc lodewinc dat edel
lant van **H**ollant so zeer verderft wert
dat si daer niet en lieten rusten noch leg
ghen die een steen op die ander en dit
deden die heiden deenen en oec so lieten si
hoer paerden drincken wt die heilighe fon
ten en stalden hoer paerden in die heilige
kercken en si doden veel **v**ol volq man
wyf en kinderen **O**nder welc die heilige
martelaer sinte groen ghedoot wort te
noertich **E**n dat grote slot bi vourburch
datmen hiet comē ezeloers hof dat wort
ghruelt ende gheslecht neuen der aerden

Dese come loeddyne liet na hem een zorn
 die haerl die calhove liet en wort na
 keiser van room en hi was oec come va
 brabant en hertorch van brabant Dese kei
 ser had een suster zorn die dideric liet ende
 was alte vromē man te wapen en hi en
 had ghen lant noch stat daer hi syn staet
 op vorren mocht Daer vercreech hi mit
 weldoen en om bede des pacus dat he syn
 oem gaf dat lant va orstbrancryc Daer
 toech dese edel come mit dideric syn neue
 en souden doen hulden in orstbrancryc
 dat hem seer suer wort want dat volc en
 woude niet ontfanghe ouer een heer va
 orstbrancryc daer si woude bliue onder
 den keiser so dat hi dat mitte zwaerde mos
 te winen En hi verwan in een sernt die
 burchgraef va leiden en den heer va valle
 kenburch en hi wort mit groter macht
 graue va orstbrancryc En om dat dat
 volc so wret en so hart waren so dede hi
 dat lant dat te vorē liet orstbrancryc
 dat dede hi hollant lieten Daer na als
 hi hollant dus in ghywonen hadde doe
 toech dese graef dideric mitte keiser in
 lant mit die burchgraef va leide en mit
 die heer va vallekenburch en wan alle dat
 lant va vrieslant tot laudberē toe En dus
 wort graff dideric heer va vrieslant en ghe
 hult in allen steden En doe toech die keiser

Weder in vrananc en graef dideric bleef in hol
lant en besat dat lant mit groter oerloghe
en hi en moeste niet wel houden wat die
vriesen plaghen te hebben ene comē ende
vouden niet beheert wesen sond' comē
en storcten dat volc van hollant toe en maer
ten ~~dat vol~~ si een opstal teghen den graef
dideric En dreue desen graef dideric weder
vren lande van hollant ¶ Daer toech hi
weder in vrananc totten keiser en daech
de heu sijn insual ¶ Daer screef die keiser
die keiser een brief an die paecus vārome
hoe men mit dit volc an souden setten
¶ Daer nam die paecus die bode die den brief
brochte en leiden des nachts in een coelhof
daer veel groter langher coelen stonden
en nam een zwaert en sloech sonnighe
vanden besten en meeste coelen die toppē
bouen of des ander nachts ghinc die paecus
weder in een ander hof en dede des gelijc
en den derden nacht mede ¶ Dit sach die
bode en het gaf hem groot wonder dat
die paecus dede ¶ Hoe seide die paecus tot
ten bode gaet en segghet den keiser dat
ghi ghesien hebt Ende als den bode dit dē
keiser seide hoe verstant hi die antwoort
Wel en hi seide vourwaer dat is een recht
onnel en also sel ic doen ¶ Daer toech die
keiser weder mit graef dideric in hollant
en namē die riestē en die meeste des nachts

Van horen bedden en sonder toene worden
 si onthoest En na dat die keiser dit aldus
 ghedaen had so bade die ghemeent grote
 ghenaden en wouden graef diric guerne
 ontfanghe voer een heer Aldus wort gra
 eff dideric weder ghehult in hollant zeelat
 en in vrieslant En dit ghesaede mit jaer
 ons heren viii en lvi En doe na dese
 graef dideric een wyf die gena hiet
 en was gheboze wt bianerij daer hi een
 zoen bi wan die oic dideric hiet En als
 dese graef dideric hollant besat mit vree
 den so dede hi maken dat closter tot eg
 monde en dede nonen in wonen En als
 hi hollant langhe gheregiert hadde so toech
 hi vren lande en liet dideric sinen zoen
 bliuen in hollant dus en weetme niet
 hoe langhe hi leefde of warr hi starf ¶
 Dese dideric was die eerste graef van
 hollant en was ghewapent mit enen
 schilde van goude daer in ghemaket was
 een leeuw van roder vreden datme hiel
 hiet Dese selue graef dideric als hi out
 was dede hi va groter deuocoe tynneren
 tot egmonde een closter In welcke closter
 syn vrou gena begrave is Ende als dus
 die eerste graef dideric vren lande was
 so wort die tonghe dideric ghehult in al
 len landen en in allen seeden va hollant

en zeelant waer die vriesen en woudens
met ontfanghen en en wouden niet meer
ouder die hollantsche heu staen hier bi
mach ic wel segghen dat hollant ghe
sent is als lammer onder die woluen
Want eerst hebben si menich anstort ghe
hadt vanden vriesen daer si menich sint
teghen hadden En daer na vande bisdop
van vtrecht die dat lant va hollant
menich last ghedaen hebben Daer na
vanden vlamminghen die tlant va hol
lant menich last ghedaen hebbe alsme
hier na wel horen sel waer om die ma
teri te volghen so wil ic voert gaen
en segghen hoet voert vergaen is
mit dat lant va hollant

Dieric die ander die
besat dat lant ende
graefschap van hollant
en wort in allen steden
ghehult sonder die vrie
sen en woudens met ot
fanghen Daer toech hij mit groter
macht en verdorf al vrieslant en ver
sloech daer alten groten volc en brody
alten groten roef wt so dat sy mit gro
ten dwanc onderdanich mosten wesen
den graef dideric van hollant dat sy
onlanghe hilden Want binnen een

Jaer quamen si mit groter macht in
 hollant en verbranden almaer ende
 haerlem en deden die nonen tot egmont
 alte groten scade en staken dat cloester
 an En van daer toghen si te leiden ende
 daer wederstontsse die burchgrawe van
 leiden en ontboetet graef dideric van
 hollant dat hi hem te hulpe quaem of
 hi soude die stede verliesen Daer quam
 graef dideric mit een clein meniche va
 volz tot leiden En leiden den vriesen om
 te striden een dach waer die ongheljoer
 saem vriesen en wouden graef dideric
 gheen dach setten maer si wouden ter
 stont teghen hem sciden En als graef
 dideric dat hoerde so stac hi ter stont sin
 trompeten op en roech totten vriesen
 inden veld Die wel die helfte meer volge
 hadden dan graef dideric en ten laersten
 so wan graef dideric den scrijt En dese
 scrijt ghesaede daer nu dat cloester van
 reynsburch staet dat dese graef dideric
 deden maken drie iaer na dat die scrijt
 ghesaede en die scrijt ghesaede hit iaer
 ons heren w en lxxxij En als dit cloester
 tot reynsburch ghetymmert was so dede
 graef dideric die nonen van egmont
 comen tot reynsburch En tot egmont
 dede hi moniken comen woene op dat

si hem bet mochte besarmen teghen die vrie-
sen / Ende dese graef dideric brac dat cloester
dat sijn vader van hout hadde ghemaect
tot egmont en dedet weder maken vā stene
En hi gaf dit cloester tot egmont totter
kerken grote goede te besitten en hi gaf oec
een boec dat hiet hystoria triptica ende den
teyde vanden vier ewangelisten die buten
verdet is mit finen goude daer duerbaer
ghesteenten op staet / Dese graef dideric
had een wyf die hillegont hietē des co-
mē dochter van vranche daer hi bilwan
Aernout die na hem graef vā hollant
was en een soen die egbaert hietē die
aertsbiscop was te trier / en een docht die
arlmidis hiet die wnomē schoen was
Dese graefinne hillegont gaf der seluer
kerken van egmond van vrier herte en
mildicheit een outaer x tafel die alernad
van gout is daer menichrehande duerbar
ghesteente an staet En alsine seit so wort
vander selfder tafel ghestolen een steen die
anc alder ouerse vanden outaer tafel scout
die des nachts mit sine schijne al dat choer
te verlichten plach ¶ In desen tijden wort
sinte geroden biden biscop van verecht ende
biden graef dideric mit miraculen tot
egmont gheuoert want doe si bider serant
vand' zee ghinghen en belast waren mitte

heilighen lichaem om lanchheit des weghe
 werden si vermoeyet doe saghen si daer een
 baer driuen in die zee die si namē en brochte
 daer mede dat heilighe lichaem tot egmond
 in cloester daer hi nu rustende is mitte lich-
 aem maer sijn hoeft is tot egm noertich
 daer hi hier voormaels priester was en ont-
 hoeft was vanden denen voert heilighe
 gheloue. En doe dese graef dideric langhe
 regiert hadde so starf hi in jaer ons heren w.
 en lxxxviij jaer. Dese eerste graef dideric
 twe grauen die vader en die soen regneerde
 hondert en twintich jaer. Ende die soen en
 sijn wijf legghen beid tot egmōt in cloeste.

H Knout wort graef
 te hollant en ghe-
 hult in alle steden
 van hollant en vā zeelat
 daer die vriesen en wou-
 dens niet ontfanghen
 voer een heer so dat dese
 graef arnout toech mit enē groten heer
 in vrieslant. En brochtet hē also na dat si
 hem hulden voer een rechte lants heer.
 Dese graef arnout hadde ten wuue luitgaert
 des keisers dochter vā grieken daer hi bi
 wan een soen die dideric hiet die na hem
 wort graue te hollant. In jaer ons heren w.

en ym so hadden die vriesen een opstal ghe
maect en meenden graef arnout daer te
verduuen En hier toe had hem die bischop
van brecht gheloeft te helpen en als die
graef arnout vernam so toech hi mit gro
ten macht in vrieslant En daer quamen
die vriesen en beliepen hem tot Winkelic
rema en daer rees een alten groten scint
so dat die vriesen den scint wone en graef
arnout wort daer verlaeghe mit veel
goeder manen en wort ghebrocht tot eg
mond int closter en daer leit sijn wijf
mede dese graef arnout regnerde met
meer dan vijf jaer

Dideric wort graef
tot hollant ende
hi had ten wive
oetle des hertogē docht
van zassen daer hi bij
wan dideric die na we
graef vā hollant ende
floris graef vā oesevrieslant dese gra
ue wort ghehult in alle steden vā hollan
en van zeelant daer in vrieslant en
woudens si niet ontfanghe des soliet
hi se wesen en toech hi weder in hollan
Int jaer ons heren **M** en ym so quam
die oude veet op tussche graef dideric vā

hollant en die biscop van vrecht om dat
 hi die vriesen te hulpe qua doe graef ar-
 nouit gheslaghen wort En daer quamit
 also verre dat die graef va hollat en die
 biscop van vrecht malcander plaets en
 vele besceiden om te striden En als si ver-
 gaderde so wort een alce grote scrift mer
 die biscop verloes den scrift en al sijn volc
 worden daer verslaghen en hi qua hen
 melic wech **I**nt dat selue iaer bme der
 seluer maent van augusto so versamede
 dese biscop een nye heer ten meende graef
 duric wt hollat te verdruue en qua mit
 sijn heer to bougrauen Daer veghe qua
 graef dideric mit een cleme menicht va
 volc en die biscop verloes noch den scrift
 en al sijn volc wort daer verslaghen
Ende die biscop wort ghuanghe en in
 ghenade ghenomen En als graef dideric
 te hollant wort toech mitten biscop so seide
 die graue en vrecht den biscop **O**m wat
 saken dat hi hem verhyef teghen hollant
 en hi hem doch me leet en dede **D**oe seide
 die biscop edel graef **O**m dat in voertiden
 dat lane va hollant ghestaen heeft onder
 den biscop en dattet min voeruaders heer-
 licheit gheweest is so had ic dat gaern
Weder ghehadt en troeste daer die vriesen
 toe dat si in vreu landen soude hebbe ver-

dienen so had ic des lants weder machinck
gheweest **W**aer want ic onrecht ghebragt
hebbe so is mi onrecht ghesact **E**n oec mede
seg ic in dat te voren dattet nymmermeer
goet gronc wesen en sel tusschen hollant
en dat suicht van vrecht **D**oe seide die
graef dideric **D**at moet god ontfermen
Dattet so veer mitte eadelic gherome is
dat si ymer hebben willen dat hy niet toe
en behoet **I**n gaet hen seide die graef
dideric totten biscop adelboldus trect to
huus en gheeft zeghel en buef dat ghy
die vriesen niet meer stercken en selc tege
mi of mine nacomelighen te wapene
En doet ghy selue in best teghe mi in die
dattet ymer wesen moet **I**c sel in quyt
saelden van deser van deser vanghemisse
Doe seide die biscop dat sel ic doen al toe
ic daer noot an so blyft bi mi ic sel in
die cost gheuen so langhe als ghy leeft
En aldus bleef dese biscop ghuanghen
op dat slot tot yselmonde een saer lanck
Daer na toech dese graef dideric mit
veel groter hen en toghen tot iherusalē
ten heilighē grane en als hi weder qua
so claechde hi den keiser hemmit hoe dat
hi mitten vriesen voer **D**oe quam die
keiser neder en brocht mit hē hertoech
godenaert vā ardenen en si ysamende

een groot machich heer van volc Ende
 die biscop lach noch tot yselmōde grūage
 en gīnef dideric dede den biscop vare mit
 sinen volc en mit die keiser heinric en
 mit hertoch godenaert van ardenē ende
 dwonghē desen biscop dat hi mede moste
 varen En graef dideric toech in vrieslat
 om sijn vader amout te wreken Daer
 quame die vriesen stoutelic an als si hoer-
 den dat die biscop daert mede was Ende
 als dese hēn vergaderden om te stryden
 so wort daer ghehoert een vrieslike stemme
 mer luchtoft een donreslach hadde ghe-
 weest en seide Vliet ghi hēn vliet En
 van dat vrieslike gheluit worden die
 hollanders veruaert so dat si opte biscop
 niet en achten En die biscop toech in
 dat vriesche heer daer hi heerlike ontfan-
 ghen wort en hi street mit die vriesen
 en versloech dat hollantsche heer so dat
 die hollanders den stryt verlore En die
 biscop vint mit leste vande stryt hertoch
 godenaert van ardenē En daer na cort
 naden stryt so lach dese graef dideric tot
 hētm mit die keiser heinric en ontboet
 al dat lant van hollant doer datmen
 senden souden volc want hi woude we-
 der op die vriesen Daer versamede graef

didenc een onghetallich volc en toech tot
heyllo Daer qua die biscop adalboldus mit
die vriesen en quame stoutelic an en mee
den daer graef didenc en den keiser hene
ric te verlaen mit hore heer En doe sij
versamenden so wort daer alte groten sint
en die vriesen hadden hertoech godenaert
daer toe ghedwonghen dat hi mit die
vriesen heer moeste sinden tegen graef di
denc en teghen den keiser Waer die vrie
sen verlozen den sint En die biscop wort
daer so ghewont dat hi wort daer nastat
en hertoech godenaert wort die seer ghewot
maer hi bleef te lue En als die sint ghe
emder was so toech die keiser mit graef di
denc en mit godenaert al vrieslant ouer
en verdarf al dat lant en dreuer so grote
roef wt dat die vriesen langhe mochten
ghedencken En dus leefde graef didenc
al sijn tyt mit groter oerloghe mit groter
omtrent xxxiii jaer lanc En hi leit be
grauen tot egmont mit cloester Ende
hi starff Int jaer ons heren ihesu xpi
ende xxxix xccvii

Dideric Wort graue
 te hollant maer
 dese graef en hadt
 noch wijf noch kind **Mit**
 laer ons hēn **W** en **plm** so
 was dese graef dideric tot
 ludic in een ternoeye ende
 stac daer doot des biscops broder vā ludic
 en van colen so dat die ouerlantsche heu
 hem ouer den hals vielen en woude graef
 dideric daer doot hebben gheslaghen mer
 hi toech vten stat en quam wech solhi best
 mochte **Maer** daer na **Mit** laer ons hēn
W en **plm** so dede dese graef dideric alle
 die ouerlantsche scepen verbarnen ende
 alle die coopmānen worden tot dordrecht
 gheuāghen die van ludic of vā colen
 quamen **Des** so storcten die biscop van
 colen en die biscop vā ludic een groot heer
 toe van volc en senden dat tot dordrecht
 om te wreken dat hem misdaen was
 daer quam dit grote heer binne dordrecht
 mit verrademisse en deden alte grote scha
 de in dordrecht **En** als die die graef durc
 vernam so quam hi tot dordrecht en mēe
 de dat heer **W** dordrecht te verduue en
 quam mit stat en daer was een grote scryt
 op die straet en graef durc Wan die scryt
 ende versloech veel groten heren ende daer

bleuen bij een **E**dle manen van Wapen
 Ende als die stuyt ghedaen was so soude
 graef dideric gaen op die stat boem om
 hem te verluichten daer wort hi ghesote
 mit een venynde pyl doer sijn diebout bi
 verradens in een deyn straetgen darne
 noch liet des grauen straetgen so dat hi
 daer of scarf brinne twee daghen daer na
Int laer ons heren **A** en ylvint Dese graef
 dideric regierde hollant in jaer en is be
 grauen tot egmont int doeser

Floris graef di
 derics broeder
 was erste graef

in oestvueslant ende
 wort graef doe tot hol
 lanc en had te winc
 ghertruit des herto
 ghen dochter van zas
 sen daer hi bi wan dideric graef va hol
 lanc **E**n floris en machtelt die des co
 ninck zorn van brabant tot ene man
 had na des vaders doot **I**nt laer ons
 heren **A** en loi so quame ned die biscop
 van coelen die biscop van ludick die her
 toech van brabant die hertoech va gelie
 die graef van vlaender die graef van
 cleue die graef va henegouwen die mar
 graef van brandeburch en brochte mit

hem veel volcx dattet ontallic was ende
 wouden in hollant om graef florens wt
 hollant te verdrumē. En als dit graefflo-
 rns vnam so toech hi mit een menicht vā
 volc tot doordrecht en dede al dat lant van
 zwethollant deluen mit groten graften
 en daer dede hi lose bregghe ou legghen
 en meende also dat grote heer te schende
 daer bleef graef florens legghe binne doer-
 drecht en had ontboerden die vreesen dat
 si hem te hulpe quamen. En als dese
 biscopen mit dat grote heer quamen in
 zwethollant so en wisten si niet vā desen
 graften die daer ghemaect ware so dat
 si daer in liepen en versmoerden. En als
 dit graef florens sach so toech hi in dat heer
 so dat hi al dat grote heer verwan en vme
 en sloech so dat hi den strijt daer wan
 En daer bleuen doot die biscop vā ludic
 die graef vā benegouwen mit viftich
 dusent en ce man en daer verdranct
 omcent xxvi die smoerden in die graste
 die graef florens daer had doen maken
 En het en stont nauwe graef florens en sou-
 de daer selue ghedrenct hebben. Ende die
 hertoch van brabant worde gheuunghe
 mit die hertoch van ghelre die elc ewie
 dusent marc gauen daer si mede ghelost
 worden. Ende dese strijt ghesarde op sinte

odulphus dach des morgheus vroe Daer
na hie laer ons hen **W**ende hi so wort
dese graef florens weder ontfent vanden
biscop van colen en van die margraef
van brandenburch en senden een groot
heer neder in zwet hollant die daersach
ten roof en brant Daer na graef florens
een deel volcx mit hem en toech teghen
sijn vianden die hi altemael versloech
en die ghesaede op sinte maerijns auot
inden somer Ende als graef florens dus
sijn vianden verslaghen had so soude
hi hem rusten onder enen groten wil
ghenboem Ende daer qua des hertogen
broeder van brabant mit een heer van
volc en sloech in graef florens vermoyde
heer en daer wordt een groot strijt so
dat grote schade ghesaede an beide siden
Waer hie leste verloes graef florens den
strijt en wort daer verslaghe mit drient
vri man Ende als die die van dordrecht
vernamen dat graef florens doot was
so toghen si wt mit een onguermoyden
heer en streden een strijt teghe ioncker
allert des hertoghen broeder van brabant
en daer verloes den ioncker den strijt
en wort daer verslaghen mit alsijne
volc En graef florens wort ghebrocht
tot egmont daer hi begrauen is mit

Jaer onshen **W**en hi Ende hi regnerde
 in oesvrieslant **xviii** laer bi des broeders
 tyden en na des broeders doot regnerde
 hi in hollant **xviii** laer lanc

Robbrecht van
 Vlaender graef
 loduwycs zoon
 heeft gheertruyt graef
 eff floris wedue ghe
 nomen tot enen wuwe
 en die kinder in vorch
 dyen bi ract den ghe
 meen steden vā zeelat en vā vrieslant
 en hi wort in allen steden ghehult ouer
 gherecht voecht vanden kinden **E**ndelhi
 besat hollant zeelant en vrieslant tien
 laer lanc mit vreden **M**aer daer nae
 rees die oude veet op **E**n die biscop wil
 la van vrecht en die buulrugde go
 deuaert vā lotric sijn te same to ghe
 uallen hoe si robbrecht van landen
 mochten vedriuen en sijn ghesamēdar
 hant ghecomen mit een alcen zwaren
 heer van volc **D**aer teghen quā graef
 robbrecht die vriesse voecht vā hollat mit
 alce groten heer en sijn vsament **E**
 bi leiden **E**n daer wort alce groten sijn
 soe dat te laesten graef robbrecht verloes
 den sijn en wort verdreue wt hollant

mit sine wive en kinderen En godenaert
mitten bulc besat in dusdangher ma-
meren dat lanc van hollant en wort
in allen steden ghehult voor recht heer
van hollant bi groten bedwanc Ende
dese godenaert mitten bulc verbeterde
seer die stede van delf en dede een gro-
ot slot in maken en hult daer sin wo-
ninghe langhe tyt **I**nt Jaer ons heren
M en lxxij so toech dese hertoch godenaert
op die westvresen en had een grote strijt
teghen die vresen en hi wānet hem
of en brocheer groten roef wt en veel
gheuanghen binne almaer Ende als
die oesvresen dat vname so quamen
si mit groten macht en belaghe al-
maer in welen lanc so dat hertoch go-
denaert screef anden biscop van vrecht
dat hi quaem en dede hem ontfet **S**o
dat die biscop quā mit alten groten
heer van volc en streec mit hertich
godenaert vā hollat teghe die oesvresen
en wan die scrijt **D**aer wordē die
vresen verlaegghen bi achte dusent
en alle die gheuanghen wordē alle
ghedoot Ende aldus wort godenaert
gheweldich heer van Xoesvreslant
Int Jaer ons heren **M** en lxxvi so quā
ioncker dinc graef floris zoen van

hollant mit een ontallic heer en had mit
 hem veel goeder manen wt vlaender en
 wt pictraerden wt henegouwen en wt
 brabant en qua in hollant om darr sinis
 vaders erue te besitten **D**aer quam die
 biscop va verecht en hertoch goduarrt
 van lotryt mit een groot heer van volc
 en hadden een alte groten stryt vor die
 lech **D**aer dreef ioncker diric den biscop
 van verecht en den buylruigde goeuarrt
 so dat si weken op dat casteel tot yselmo
 de **D**aer volchde ioncker diric na en be
 lach dat casteel sesien daghe lang dat
 hi wan en slechtet neuue der aerde **E**n
 hertoch goduarrt wort daer so seer ge
 wout dat hi cort daer na starf **E**nde
 die biscop wort gheuanghen maer ionc
 ker **A** diric schout he vn en quyt van
 alre misdact en dede den biscop eer en
 reuerencie al en had hi des niet verdut
Aldus wort ioncker diric mit groeter
 persen heer vanden lande va hollant

Dideric die vyfte
Wort graef te
hollant en wort
in alle steden ghehult
van hollant zeelant
en vrieslant en had
te wime ottit des her
toghen dochter vā zal
sen daer hi bi wan florijns die na hē wort
graef tot hollant En ioncfrou machtelt
die na den hertoch vā orliens tot enen
man had En als dese graef dideric hollant
lant mit vreden beseten had so wederseide
hem die westsaxen sijn heerscappe ende
wouden keiser busieten en en woude niet
meer onder die hollantsche heren staen
Doe toech dese graef dideric mit een ont
tallig heer van vole en screef teghen die
vriesen in een harde winter Ende wan
hem of elve staende striden op enen dach
opten yse Daer worden verslaghe inden
ersten strijt meer dan viertich dusent
vriesen En inden anderden strijt so wort
verslaghen meer dan lxi dusent En hier
stont in eluuel het soude die leste dach vā
vrieslant hebbe gheveest want graef dider
ic woude al vrieslant destrucert dat is
verdoemen hebben En hi dede alle die vrou

wen vanghen en alle die kindere benede
 yn jaren En wat ouder was dat dede hi
 doden **D**oe toech hi voert tot stauere daer
 hi voer lach die weken En als hi sach dat
 si hem onderdaen niet en woude wesen
 so dede hi alle die gheuanghen wyf en
 kinderen doden Ende hi dede dat volc dat
 binne was ontbieden dat si in ghenade
 quamen of waert dat hi die stede won
 hi soudse slechten neuen der aerde en hi
 soudet alle doen hanghen dat hi daer
 binnen vande Ende als si hoerde die grote
 gramscap van graef dideric so gauen si
 hem op in des heren graef diderics hant
 behouden haer lijf en haer goet Ende si
 mosten gheuen voir hore misdact ynn
 cronen **M**aer alle die vreenide gasten ble
 uen buten dier soene en worden alle
 onthoest En daer na toech dese graef di
 deric weder in hollant en brocht mit
 hem viertich goeder manen wt stauere
 die hi gheuanghe hylt totter tyt dat hi
 voldacn was vande ynn cronen Ende
 dese graef dideric regnerde xxx laer
 lanc en hi wort begraue tot eymonde
 en oec mede sijn wyf

Floris die ander
wort graef tot
hollant Ende
had tot enen wine
peronel des keisers
locharns suster daer
hi bi Wan dideric
die na hem wort
graue tot hollant

En floris Simon. en had Wim Dese floris
hiet bi name floris die vette Dese graef
floris ghinc alle grauen te boue in doech
den en in rycheden **I**n dit jaer ons here
1156 en ylvyn so hadden die vriesen een
opstal ghemaect en nigheset als dat si
graef floris ontseiden en en wouden
van hem niet meer beheert wesen dat
welc hem graef floris minlic verdroech
Doe seiden die vriesen en sarrue hē ouer
dat hi niet so wen en soude wesen dat
hi quaem daer sijn vader gheweest had
de Ende als dit graef floris vernā so
versammende hi een groot heer van volck
en toech in vrieslant **E**n dit was in een
harde winter dat vrieslant ouer al be
urown was so datmen ouer tys mochte
reisen **E**n graef floris quā legghē in een
dorp dat schoerl hiet en graef floris ion

ghelminghen wouden vmer Inclant wesen
 en namen een deel volcx mit he en toghe
 int lanc en quame inder vriesen riedlage
 die si gheleit hadden en worden al vslagen
 In den eersten heer simon va anwerpe heer
 willem van vonthout heer brandaen van
 hlm heer florens zoescher heer gheryt die
 drossaet heer allert van eymonde heer bruun
 van casertkom heer euert van noertich heer
 gheryt van monster Ende dese doot word
 alle ghebrocht tot eymonde Int cloester
 En als dit ghesact was en alle die hen
 doot ware so qua graef florens weder tot
 hlm en versamende een groot nyen lyer
 en toech weder in vrieslant en ontboet die
 vriesen dat si hem onderdanicheit soude
 bewisen of hi soude vrieslant destrueren
 en te niete doen en hi en soude meniant
 sparen man noch wif noch kinder En
 als die vriesen dat horden so baden si ghe
 uade En gaue zeghel en brief dat si tot
 ghenen daghe he wapen souden teghen
 den graue va hollant dat si onlanghe
 hilden En graef florens toech weder in hol
 lanc en was voert sin tiden in vreden
 en regnerde bi xxxi jaer En hi starff
 int jaer ons hen M C en lxi en wort
 begrauen tot eymonde Int cloester :

In dat selue Jaer worden ghesien drie manne
nen en in die middelste een schoen cruus
En des anden daghes sachme twee sonen
en daer waren twee pausen ghecoren

Dideric die seste
wort graef tot
hollant en had
te wiue des hertogen
docht van rijneghen
of reynigghen daer hi
bi wan flouys die na
hem wort graef tot
hollant **D**ese graue

van benthem boudeuyn biscop van vtrecht
pelgrin die prince sophia abdis. **D**uric doe
proest van vtrecht. had een nonne en ioncfion
petronella **I**nt jaer ons heren **M**.c. en lxxxix
so streec dese graef dideric teghe graef othe
van gelre een bitter scrijt op hermenberch
En graef duric wan den scrijt en sloech
die graef van gelre alten groten volck of
Dese graef dideric had die stat van vtrecht
so belegghen dat si we quamie mit cruen
en mit vanen bloets hoests en baruoets
en begheerden grote ghenade an duric graef
of van hollant **E**n als graef dideric sach
die grote oetmoedicheit so bekende hi hem
seluen en begheerde oflaet van sijn sonde

anden biscop van verrecht **M**aer hoe dat
 die sake toe quam dat verrecht belegghen
 was dat en can ic niet bescriue **E**nde
 als dese graef dideric weder in hollant
 quam so toech hi ten heilighen grauen
 mit veel groter heren **E**n iherusalem
 wort ghebonen bi verract des soudaers
 heer hyughe van saladijn en alle die hude
 worden gheuanghen en verslaghe **E**n
 als dese graef weder quam was hi lange
 biden paens van romen dien mit groter
 eerwaerdicheit ontfinc **I**nc laer ons he
 ren **M**. c. en . xci. so worden viane die her
 toech va brabant die hertoech va lmburth
 die biscop van ludic die biscop van colen
 die graue van cleue teghen graef dideric
 van hollant om der ouder veet wille
 die graef dideric die vierde die biscop va
 colen die biscop va ludic ghedaen hadde
 doe hi hem horen broeder of sloech alse
 voer gheseyt is **E**n die hertoech va bra
 bant ontfenden graef diric va hollant
 om dat die buyrugde goduaert in hol
 lant verslagghen was sijn neue als voer
 gheseyt is **E**n als die graef dideric vna
 so toech hi mit een cleyn heer te hoesten
Paer onderreden hem die grote hen en
 benamen hem dat wederkerre te hollant

Ende als graef dideric dat sacht so dede hi
van groter hoemoede sijn trompetten op
stellen en sijn bannieren ontbinden en
siet teghen dese princen so dat hi hem
eersc memighe man of sloech. Maer hi v
loes den scint en wort gheuanghe. Ende
In dat selue Jaer wort hi quijt en v
ghelaten vanden hertoch van brabant
En hi gaf den hertoch twee dusent
mare voor den scade die hi he hadde ge
daen. En des anden daghes wort hi
weder gheuanghen van loncker Wil
lem des hertoghen broed' van brabant die
hem vint mit veel volcx en grof lude
voer den busch maer hi most he quijt
schelden. Dese graef dideric regnet
de xxxvi Jaer en lent begraven tot
egmont in cloester. In sijn tyden
was een keiser die frederic hiet die to
ech in parisen en brocht mit he die hei
lighe drie coninghen en brochte tot
constantinopolen en daer na brochte
een heilich biscop bi mirakel tot men
lanen in lombardien. En daer na als
meilane ghedestruert wort so brocht
se een heilich biscop tot colen daer hi
noch legghen. Dese graef diderics
wif vonsereue sophia diende na hoor

mans doot gode Ende was zeer milde
teghen den armen En si was drie wart
ten heilighen graue tot iherusalem En
si was oec eens tot sinte iacop in galissen
en god dede veel miracule om hare wil
Wat wāneer rouers of moerdenaers
quame om hoer te roeue of te doden so
bleuen si staen in onmachtē Ende dese
heilighe graefinne leit begraue tot iherlm
Inder duuscher hospitael

Floris die derde
wort graue tot
hollāt en had te
wiue doe des conincs
dochter van scotland
daer hi bi wan dinc
graef van hollant
willelm graef in oest

vrieslant Floris proest van vtrecht flo
ris prince van hermerlant beatrix elij
zabeth en margriet grauine tot cleue
Dese graef floris besat hollāt zeelant
en vrieslant mit groete vrede soe dat
hi nie scint en had noch onruste In
jaer ons heren M en xviii so predicte die
pauus gregorius die neghende dat cruce
te nemen Die keiser frederic die eerste co
me philips van brabant coninc rusaert

Van enghelant. **D**ie hertoch vā zwaue
Die hertoch van oesseninc **D**ie hertoch
van burgongen die graef vā bolons die
graef floijs van hollāt die graef vā vla
ender die graef van ban die ioncker wil
lem vā hollant en noch veel groter hēn
En si toghen door armemen daer soude
die keiser hem reynighe in een lopende
water en die stoem setten van die lande
en hi dienete daer als een chusenaer te vo
ren had ghepropheticert **E**n dese keiser
wort begrauen tot antiochien in sinte
pieters kerche **E**n graef floijs vā hollāt
starf oec tot antiochien en wort begrauē
viden keiser in sinte pieters kerche **E**nde
die comē vā viancyt en die graef vā
bolois die hertoch van burgongen bleue
voor alers doot **D**ese graef floijs reg
neerde xxvij laer **E**n ada sijn wyf leit
begrauen tot middelbürch int cloester
In dese graef floijs tyden so was sinte
thomas van cantelenberch verslaghen
in sijn kerche in enghelant tot cantelen
berch ~~xxxx~~

Dieric diese
 uende wort
 graue tot
 hollant en had te Wi
 ue Alit graef die
 rics dochter va deef
 daer hi bi wan alit
 die tot een man had
 hemric des grauen

zoen van ghele Maer si stouen beide in
 coeter tyt Die ander docht hiet ada die
 ha des vaders doot had die graef loathwic
 van loen bider moeders inde en buer hoor
 oemo Wille Int laer ons heren wt en
 bi so qua Willem heer va hollat wt hei
 demis en graef diric ontfenc hem eerste
 mit groter waerdicheit Daer na quam
 quaetsprekers en mders en maecte dy
 coerd dat is tuedracht en onurede Af
 schen die waerdighe broeders sodat heer
 willam toech in oestruesslant en wort da
 er heer vanden lande En hi qua mit
 groter machte van volc neder en woude
 graef diric syn broedr wt hollat vorue
 En boude wijn graef van vlaender ver
 samede een grote saer van volc en me
 de graef diric zeclant of te winne En
 die was die eerste reise dat die vlamshdz

dat die Vlammick alleen teghen wapende
Aldus was hollant van wien steden an
gheuochte vande vriesen en bade vlamm
ghen Graef duric die in groten last was
versamende een groot machtich heer vā
vols en deelde dat in wien sarrē Ende hi
sende sijn wyf mitter eenre helfte teghen
die vriesen teghen die vriesen en hi toech
in zeelant mit die and' helft teghē die
vlammick En graef duric en sijn wyf
hadden beide victou op enen dach En
daer worden verslaghen bi xv. duisent
en twee hondert vlammighen Ende
graef dideric keerde weder in hollant
mit groter eien En graef duric wyf
streef een scint teghen heer Willem vā
oestvrieslant buten haerlem en daer
worden xv. duisent vriesen verslaghen
Daer heer Willem had die stede van
alonaer ghewonen mit stormender
hant En hi verbrandet meer dan die
helft Daer na quame boude winn bis
cop van verecht Otte graef vā bruchtē
en duric doemprouest dese ware omen
van dese wien grauen als vā duric vā
hollant en Willem vā oestvrieslant
en daer wort een dading ghemact
als dat Willem soude bliuē heer van

oestvanglant Maer hi soue ontfanghen
 vanden graef van hollant sijn broeder te
 leen En daer toe soude hi hebbe vier tollē
 van gheerdrict drie hondert pont en daer
 was alle oerloghe en onglede mede ghesoent
 En heer Willem toech wed' in oestvanglant
 en timerde een castel bi oestze daer
 hi te wonen plach Dese graef diderich
 was vianc des hertoghen van brabant en
 hi toech mit een groot heer volcx voer die
 stede vā hertoghen buich die hi wā mit
 stormender hant En hi vnc des hertoghe
 broeder van brabant daer binen Paerna
 verbrande hi die stede en slechtesse tot die
 aerde en al dat daer binen wort daer doot
 gheslaghe so dat niemāt weer en begreep
 en liet hē vanghen en slaen sonder weer
 En als graef diric dese grote hoemoet be-
 dreue hadde so nam hi mit hē veel gruan-
 ghen en des hertoghen broed' van brabant
 mede en brochtesse binen dordrecht en daer
 woude huse al doen onthoefden so dat die
 hertoech van brabant screef an graef di-
 deric van hollant dat hi sine broeder quint
 soude laten mit alle die gheuāghē en hi
 soude soude hē weder- quintschelde en verge-
 uen dat hi teghen hem misdāen hadde

Ende en woude hi dat met doen hi sach
Wel toe die hertoch van brabant soude
cort in hollant coemen En had hi graef
diric een sted of ghebrant en gheslecht
in brabant die hertoch va brabant soude
weder al hollant slechten verderue en
te met doen En als graef diric dat ho
orde so dede hi alle die ghenaghe ont
hoefden sonder des hertoghen broeder
Die sende hi weder ghesont ende send
scatten in brabant En ontboert den h
toech van brabant dat hi sijn best dede
hi soude sijn waer neme en en quae
hi die met in hollat so soude graeff
Diric in brabant comen en soude doe
als hi in hollat doen woude En als
die die hertoghe va brabant hoerde
so was hi seer conuerden en screef an
die biscop va vtrecht die oem was va
dese graef diric va hollat dat hi doch
trecken woude in hollat en maken
een soen tussche he briden op dat die
graef va hollat met meer stede en dede
in brabant En als die biscop va vtrecht
quam tot graef diric va hollat sijn
neue so hadde graef diric versamet een
alte groten heer va volc en woude daer

mede In brabant Waer die byscop p'dicte
 hem also veel dat hi weder sijn volc thuus
 wort liet varen en die byscop soendet tus-
 schen hem beiden als graef d'ric vā hol-
 lande en den hertoech vā brabant Waer
 eer die wetspraec so stant dese graef d'ric
 tot dordrecht en hi regnerde viij Jaeren
 leit begrave tot Egmond In cloester

Lodevric graef vā loen so mit gro-
 ter macht ghecome In hollant en
 woude an vate voer recht nadat graef di-
 deric doot was En seide dat hijt behi-
 liet hadde mit sine wiue ada graef dirix
 dochter van hollat na des vaders doot
 en hi voer In allen steden vā hollant
 en had guern ontfanghe gheweest
 Waer die hollantsche heren en wou-
 dens niet ontfanghen en en woude
 niet regiert wesen vā en vreemde heer
 Die hollant niet en bestont dat si ore
 alreijt wel ghehouden hebben a jaer-
 tis verre van daen so dat hollant
 twee Jaer stont in groten oorloghen

Willem heer van oesdrueslant is
ghecomen bi
raet der here
van zelant mit een
groot machtich heer
van volc in noorthol
lant en is daer ned
gheslaghen mit syn
heer tot risswinc En
graef lodewinc va loen lachmyn vlamie
de heer tot voorscoten en als si dus een
luttel te pronc gheleghe hadden so toech
heer Willem va oesdrueslant mit syn
heer tot skakenbussche En daer ghemoete
hem graef lodewinc mit syn heer en daer
verrees een alte grote scrinc Maer graef
lodewinc wert vnaert als hi die zeeuse
woluen sach mit velt en weec vie veld
en quam tot vrecht en alle syn volc ont
weec vten veld alte mael en worden al
vliende verlaghen en syn va grote haest
ghrualle inden rijn en inden zyl bi len
den En si scoten hoer wapen en hoer hat
nao we en worpen haer schulde va he
om dat sy te bet wech mochte come Maer
die hollanders volchde he na alde nachte
en hebben daer veel vmoert en brochte

alten groten wof mit hem En aldus is
 hertoech en heer **W** Wille vā oestvreslant
 graef diderix broeder gheweldich heer
 van hollant ghelvorde En hiontfinc
 hollant te hen vanden keiser vā romē

W Illem die eerste
 graef vā oest-
 vreslant wort graef
 in hollat en had te
 wue Alit des graue
 dochter vā gelre daer
 hi bi wan flozns die
 na hem wort graef
 te hollant Otte biscop vā vtrecht **W**il-
 lem prince **A**da abdisse van reynsburch
 Rytter de nonne **D**ese graef Willem
 was wel sene Jaer ouert meer in dat lxi
 lighe lant en had veel scrijde teghe die
 heyden en die stede vā damiaten wort
 ghelwonen vande kersten bi sine rade
Dese graef Willem was eens tot scauere
 in oestvreslant daer vinc hi den biscop
 van vtrecht mit cloester om dat die bis-
 cop ghecozt hadde op dat volc vā hol-
 lant **D**aer beloefde he die biscop dat
 hi hem quyt liet hi soude graef wille
 om verghifms bidden ende hadde hij

Hollant het te cort ghemeyn hiij soude hem
weder also voldoen dat hi he bedanckte son
de. En dus liet hem graef Wille wesen
Dese graef Willem had noch een wijfen
was des hertoghens dochter van lankas
ter wt enghelant en si legghē beide be
grawe tot reynsburch Dese graef Wille
regnerde xij Jaer en hi starf int Jaer
ons heñ **M** cc en xxij en leit begraven
tot reynsburch int cloester

Horns die vier
de wort graef
tot hollant en
had te wue mach
telt des hertoghens
dochter va brabant
Daer hi bi wa Wille
die nahe wert gra
ef tot hollat alnt graefinne tot hene
gouwen en machelt graefinne tot
heymeberch en florys momben. Int
Jaer ons heñ **M** cc en xxij so toech
dese graef florys va hollat mit hertoch
henric van brabant en mit graeff
Diric va cleue en toghe bi beueel des
paeus gregorius die neghende mit
alten zwaren heer va volc in die
scheidinghe der vriesen bij breecken

en versloeghen so groten volc man wiss
 en kinderen om dat si bettere bedreuen
 sodat die broeder met alleen biden suster
 sliep maer oec die zoen bider moeder en
 waren ghekeert afgodien en dit volc
 en hilt noch van paens noch van keiser
 noch van niemant die daer leefde die
 paens had daer in voertiden ghesent
 een legat mit veel goeder priesteren
 om dat volc te predike om hoor onghe
 loue Den welken legat sij dode mit
 menigher hande pinen en doden die si
 hem an deden ¶ **Juden** laer toech dese
 graef floris van hollant en graef dinc
 van cleeff sijn neef en toghe in cleer
 mont in een tornoy dat die hreer van
 cleermont had doen beropen bi rade van
 sine wive want sij minde den graef
 van hollant verlike zeer dat hi noch
 niet en wiste om dat si so veel had ho
 ren segghen van sime grof manlic
 heit die hi in allen tornoy plach te be
 gaen Ende daer om dede die graef sine
 van cleermont hoer man dat hof be
 roepen om dat si hoeppe daer die graef
 van hollant te sien Ende doe die baner
 heren inder banen vergadert Waren
 daer si staken en sloeghen For vraclyde

die grauue van cleermont dicke ende
menichwerue welc die graef vā hollant
was **D**oe seide daer een. die daer so māli
ke slaet mitten gulde bānier en mit die
rode leeu dat is die graef vā hollat **E**n
dit veria die graef vā cleermont ende
seide tot sine wue in grāmen moede
Die gheen die ghi gaern siet leuēde die
seldi noch voer vespertyt doet sien **E**nde
als dit die grauue hocide so was si droe
uich in horen sin en hadde dit gaern die
graef vā hollant laten weten **M**aer si
en mochtet niet doen wāt die graef van
cleermont voer haestelic op die baen mit
veel ghewapend' lude en sloech daer die
graef vā hollant **M**aer doe die graeff
van hollant dat sach dattet also te doen
was en die graeff vā cleermont hem
tquaetste meende doe weerde hi hem soe
vreeselic mit een grote zwaerde dattet hoer
sulc wel voelden die opten graeff vā hol
lant sloeghen hi reet den enen doer den
ander sloech hi biene en arme of den der
den sloech hi dat hoeft of hi doefdeet hē en
scenden des graues heer vā cleermont
harde zeer **E**n doe hadde hi so zeer ghesleg
en ghearbeit dat hi vā binen was ghe
bursten en aldus moste die grote graue

van hollant daer bliuen onuerfien doot
 Daer die graef van cleef hem ter stont wa-
 rede en sloech die graef van cleermont wed
 doot op die selue bane en wraecte graef
 flouys sine neue seluer mitter hant en sloech
 alle die walen van crijt en sloechse doot die
 hem met en ondwelen En die graef flouys
 balsementen en brochte tot wylsburch daer
 wort hi begrauē Daer die graef va cleef
 verwoeste en verbrante al dat graefschap
 van cleermont En hi verdreef de heer
 van mychel wt sinen lande die namaels
 den vrienden een grote soen moesten doen
 En aldus seide dat hof mit inde dat mit
 solaco was beghonen En die graefsinne
 creech een siec so dat si cort daer na stonf
 va ridders om dat si saech was va graef
 flouys doot Dese graef flouys regnerde
 vij jaer en machtelc sijn Wyf starff
 Daer na int jaer ons heren M c c en lxxij
 en leit begrauē tot lansdunē mit cloester
 dat si selue eerst sichten en fondierden

Willem die ander
 wort graef tot
 hollant maer hi was
 noch ionc doe sijn
 verflagen wort also
 dat otte biscop van

verecht sijn oem hem in voechdien nā en
regiede hollant totter tijt toe dattet kint
sijn laren had en doe hi xvij jaer out was
wort hem gheyeue ten wue **E**lyzabeth
des hertoghe dochter van brunenswicz daer
hi bi wan floris die na hem wort graef tot
hollant **D**ese graef Willem minde meer die
wapen dan hi dede suluer of gout **E**nde in
sijn tyden so coren die seuen coeruoorsien
tot enen keiser een lantgraef vā dwerighe
Waer hi en leefde niet langhe so dat dese
graef Willem van hollant toech **H**ie veel
groter heñ en lach vor aken welke seer
hi wan selue mitten hant en hi wort daer
mit eendrachticheit vande seue coeruoorsien
tot enen romsche keiser ghecoeren
en hi wort daer ghecoent vande card
nael vā romē op alre heilighen dach
En doe was hi xv jaer out **E**n als dus
dese graef Willem tot enē keiser gheco
ren was so toech hi mitten biscop vā coelē
tot ludich daer hi mit groter waerdich
mit cruce en mit vanū inghehaelt wt
en daer bleef hi achte daghen **E**n van
daen so toghen di biscop van colen **D**ie
biscop van ludich mit desen edelen comē
Willem en keiser vā romen to colē daer
si mit groter eren ontfanghen worden

en worden inghehaelt mit cruce en mit
 vanen en mit alle die heel ecclesie van
 tolen Daer dede die bischop vā tole dese
 keiser Willem menighe eer en reuerēcie
 en gaf hem veel heilichdoem En als die
 die graef vā henegouwen vernam dat
 graef Willem van hollant tot een keiser
 ghecoren was en dat hi tot toelen lach
 soquam hi haestelic mit sijn wijf die
 coninc Willemis suster was en quamen
 tot tolen Daer si eerliken ontfanghe wor-
 den vanden keiser Willem en vā die bis-
 cop van toelen en sijn te sijn ghytoghe
 in hollant En die wyl dat die graeff
 vā henegouwen mit keiser Willem sijn
 swagher in hollant ware so toech graef
 ghi van vlaender in henegouwen ende
 wan al dat land van henegouwe en oic
 alle die sloten En als die die graeff van
 henegouwen vernam so claghede hi die
 keiser Willem sijn swagher Daer vsame-
 de keiser Willem een groot heer vā volc
 en toech daer mede in henegouwe ende
 heester graef ghi wt verdrueuen en brocht
 sijn swagher en suster weder in wast die
 vlamme lief of liet Des haer zwarte mar-
 griet zeer toernde en meende coninc Willem

zeelant of te lopen Daer dese coninc Willem
deyne sorghe voer had En als die graef vā
henegouwen weder in syn lant was so toech
coninc Willem tot anderwerpen toctē hōoche
van brabant syn oem **I**nc Jaer ons hēnt
Ad et en lū so quam graef ghy vā vlaen
der mit die graef van ghyssen en mit an
deren heren en gaf hem tscout om daer si
Walcheren winnen souden En als die
coninc Willem vnam daer hi in brabant
lach mit florens mombaer di drossaet
so sende hi florens sine broeder in hollant
dat hi haerstelc volc mit hē naem ende
toech tot westcappel en bliue daer legghē
in die dunen tot dat die ander opscap
ten en opt lant waren Daer toech dese
florens die drossaet mit enen scoute moed
teghen die Vlammic in en daer reef een
grote scryt so dat die Vlammic den strijt
verloere Daer luppen si also onsedelic te
scype datter bi vijftich dusent verdranc
en daer wort vijftich dusent vslaghen
En graef ghy van vlaender wort daer
ghescoten doer syn voet daer hi nie an en
gheuas en hi wort oer gheua ghy mit
alle syn hē en vijftich dusent man
En dese worden alle ghebrocht in noerthol

lant en daer worden si alle al moedernaert
 oncleet en worden bi Coppelen tsamē ghe
 bonden en worden alle dat lant ouer ge
 iaghet mit groten roeden als mē scape dō
Daer ploctē die Vlammighe groene cruce
 die si aen en daer si haer sammelheit mede
 deden **E**n aldus worden dese Vlammighe
 dweue alle daghe xijij daerly lant in noort
 hollant/en als dit die edel keiser Willem
 hoerde so quā hi wt brabant daer hi ghe
 weest hadde bi syn oem den hertoch van
 brabant en hi quā in hollant en sach die
 grote armoede die die Vlammighe ghedaen
 wort **D**aer dede hi die Vlammighe alle all
 naect ouer senden in Vlaenderē **W**aer vā
 die vijftich dusent en quānē niet meer
 dan tyen dusent leuent in Vlaendē **W**aer
 graef ghi die bleef gheuāghen een jaer
 lant ende ses weken **W**aer waer dat hi
 lach gheuāghē dat en weet ic niet
Dese hoemoedighe scrift ghescrede op sin
 te maertyns dach in die somer dese comē
 Willem die gaf die stede van delf hoer hāt
 uesten en oec verbeterde hi seer die stede
 van delf **I**n t jaer ons herē **W**et enlv
 op die octaua vā sinte agnet so toech dese
 edel comē Willem mit een groot heer van

Wolc tot hochhoudvonde daer hi stacet teghe
die Westsariesen enen groten scrift opten
yfe Daer dese edel roemische comē ter aer
den gheslaghe wort so dat hi smoerde
in syn helm En die hollaers wordē daer
so seer verslaghen dat die vā alamaer
en die van delf niet meer dan vyf leue
de mānen thius en quame nochtans
brochten si hoer bānere mit hē thius
En die vā dordrecht en brochten niet
meer dan drie leuende mānen thius
En dese edel comē Wille wor al brinneli
begrauen in eens vriesen huus en hi
regnerde in hollant xvi Jaer en in dat
roemische ryc vñ jaer En rycharde sijn
suster sachte hi dat selue Jaer een cloester
buten delf dat comē velt hiet En sijn
Wijf starf daer na hie Jaer ons hēn ay a
en lxxvi en leit begraue tot middelburch
mit cloester ¶ It in des comē willems tye
als hie Jaer vā ay a en y so wast so grote
heij Jaer dat nye sijnē ghelyc ghesien en
was En in dat selue Jaer so viele hegel
stienen wt die lucht daer onse heergod
in ghecrust stont en daer stont becrust
in ghescreue Ihesus nazareus rex iude
oru In den Jaer ons hēn ay a ende li so

schoerde een grote berch In borgongen en
stortede in een groot vallen so dat daer on-
der smoerden by vijf duisent menschen

A des graef Willem

Inyden vā hollant so woude die stat
van aken beheert wesen vanden lant
graef van doringhen en het wert graef
Willem van hollant te weten ghedaen
so dat hi die graef van hollant en sin
volc behielt voer riedich hoen **E**n graef
die toech daer werts mit veel volc son-
derlinghe wt hollant en hi bestreer den
lantgraef vā doeringhen daer hi te veld
voer aken lach en vniick hem en sloech
hem veel volc of **D**oe seide die lantgraef
tot graef Willem dat hi verradelingehe
ghenuanghe hadde **E**n graef Wille was
des seer toernich en seide dat en sel mi
nimmermeer verueten worde dat ic in
verrading gheuaghen hebbe ic sel in
laten gaen en versamet al ider volc
en coemt weder binnen xiiii daghe ic sel
in coemst veruachten en doet dan also
ic ghedaen hebbe **D**oe versamede die
lantgraef veel volc en qua weder te
veld en street teghen graef Wille **E**n
graef Willem Willem van ande waf
den strijt en vniick noch eens de lantgraef

Ende aldus van graef Willem Dat rinch
van alen mitter hanc en wart daer na
mit eendrachticheit vande seue conuostre
ghecore tot ene roemliche keiser En wer
ghecroent op alre heilighe dach vande
cardnael va romen doen hi was ont
twintich Jaer

Ende dat in deser maniere wat die
apacius na den doot des lesten keisers
bi ghemeen raet des sinne broederen
heest neder ghesent gregorius dyaken
en cardnael in germanien an die coer
uorsten hem vermanende te kiese ene
roemlichen conic Die coeruorsten vsame
den inden stat woernighe en si coere een
drachtelic joncker Wille va hollat tot
euen roemlichen conic en tuyche dach
die machtichste prince Warr malgerma
nen En hoe dese ouer meer waert open
baer hoe meer blyscappen onder dat ridd
scap was Want doe dese joncker Wille
ghecoren was doe was hi ont xx Jaer
en was sonder baert schoen va voren
wie van hyde zwart van haer en van
allen sinen leden seer te pruisen Jaer wat
dese ionghelinc wapencuer was ende
ghien riddet daer om bereide me hem
haestelic alle dinghe die me daer toe bi

hoefden op datme na der herstemre manie-
ren die liefer ridder Wan ~~na~~ eerlyt tot ake
die crone des rycs ontfinghe En wat veel
riders nu inder tyt hem des costs ontfie
solaten si of die freest en ontfanghen dat
ridderfchap met enen halflaghe Daer om
iffer veel die die regule der ridderliker on-
den met en weten Waer om si die ridder-
fchap met en conē han tieren En daer om
wullen wi dese matere wat verlenghe in
deser teghen woerdigher croniken hoe en
in wat maner dese ioncker wille ridder
is ghe worden op dat daer of leren moege
die ridders inder tyt wat last an nemen in
houre ourde

Aldes als alle dinc bereit was na dat
die ewangelie van die misse gheson-
ghen was Is dese vorseide wapentuerie
ghebrocht worden cardenael bidde coninc
van bremen die sprac aldus Heilighe
vader ider waerdichē brenghen wi dese
wtuertoren wapentuer en bidde v minne-
lic dat ider vaderlichē ontfacen wullen op
dat hi bi onsen ridderlike gheselschap waer-
delic mach an ghescreue wordē die cardē-
nael die daer stont in sijn ornamētē gdeert
als een bispoc sprac aldus die iongher wa-

penituer toe **W**ader bedudenis des name
miles bediede in onsen duusche **R**idder
so behoert elken man toe die ridder worden
Wille dat si hoghe va maghen gheboere sijn
milde va gauē wtghesende in zedich groot
moedicheit dat teghe hē weder staet en wye
in manliker vroemheite **W**er eer ghi belofte
van idder pffessien doen selt so sult ghi hoer
mit wisen raet den last der regule vander
ridderliker staet en orde **D**ie ridderlike
orden is ons hē passie daghelijc misse te
horen dat lijf scoutelic in auentueren te
setten voor dat kersten gheloue. die heilige
here mit hoere dienes voer alle quade te
bescermen wesen in horen noot te hulpe
te comen en te bescermen onrechtē stride
te scilwen quade ghiften te vsmade om
die dnoselen een camp te vechten en te
verlossen ghenen tornon hantieren da alle
om die die ridderlike oefeninghe de roesche
comē of sinen maer scale in wettelike sake
onderdanich te wese die ghemee goet
ombesmet in sinne macht te latene des
des keisers leen goet vant rinch niet te
vervremden en voer gode en voor die
werelt een onberispt leue te houden **E**n ist
dat ghi dese vonserue statute d'ridderlike

reghelt na uwer macht en uwen ~~we~~ weten
 naerfelic volbrenghet so suldi verdienen bysch
 ker eer in deser werelt en na dese leuen die
 ewighe rust inden hemel. **E**nde als die ge
 daen was na die cardnael des ionghelmy
 handen dien hi te samen leide en sloechse
 in dat missael op dat ewangellee dat daer
 ghelesen was en seide aldus Wilt ghi die
 ridderliker ouden mit goeder begheerten
 ontfaen in die naem ons heren en in die eer
 des reghels die hier voor ghesproke is na
 uwer macht te voldoen **D**ie wapentuer
 die antwoerde **I**c wilt doen **D**oe dese lof
 tems was ghedaen doe gaf dese cardnael
 dese wapentuer bescreue wat hi gheloeft
 had en las dat voor hem allen openbaer
 lic hi houdende aldus

Ic Willem van hollant prince d'ridder
 scap en een vrinan des heilighen
 keiserijcs belye mit mine ede ind reghen
 woerdicheit mijns heren pieters des gulden
 zeil dyaken cardnael en legat des stoels
 van romē te houde die ridderlike reghel bi
 desen heilighe ewangelie dat ic hier tase
 mitter hant **D**oen seide die cardnael tot
 hem **D**ese heilighe belofte si een warich
 oflaet van al uwer sonden. **E**n als dit
 al ghesiet was doe gaf die comē van benne

Den Jonghelinc een groete slach in sij hals
en sprac aldus **T**otter eeren des almach-
tighen gods ordener ic v ridder en ont-
fanghe v danckelic in onsen gheselschap
en dencke dat die verlosser aldes werelts
voer annas des biscops voer v word in
sijn hals gheslaghen en bespot voer pi-
latu den rechter mit gheselen geslagen
en mit doerne ghecroent voer de comē
herodes ghecleet mit enē mantel ende
daer bespot en belachet voer alle den
volc **E**n seer gheuwont ande cruus ghe-
hanghen **I**n des cruus ic v hier rade
aente nemen en sinen duren smadelike
doot vermane ic v te wreken

Aldo als dese saken feestelike ghe-
daen waren: **D**ese mye ridder als
hy misse ghehoert hadde dede hy basu-
nen en trompetten slaen tambueren
en bellen clincen en stac mit speren
die werf teghen des coning soen van
bemen en sloeghen ternoy mit sarpe-
zwanden **H**ie hiet hof drie daghe lang
in groter eersame coste en hi gaf den
prince en den heren milde gauē en druckte
mede sijn eersamede die cardenael **D**oe
screef die cardenael den paens mit enen

brieff hoe alle dinghen waer ghesact doe
 was die pacus hier zeer of verblift en sateef
 sine br dispensatoer in houdende aldus

Innocencius biscop knecht der knechten
 gods den rectoer van sinte marien **B**alich
 en der apostolen benedixie **S**o belien wy
 mit ons te bekeuen en te voelen leuvelic
 mitte hoerde v blidelic scrivede dat op die
 vijfte nonas van octobru inde houe van
 tolen hoechlic versament was onse lieue
 zoen **I**n gode graue **W**ille van hollant
 mit ghemeene begheerte der prince die
 rechte hebbe aenden keiser te kieser daer
 alle die ander princken hem om verblide is
 ghecoren een wens come dat wi opebaer
 lic weten bi buene des selue come en ons
 liefs zoens pieters tot sinte gregorius ten
 gulden seil **D**yaken en cardenacl op dat
 die blyscappen diene billy hebbe sal van
 deser eer waerde liker saken ghemeret si
 en dat idde vroude te meere si om desen
Edle persoens nu nics ghecoren zunde
 want dese come als ons die selue cardenacl
 ontboden heeft en mede die ghemeec meer
 oertont so is hi ghetrouwe ghelouich ma
Wns van sinne vrome va ridderscip ende

moghende van syns selfs cracht en veler
princken en zwagher hi is mede ionc van
iaren redet vā onderwinen bequaem vā
zedē en vā lichaem allen luden behaerlic
Waer om wi hopen in gode en in macht syn
re goedertierenheit dat dese womensche comit
sel verduet an doen en onderuoeten treden
alle die ghene die den kersten verduet en
laster an doen en den quaden haer houat
dien breken en cortelic dat corsten gheloue
die vrede der heiligher kerken. rust der ghe
meene luden en des werelts en die staet der
ghelouigher menschen sel bi dese man vider
hulpe gods grotelic verhochte worde wat
alle die meeste vanden lande hebben desen
ghetoren en hoer hoefden ond' hē gheset
Die sprecet en oncbiet den ghetrouwe du
ghe wetet en hem onder dese mare sulle
verbliden ghegeuen

In dese tyden als dese nye ghetore comē noch
in blijscappen sat toe woeringhe en drie
daghen hof hadde ghehouden des vierde
daechs daer an als die dach op ghyne
blusinen die tūpette en mē gheboert die pau
lionen op te breken en die stat vā alen
al dinc te besetten daer teghens hē die

burghers van aken haesten hem ter vaert
 hoer poerten te sluten en hare dore te gredelē
En sonder merren heeft dese ninc ghecorē comē
 mit ouerwonen niderstap sine tentē al
 om die stat gherecht en sprac in heimelike
 rade mit sine princē hoemen enigherhande
 werck mochte versiere daerly die keiserlike
 sonder veel stade te doen mochte winnen
En lesten bi subtilen rade ouerdroechmē
 dat dat ghemeen volc soude te samē draghe
 en hoghen dyck die die stat al omē besloet
En so die stat vā aken gheleghe is in een
 dal tusschen die berghen en veel zwench
 ker waterē zijn en oer clare fonteynē die
 die stat oueruloedich water gheue **D**aer
 omē altoes dat water meerde en mitten
 dyck bestoppet was dattet niet wech en
 mochte wort te hant also groot dat die
 burghers mit wel wt horen husen en
 mochten comē sonder scepen **D**ie bur
 ghers die seer vā dese water belast waren
 en gheloeffden te hant den ghecorē comē
 der stat poerten opte doen en voer horen
 rechten heer hoechlyc te ontfanghe op dat
 hi den dyck die om den stat ghemact
 was dede breken en dat grote wat liete
 gaen daert ghelwoen waer te gaen **E**n

als dese ducht weder ghebroken was quā
die comē in die stat opten lesten dach vā
octobri daer hi van alle die burgghers vā
delic ontfanghen wort Des and' daechē
na alre heilighe dach doe versamede alle
die prelaten en princen en leide dese gewo-
ren comē in onser vrouwen kerck der
ewigher macht op dat hi daer die ewi-
ghe benedixie daer hoehlic ontsaen mocht
te nader maniere der ouder castunie die
die biscop vā münster en die biscop van
mynnden ordnende in die sacristie maer
die biscop vā ludich en die biscop vā varen-
dedenen mit ornamente ghelike een dia-
ken en beide hē also voer den comeliken
stoel en seiden aldus Sate verlike op die
stoel des rijcs doet recht en oudel in die
werelt ¶ Die aertsche biscop vā niens
cancellier van germannen en saluedē sij-
re rechter hant mit heilighe olie buten
en seide aldus die almachtighe god
waerdighe vte heilighe in een roemische
comē die dauid dede saluē viden prophē-
ten samuels hant te Wesen comē ouer
dat hebreuschē volc Die erfamighe
biscop van trier cancellier van gallen

leide sijn hant op hem en seide aldus In di
 moet nedercomen die gheest der wijsheit
 der verstandens der wetenhe^t d' goedertierenheit
 dar scarch^t des inder en werde vol des heilige
 gheests dat in god ontfien mocht ¶ Die
 margraef va brandenburch des coning^{en} rijn
 linc gaf he een vngherlinc en sprac aldus
 Neemt tot enen teken dat ghi die ouerheer
 sijt van alder werelt en dat ghi dat roemse
 rne hout in sijne macht en vor dat aen
 uechten der barbare mit ouerwinclike craft
 besermet ¶ Die hertoch va zassen die des
 coning^{en} rechte^r is gaf he een zwaert en seide
 aldus Neemt hier een roenlike teke daer
 ghi die ongheloesame craftlike mede raf
 tiet en die goetwillighe in vrede mede be
 schermet ¶ Die hertoch va beyere die palf
 graue of sijn spijdragher gaf he ee gulde
 cleet en seide Neemt ende bedwinghet alle
 den luden inder werelt en datse onderda
 nich sijn den roemschen coning^{en} rijck op dat
 ghi moghet hieten een moghed^e prince en
 dat rijck merende ¶ Die coning^{en} va beimen
 des coning^{en} scenckert bi consente des aerfelyx
 biscops va tolen sette he op sijn hoest een

gulden croen en seide aloues ontfaem de
se blinckende croen en weset in doerchde
werkende also blinckende in werelt dat
ghi moghet verdienen die croen der
salichheit inden hemel. En na alle de
se princen en hen die daer ware die neghe
hem toe en aenbede des keisers moghet
heit en repen hem aen salich lof ende
eer. en alle dese vorsten ghinghe elc bi
sonder voerden keiser en belofte he redy
te man twidde Dit ghesiede int jaer
ons hen **W** c en **Y**lvij

Als alle dese saken mit groter heech
gheeyndet waren so hielt die coninc
een groot ryelic hof en maecte condicht
alle sine prince die rynch sijne heerlichheit
Achte daghen daerna versamede hi an
luden en raetsluden vande rynch ende
hilden hemmelike raet vandes coninc
oerbar en ouerdroeghen dat die mo
ghende man biscop otto va vtrecht
sijns vaders broeder en hertoch hem
rich van brabant sijne moeder broed
der nyen coninc raet en hulper wesen
souden En heer lubbert die regar abt

Van Eymont een ghestadig man en broet
 soude wesen des comen vice cancellier
 Ende na desen gaf die comen den princken
 oerlof en beualse gode en reet mit blyte
 en versochte alle die castelen des roemische
 ryck en alle die casteleynen Ware hi onder
 danich en ghehoersamich sonder alleen
 die casteleyn van des keiserwerde waer om
 die comen dat casteel belach een Jaer lanc
 mer mit einde most die casteleyn dat cas
 teel opgheuen bi ghebreke Van prouade
 en qua in ghenade des comen en ontfenc
 hem in sijne gracen ¶ Als dit ghebaen
 was so toech die comen mitte biscop van
 colen tot ludick daer hi mit cruce ende
 mit vanen en mit groter waerdicheit
 ingehaelt wert en bleef daer acht da
 achte daghen lanc Daer na toech hi mit
 ten biscop van ludick tot coelen dar dese
 comen willen grote eer en reuerene ghedaen
 ghedaen wort en dit was teghe de heilige
 dertien dach om dat die keiser den heilige
 die comen een hoehlic offerhande breghe
 mochte En op die hoehent dertien dach
 at die keiser bi alberten magnen biscop va
 ruelberch en mester vander prediker oer
 den een groot meesarm nigromancien

meerder inder philosophien en als meest
inder theologien **D**ese bisscop albert **d**ede
desen coninc op desen dach ter maectyt won
derlike feest en een **W**aer om dese edele
coninc sacher binen colen ombede vā albert
magnus een scoen doester vande prediker
oerden **E**nde als die grane vā hennegou
wen vnam dat graef Wille van hollant
sijn zwagher tot ene keiser ghetoe was
so quam hi zeer haestelic mit sine wyue
des keisers suster tot coelen daer hi mit
groter waerdich ontfanghe wort vā keiser
wullen sijn zwagher en vande bisscop van
coelen **E**n sijn daer na te samic ghetomen
in hollant daer hi harde blidelic ontfan
ghen wort **E**n dede doe man haghē hū
ren een coniclike palactē daer hi vā ho
ghen saken te rechten plach ;

loms die vijf
te wort graf
tot hollant
Maer hi was

en Ionckint doe sijn
vader verflaghe wort
so dat florens mombaer
sijn oem hem in voecht
dien nam En dese florens mombaer regier
de hollant drie iaer lanc mit rust ende
mit vreden Daer na starf dese florens va
quefinghe die hi tot anwerpe ontfan
ghen had in een tornoy en hi wort begia
uen tot middelbuertly mit cloester Hier
na quam die hertoech va brabant en na
die voechedie vanden kinde maer hi
wort wt hollat verdreuen om dat sijn
ghesin dat volc va hollant so hard ware
hier na ghinghe die heren va hollant
en coren graf oter van gelre dat hi voecht
soude wesen ouer den kinde En die here
van zeelant core die grafinne va hene
gouwen dat si voecht vande kinde soude
wesen En dese drie vochten ene stryt
tot voernentze en die graf van gelre
wan den stryt mitte hollansche heren ende

Wort mit craft boecht vande kinde daer
na als dit kinde sijn laren had wort hē
te Wiue ghegeuen beatrix des graue dady
ter van Vlaender daer hi bi wan lan die
nahem wort graue tot hollant Durc
floris Willem en Willem otte en floris
beatrix machtel elizabeth en margriet
Dese graef floris had noch een bastart
zoen die Witte hiet die die eerste heer vā
van haemstede was als men noch sien
mach anden wapen van haemstede
In Jaer ons hēn **M**c en lxxij op sinte
sillabaerts dach so toech dese graef floris
mit een groot heer van volc en strect tot
oudorp teghen die Westsaxen om sijn vad
coninc Willem te wreken **W**aer hē wort
ofgheslaghen bi ses hondert goed mān
vā wapenen **I**nden eerste heer warbout
vāen haghe heer arlbrecht sijn zoen heer
durc vā raephorst heer ghernt sijn broer
heer ghernt vā lzhm heer iacop vā wal
senaer heer wouter die vriese **B**aliu vā
kermerlanc **G**hernt vā haghe **G**hernt
vā lzhm **E**n als die hollanders so veel
wtuertoren kempen verloren had so wt
ken si after waerts tot heillo bi alenac

Ende doe si voelden den harten gheest on-
 hoer doeten so worpen si hem stoutelic te
 weer en versloeghen bi vint vriesen
 In den seluē Iaer so strect dese graef florens
 weder een grote scryt tot hoēchoude woude
 teghen die westuresen En graef florens
 wan den scryt en versloech darr alten
 groten volc omtrent xlvj man En daer
 wort een out vries gheuāghen die wort
 sijn ghegheuen om dat hi coninc Willemo
 graf soude wesen Daer dede graef florens
 sijn vader op grauen en dede dat ghebeent
 op g schoen wasschen en in een schoren
 lust legghen en wort ghebrocht tot mid-
 delburch int cloester Dese graef florens
 dede maken dat huus tot meemblicke
 dat huus tot widemiss dat huus dat me-
 burch hiet dat huus dat middelburch
 hiet dat huus dat mēendoern hiet
 Dese sloten dede hi make teghe die west-
 uren hi dede maken die voghrensanck
 in haerlemehout en die hoghe sacrlinde
 haghe en die capelle In Iaer ons
 hen **W** c en lxxvi so wort dese graeff
 florens ridder gheslaghen vande hōdech
 van brabant ten busch in een tornoy des
 dīnydaghes na dertienen dach //

Int Jaer ons heren **M** c c en **xv** so streec dese
graef florens teghen den Vlammic bi berfel
en daer worden verlaghe **g**lym Vlamm
ghen **E**n dit quam toe ont dat coninc
Willem die Vlammic so seer ghescoptic
had als vor ghescreue is so wouden
si hoer saden verhalen en hadde die
zeusche sopen ghenome en hadden al
dat volc overboert gheworpe dat sint
zwaerlic becoften en heer Jan van rem
se toech in kasant daer hi sloech wel
die dusent Vlammighen mit in
zeelanders **I**nt Jaer ons heren **M** c c
en **xvi** so wort dese graef florens vna
te canerie van gherijt van velsen die
bode daer of was **E**n daer was een bis
cop wt enghelant en abie rade van
grauē weghe van Vlaender en die
graef van kunck van des hertoghe we
ghe van brabant daer si ouereen droef
dat die heer ghyssbert van haemstel en
die heer harmā van woerde soude graef
florens leuende vanghen en sende out
in enghelant **D**aer het is anders ge
uallen want gherijt van velsen die
diende mit graef florens en hi en had
ghien wyf **D**aer vaechede he graef

florens of hi een wijf hebbe woude die hi
 hem gheue soude hi soude he dar mede
 gheue also veel goets als hi wenschen
 woude En hi soude he make die ouerste
 van sin hof Dat na gherijt van velsen
 voer arch en seide dat hi tot gherijt dinge
 doen en soude dat hi graef florens huer
 soude nemē Doe seide graef florens Ic
 loue u dat dat ghi minnemeer wijf
 hebben en sel ten sel mijn huer wese
 En als die langhe gheleden was so na
 gherijt van velsen een wijf en hi toech
 wone op cronenburg Daer na sende
 dese graef florens gherijt van velsen in
 henegouwen om een bootscap ende
 graef florens toech tot gherijts wijf
 en vercraftse En doe hi wille hadde
 ghedaen toech hi weder thuis En doe
 gherijt van velsen thuis qua so en ge
 moete he sin huusfrou of sin wijf so
 niet als si plachte doen Doe vraghede
 hi waer om dat si dat niet en dede doe
 seide si al wenende heer doe ghi wt
 toecht doe had ghi een goet wijf mar
 hi hebdi een huer Welck mij graeff
 florens heeft ghedaen Doe zwoer gherijt

van velsen dat hi nimmermeer capoen da-
ghen en soude op sijn hoeft hi had dat ge-
wroken **Dit** was die princepael salu vā
graef florys doot **En** gherijt vā velsen
die vinc graef florys bi muden buurch
in goylanc en voerden op dat huus te
aronenbuurch en van daen voerde hi hem
op dat huus te muden daer hi he doot
En als dit die graef vā cleef vernamse
quam hi mit groter mache in hollant
en toech voer dat huus te mūndē **Ende**
gherijt van velsen en die heer vā haestel
worden beide gheuāghen **Ende** he wor-
den anghedaen die alre zwaerste doot
die men enich mensche an doen mocht
En al dat hem te neghende leet bestont
dat wort al ghedoot dese graef florys
regierde hollant vlij Jaer lanc en hi wort
begrauen toe remsbuurch mit closter **En**
sijn wijf starf binne den selue Jaer en
leit oic toe remsbuurch **En** als dit ghesat
was en die graef vā cleue alle die ver-
taders ghedoot had so quā hi wone mit
haghe en regierde hollat ter tyt toe dat
Jan graef florys zoen wt enghelant
quā en regierde hollant selue

In die eerste
graef floms
zoen wort graef
in hollant

Daer hi was seer ionc
doe sijn vad' vmoert
wort En als hi eerst me
lant qua was hi lanc bide heer vader
veer die daer langhe mede regnerde En
dese heer vander veer wort daer na in
hollant doot gheslaghen Dese graeff
lan hadde te wuwe des coninc docht' va
enghelant Dese graue belach yselstem
dat hi wan en setse na sijne hant II
Int laer ons hen **D**aer en yax so sicut
dese graef floms lan teghen die west
vriesen op voernre gheest en hi want
he of Daer he heer lan va remisse mit
ten zeelanders alte bromelike in tierde
inde sicut daer worden verslaghe bij
nij vriesen Daer daer bleef va graef
lans zide een heer van arkel doot en lan
vander doertoghe mit noch elue gorde
manen van wapen die om hoer malike
daet te puseu Ware in voeryanc Inde
seluen laer so was een biscoptor vtrichte
die willelm va machele hiet dese biscop

die Voer In oestbueslant en preecte daer
oflaet a pena et a culpa alden ghenen
die den graef Jan vā hollant verdreuen
Ende als die die hēn vā hollant vnamē
so versamende si een groot heer vā volc
en toghen bi vrecht op die Weide Daer
hem die biscop neder gheslaghen had
mit sine tenten mit veel volcx ridders
en knechten die Wel die helfte meer
volcx had dan die hollantsche hēn
Als heer durc vā wassenacr heer hem
ric castelen vā leiden heer philips
van duuorden heer simō van boutey
heer iacop vanden Woude die desen
biscop seer haten en seide teghen hem
so dat die biscop inden eersten anganc
een deel sijner vianden vourulichhad
maecte **H**inne desen so quā her zwet
van montfoerde mit een onuermoe
de heer en quam die hollanders te
bate Daer wort die biscop van sinen
paerde ghesceken en doot gheslaeghi
en hi wort begraue In sinte katherinē
cloester binen vrecht En dese graef
Jan vā hollant en was niet meer dā
mij laer graef tot hollat En starff
Int laer ons hēn **A**cc te harrlem

sonder ridders naem en sonder kinder
 op sinte maertyns dach inden winter
 en hi wort begraven tot reynsburch mit
 cloester **I**nden selue hier so openbaerde
 hem een man te paerde gheswapent
 mit een swaert in die hant dat an Avie
 stucken was en vermaende dat volc
 dat si lopen souden opter zee en weren
 die viandē wt hollant **E**n dese man
 reet dus alle hollat doer. en doe dat
 volc dat hoerde so wapende si hem en
 liepen alle ter zee waert **E**n als si qua
 men opter zee so saghen si die zee ver
 uolt mit ontallike sceep ende hoerden
 so groten gherust onder dat volc dat he
 doecht dat in die scepe was dat si meede
 hollant te verliesen **E**n doe he die hol
 landers ter weer setden en spanden
 haer boghen en leiden dat vier ophaer
 bussen om te saeten so bleue die sceep
 en al datter in was verlore en vghin
 ghen oft een mist hadde gheveest
 en die man mitten paerde wordmen
 oec quijt daer nye mensche en wist
 waen hi quam of waer hi voer **E**n die
 visioe bediede na een heilich man ende

seide also dat swaert ghebroke was in
 des mans hant op dat paert sittende
Also soude noch hollat en zeelat dat dat
 een stucte vande swaerde beduyde ende
 die sticht bediede dat ander stue vā zwart
 de dat dese souden ghebroke en gewonen
 worden vanden vlamminghe **E**n also die
 hollanders saghe die zee veruolt mit sa-
 pen en die vergaen als oft een droem
 hadde gheweest also soude noch die hol-
 landers haer vianden sien vergaen opt
 zee alst daer na ghescrede **I**n jaer ons
 heren **M**cc en drie

In graef
 vā hene
 goudwen
 wort graef in
 in hollant en
 hi was comen
 Willemus suster
 zoen en hollat
 was hē bestorie
 van graef Jan van hollat verscreuen
Also gheen kinder van hē bleue ende
 dese graef Jan vā hene goudwen hadde

een wyf die philippa hiet des graue docht.
 Van lutsenbuurch bi wan Jan sond' ghenaden
 die tot cortryc verslaghe wort Willem
 graef vā hollāc heer Jan vā beemout
 hemrick cononic tot camerick Waltraue
 prince Iohāna abdissa Margriet graef
 nime van acriben Alht grauine tot cleer
 mont Maria grauine van borbon ende
 machale vrouwe van vicke En als heer
 Jan vā renessē vernā dat die graef Jan vā
~~reessē~~ hollant doet was en die graef
 vā henegouwen ghehult was in hollāc
 so toech hi anden keiser en seide also ginc
 Jan vā hollāc ghestouue was sond' kinder
 en sond' ridders naem en men dat graef
 scap hilt vande keiser te lien dattet wed
 anden keiser ghestouue waer Ende als
 die keiser dat houde so toech hi mit grof
 macht vā volc en mit sijne coenorsse
 en mit veel prince en quamē tot nyma
 ghen Daer teghe qua graef Jan Van
 henegouwen en vā hollant tot boschwar
 de beneden nymaghen daer hi syn teken
 op sloech mit groter heercraft opten
 ouerueer vande wael En dede besochten
 die riuier tot veel steden waer hi best on

mochte comen om des keisers heer te bestri-
den **M**aer die keiser doe die vande toern
die opten burch staet tot nymaghe van
bouen neder sach die veelheit der bame-
ren en dat grote zwinde heer ind' nacht
alle die vierpanen dat grote vier en grote
gherucht so waende hi dat he heer Jan
van reussse bedroghe had en hi tocch des
anderen daghes vroe wt nymaghe ende
voer tot crane burch **D**oe qua die biscop
van coelen om des keisers eere te beware
en maecte een dayne tussche den keiser
en den graef Jan va henegouwe also dat
graef Jan soude bliue graef van hollat
en hi sout ontfanghe vande keiser te
hien en hi soude die keiser manscop of
doen na oude castimen **E**n dus toech die
keiser weder in oesterriche daer hi gebore
was **E**n graef Jan heeft wille sijn ontfen-
zoen ghemaect bewaere va hollat zeelat
en vneslant **E**n als dus heer Jan va re-
ussse sach dat hi ghen hulp en had ande
keiser om hollat te winnen so toech hi ande
graue va vlaender en heeft he mit een
groot heer in zeclant ghebrocht daer tegh
quam **J**oncker wille graeff lano zoen

mit een groot heer vā volc en verdreef de
 graef vā Vlaender wt zeelant en toech
 in cadefant daer hi veel vlaminghe vint
 en versloech **E**n toech weder in zeelant
Daer volghede hem graef ghy vā Vlaend
 na mit een nieu heer en quā in Walchen
 en wan middelburch **D**aer teghe quam
 loncker Willem vā hollant mit sijn heer
 en verloes twee striden op een dach die
 een voer die veer die ander voer arremūye
En loncker Willem quā wt den striden
 tot zurzee daer volghede hē graef ghy
 na en beleide zurzee ses weke lanc dat
 hi zeer quelde mit scut mit slingheren
 en mit andere instrumenten **T**en laeste
 dede loncker Willem der stede poorte op
 en dede grote schade in dat vlaensche heer
 so dat hi versloech xv vlaminghe **E**n die
 ghesaede **I**nt Jaer ons heren **M**.ccc. en iij
Daer na in dat selue Jaer in die maent
 van men so toech loncker Wille wt zurzee
 in hollat en versamede een groot heer vā
 volc om zurzee mede te ontfeten en quam
 mit biscop ghy vā verecht sijn oem en qua
 men tot ~~hennegoude~~ hueringhe in duuc
 lanc en meende des anderen daghes te
 trecken vor zurzee **D**aer des nachts

worden sijn ouervallen van heer Jan van **Varennes**
se die in dat slapende heer qua dat hi so
onsachtelic wreete mit groot gherucht
der slaghen dat die hollanders ende die
biscomers so zeer veruact worde en
en die nacht worde so seer doncker dat si
inalander sloeghen voer hoer vianden
Want sijn die een den anderen niet en ke
den **En** daer worden die hollanders en
die biscomers al gheslaghen en ghe
uanghen **Daer** bleue doot heer Wille
van horen doemproest tuericht **Chac**
parijn Willem van zuilen dirc van zuile
Weer van verenuoerd mit veel burgers
van vtrecht **En** die biscop van vtrecht
wort mit veel ridderschap gheuunghen
en burghers en mit vaster hoede in
vlaender ghesent **En** loncker Wille
qua mit een scip in hollant en is nau
welic mitte liue ontegaen **En** hi toech
voert wt hollat tot graef Jan sijn vader
in henegouwe en clarchde he sijn mis
ual **En** als graef ghy vernā dat lonc
ker Willem in henegouwe was soe
toech hi in noorthollat en wan alle
die steden sonder haerlem **Die** h'coech
van brabant wan all zuuthollant

sonder dordrecht alleen **D**aer belach hi
 dordrecht tien daghen en ten laescen
 schoet hi dat vier in die stede so dat die
 een helfte wel verbrande **E**n als die
 van dordrecht dit saghen dat die stede
 so ghescent was so toghe si wt mit al
 hoer macht en mit heer clare van put
 en verdreue den hertoch van brabant wt
 zuythollat en versloeghe alle sin volc
 en si heerden en verbranden tot tsertoghe
 busch toe en si laghe voor die stede van
 tsertoghebusch die si bi na altemael
 verbranden **E**n dreue so grote roef wt
 hollant brabant dattet onmoghelike
 segge wan **E**n tot daer na so striden
 die here van dordrecht ene sernt tot
 yselmont **D**aer veel vlamminghe ver
 slaghen worde omtrent **h** **E**nde
 graef **G**hi haddet daer quaetgenoech
 dat hi mitte liue ontghinc **H**eer la.
 van renessse toech mit een groet heer
 van volc en wan vtrecht bi vrademisse
 en settese na sinre hant **E**n als die
 heer **W**it van haemstede vena so boer
~~de~~ hi mit een hoerboet wt der stede van
 zurezee en seilde bute om tot santuoert
 en is voert ghecome tot hylm **D**aer hi

sin bānen ondwant mitte rode leeu en mitte
blawen bascoen Daer vielen hē die hermer
landers oesturesen en westuresen alle bij
en riepē gode lof die ons die bloet we hollāt
ghesent heeft toe Daer beloefde hē die vriesē
waert dat hi woude si woude ter stont mit
hem ter stont trecke en verduue die vlamme
ter stof vā zurzee En als die heer Wit ver
nam dat si so willich ware so toech hi rechte
voert mit hē we om die vlamme te verflaen
En doe si quame tot lisse benede haerte daer
ghemoet hē een groot heer vā vlamminghen
die si altemael versloeghe en die vriesen
toghe si alle hoer clo harnas we en alle hoer
clere en worpē alle die doot op een hoep en
seide Dit sel die vlamme den wisen op ee
ander tyt als si weder come En als dese
maer doert lanc ghinc en ment tot delf
vernam so was daer een binne die ocken
berch hiet die nam die bānier in sin hat
en riep tgherrie vā hollāt daer iaghet
die vlamme vā delf die vlamminghe ver
stede en sloegher veel doot For quam
heer Wit vā haemstede tot leide daer
si veel vlamminghe sloeghe en die and
weke we leiden en quame te delf daer
si meende vū te wesen Daer qua heer

Wit vā haemstede mit die vriesen en beliep
 die vlammē te delf opter staet en sloegher
 meer dan v. En dat hiet noch die vlammē
 straet En sommighe waende ouer die vester
 te zwemmen en droncke En dus wā heer
 al zuuchollat wed' m mit die vriesen en
 wan alte grote roef op die vlammē En
 als heer ~~Wit dat~~ die joncker Willem
 hoerde die in hene gouwe lach bi syn va
 der so screef hi ande comē philippo vā vrac
 rye die vette zyn zwagher dat hi hem
 te hulpe quamen in synre noot teghe die
 vlammē Welc die comē gaern dede ende
 sende In joncker Willems hulpe driehon
 dert en vijftich groter sceep mit topcastele
 en vyf galeyen vol volcx Wel toegheima
 het te vechten en des coninc amerael
 was maerscalc vā dat heer Dar screef
 he die conic op wat tyt dat hi die scepe
 wachte mochte Daer quā joncker Wille
 m hollat en versamede al die scepe die hi
 mochte En heer Wit quā mit syn vriesen
 en hermerlanders mit een groot vethol
 lant mit hore scepe en syn ghecome bi
 noort gouwe Daer sagghen si dat fransese
 heer comē daer si he zeer in vblide Ende
 doe heer Wit den graef vā blaend' wt

Wt hollant verdreef so toech hi teystot weder
voer zuytsee daer hi een grote rante voer
dedestelle **D**aer hi die stede zeer mede vaerf
de **E**n hi had oec op gheslaghen ses gro
ter blieden en hi stormde daghrlyc an die
stede sonder ophouwen **I**nden selue jaer
op sinte loubverijs dach so versamede die
amerael va vrancrije mit sijn heer en
loncker va hollat **E**n heer Wit van
haemstede mit dat hollantsche heer en
quamē gheuare doer noortgoude en
si meenden die vlaminghe va zuytsee
te verduue of si woude alle doot daer
voer bliue **E**n als die vlaminc sach
dat loncker Wille qua mit so groten
heer **D**oe was die wint scarc zuudwest
Doe maecte di vlaminghe een groot
scip toe dat si specte mit pic oly en stro
en ontfakent en meende also loncker
Willems heer te schende en te verburne
sonder weer **M**aer god die alle herte
kent en laet dat recht mit eynde niet
verloren **E**n alst vol zee was ende die
stroem weder om ghinc doe dede god
die wint mede omegaen die eerste was
zuytwest wort na noortwest **E**n aldus
quam loncker Wille vor wint ende

Voer stroom en dat scip dat die Vlammighe
 ghemact had dat qua te halue onder die
 Vlaemische heer daer si alte grote scade binna
 men so dat si nooghent die grote brand
 onbediken mochten en spronghe ouer
 boort en verdronckē bi menighe hon
 deren En van dese wonderlike auentuer
 so creghen die hollanders en fransosen
 alten groten moet te vechte En teghe tot
 die Vlammighen In en daer rees alte gro
 ten strijt daer hem die Vlammighen alte
 vromelike weerde ene halue dach ende
 ene nacht so datme dat breke der glauue
 dat gheclanc der zwaerde dat werpe der
 stene dat clappen van armborste dat ghe
 rucht der vechters was so groot datment
 besceidelic hoerde ouer die mile Ten leste
 worden die Vlammighe so zeer vmoet dat
 si den strijt verloren En Ioncker Willem
 vint mit ende vande strijt graet ghy
 va Vlaender en hi gaffen den amerael
 van vrancrij voer den scade die hi gelede
 hadde Waer die amerael gaffen weder
 om den eersame vader biscop ghy die in
 Vlaender ghenaghe lach en dit was de
 enen ghy om den anden ghy In dese strijt
 bleuen doot hondert duiset en drieneveerich

duſent Vlanninghe en viſt duſent gheua
 ghen daer die hollanders mede vloſt wa
 ren die in blaender gheuanghen laghe
 ghelyc teghen ghehic En heer ian van
 renesse die vloech vren ſtride en toech tot
 vrecht Daer volchde he die hollāars
 na en verbrande die molen voor vrecht
 En heer ian vernā dat he die hollanders
 volghede ſo ſach hi verademſſe en toech
 al hemmeliken vter ſtat en hi ſoude vare
 ouer die lech daer ghinc die pont in die
 gront en daer drentte hi En vā deſe gro
 te zeghe die joncker Wille hadde vblide
 hem graef Ian vā henegoude alte zeer
 en loefde en dancte he duſent foue Ende
 hi ſtarf int laer ons heren **M**cc en den iii
 mder maent vā decembri en wort begra
 uen tot valentſyn mit taneliker we
 uaert en regnerde in hollā v laer

Willem die derde
 was graef in
 hollānt henegoude
 en wort graue tot
 hollānt Ende men
 hieten he die goede
 graeff Wille ghemede

Dese graef Wille hadde te Winc Iohanna
 des coninc philips suster vā vianen daer
 hi bi wan wan Wille graef vā hollant
 Margriet keiserinne vā romē Iohāna gra
 uine vā ludick philippa coninginne vā
 enghelant lodeuich en elizabeth Dese
 graef Willem als hi eerste graef ghebor
 den was in hollant hilt hi een hof in
 hollant tot haerlem achte daghe lanc
 van tien graue. hondert bāroedsen ende
 4. riddē **I**n Jaer ons hēn 4000 en
 70 stichte hi een canonesse tot middel
 burch tot sinte pieters die hi wel en eer
 like guden vande syne **D**aer namē
 Jaer ons hēn 4000 en 70m sobedwanc
 dese graef Wille die vresen mit scpen
 die hi ter zee hilt legghē dat si quamen
 tot haerlem en beloefden syne rechtē en
 syne dienes te ontfanghen **I**nde selue
 Jaer so rees een groot orloch tussche den
 coninc philips vā vianen en graef ghn
 vā vlaender om die schade die hi hē hadde
 ghedaen vōur zurzee **E**n graef ghn torch
 mit groter macht in vianen en herde
 en brande en dede grote scade **D**aer ver
 samende die coninc vā vianen een grote

saer van volc Ende in sijn hulpe qua die
guede graef Wille va hollat mit Joncker
Willem sijn zoen en ander veel groter heren
vt hollant En hebbe mit die comē va
vranche die graef va Vlaend' overfaet
dat is after werts ghedreue tot missel toe
En daer worpe hem die Vlammē stoutelic
ter weer teghen haer viande en hadden
een alte groten strijt En daer worde dese
guede graef Wille va sijn paerde ghesla
ghen daer he sijn here trouwelike bis
den en bescutte sijn lyf malijc also die he
van arkel heer philips va wassenaer
heer allert va egmont heer dirc van
broderoed heer aernē va crumminghe heer
Jan va haemstede heer Jan va palanē
heer Wille va duuēnoort Ten leste vloer
die Vlammē descrijt en daer worde vsla
ghe yl en vic Daer wort Joncker
Willem graef Willems zoen ridder ghe
slaghen En daer na sende graef Wille
va hollat heer Wille sijn zoen in prius
schen totte duussche heren daer hi langhe
bleef en hadde veel scride mate heidene
En graeff Wille va hollat en va hene
goude die starff Mit Jaer ons heren 4

en xxxvi en hi regnerde xxxvii Jaer en
 leit begrave tot Valentijn In hene goude
In sijn ft tyden Was die camp tot came
 roen Van enen smit en va ene Iode die
 Wellke Iode had onse vrouwe beelo veel sma
 demisse ghedaen **I**n dit Jaer ons heen
 a) at en xv ond' dese graef Wille va hol
 lant so openbaerde haer een sterre een co
 meet mit laeghen rayen **E**n daer na qua
 een groot hongher Jaer so dat veel arme
 luden storue va hongher ouer al biden
 weghe en inde velde sond' ghecal **E**nde
 men groeffe al darmense vant legghē
 sonder herseelike wenaert **E**n men vant
 die wyl legghē zughe die leuede kinden
 der vader moderen borsten en hadden hem
 die tempelē of gheknacche **D**aer des
 Jaers daer na so ontfernde onse heer ouer
 den mensche en gaf milde gauen sijne
 goedertienheit so dat veel vruchte wresen
 so datme een achtelen coernē cost om vi
 toerische groeten **D**ie men te voren cost
 om tseuentich

Willem die vier
de graef wille
zoen wort graef vā
henegoude hollant
zeelant en vrieslant
en had te wive loba
na des hertoghe doch
ter vā brabant maer
hi en creecht gheen kinder

Dese graeff
Willem heeft al sijn leue die wapen gehā
tiert en is weder ghetoghe mitē romē
van spangen en mit die romē vā gar
naten in heidensse en had niemghē
senyden teghē die heiden die si veel ver
sloeghen en sijn so mit vechtender hāt
gherome tot iherlm ten heilighe graue
daer sū hoer offer hande deden en sijn
ghesent weder thuis gherome En als
dese graef Willem weder wt heidensse
quā so dede hi een hof beroepen inden
haghe vā niemghen heer welc dat d
schoenste hof was datmē ye in een graef
scip sach En daer na is dese graef wille
ghetoghe tot benay in noortmandijen
tot enen tornoy Daer wort ghesent en
der die hēn van vrende en oec vā vradē

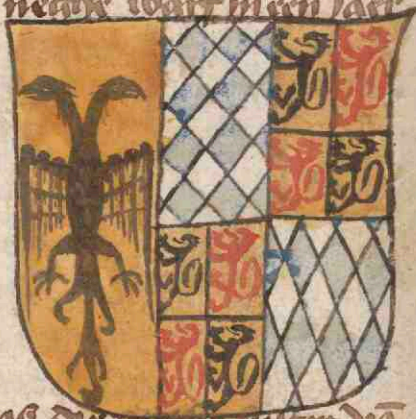
dat hi die beste graf was vā alle kercken
 heere **D**er d' waer is dese graf Willem
 ghecooghē mit grote machte in heidenisse
 en heerde en brande en wan veel scpe
 en dorpen mit die duitsche heere **E**nde
 toech tot iherlm ten heilighe graf daer
 hi sijn offerhande dede **E**n als hi wed
 tot colen quam daer leide hē die conno
 sten te vore en hadde hē gaern tot ene
 keiser ghecore nochtan dat die keiser lo
 de wylch vā beyde sijnre susser mā leefde
Daer hi was inde ban ghedaē vande
 paxus **J**an die vynde **D**aer graf wil
 lem en woude ghen keiser wesen ende
 haeste hē tot hollat **W**at die bispop vā
 verrecht sechte roef en brant daer graf
 wille zeer om vertoernit was en besaide
 den bispop palacet en velt om hem te
 striden daer graf Willem te veldē qua
 en vochten ene grote strijt **D**aer die bis
 cop verloest **D**aer na inde selue **J**aer
 woude die bispop mit die ghemeen sach
 te hoer schade verhalē en leide dē graf
 van hollant dach en velt tussche mont
 foert en vercht **E**n daer versamende
 an beide siden een alte grote heere en daer

Wart angstelic gheuochten an beide syde ayaer
dat sacht ghinc tonder en die bischop wort
daer vslaghen dat graef Wille seer leet
was En doe die sern ghedaren was so toech
graef Wille mit sijn versamende heer voer
vrecht daer hi seo weke voer lach ende
hadde daer voer ghestelt acht grote blide
daer hi die stede mede bestormde Ende als
die burgheers sagghen dat hi die stat varen
uen woude so wordē si te radē dat si alle wt
quame man en wyf en kind knaepen
tonewyf en quame in een par linnen
cledere mit blote hoefde en baruoecs en
baden grote ghenade an graef Willem
vā hollant En si souden hē en sijn nae
melinghen dienē mit een ghewapende
opter stat cost Wāneer hi te veldē lach
binen der maes en si soude tot sijnre w
maen xx roed muers inde graef werpe
en die tot gheue daghe op make Ende
hier mede worden si goede vrende Ende
als die stat teghen hi hē ghedamet had
so toech die graef mit sijnen vsmmed
heer in oesbrueslant daer sloech hi opt
lant bi sinte odulphus cloester buē sta
uern Daer bade hē sijn herē dat hē

doch beiden Woude tot dattet grote heer an
 quam dat noch wat after was Daer
 wort dese graef Wille toernich en seide
 ic sel voer gaen die mijn vruende sijn die
 volghen mij na Daer quame die vruesen
 en beliepe en sloeghe dese edel prince daer
 doot dat sijn met en kenden en veel
 meer volcx bleef daer verdronken dan
 verslaghen hi had mit he seue barn
 roedsen en xl ridders namelic die heer
 va antogen die heer va merwen heer
 Wolfert va remerswael Wille va naeld
 Wije sijn va teylinghe heer ghy van
 asperen heer Jan van montfoort Dur
 va santuoert harmā va saute dur va
 santen sloys va merwe Ogier va spa
 gij Wille van donke En veel anderen
 ridders en knechten God ontferme hoer
 alre zielen Wat graef remout va gel
 re mitten brune hoofde vorseide dat
 graef Willem vande vruese verslaghen
 soude worden doe hi he hief vte vout
 des kerstendoems En graef Willem
 regnerde vns Jaer En dese scryt ghe
 sciede op sinte cosmas en dannanus da
 ch Mit Jaer ons heu **M**cc cndc xlv
 en dus is die wape va hollat and wuf

te met ghegaen en is ghecome an die hēn
 van beyeren ¶ Item in dese graef willec
 tyden als hie saen ons hēn d' en en plij
 siede dat mirakel in die stede vā aemstelve
 dā vande heilighe sacment En inde selue
 jaer was een groot aertbeuēghe in hollat
 op sinte pancranus dach na vespertyt so
 dat die aertbeuēghe so groot was dat die
 vate vande borde vielen en veel hysen
 storten ter neder ¶ In in desen selue jaer so
 bamede machele nege warf in een jaer

Margriet
 keiserinē
 vā romē herto
 ghine vā beyerē
 wort vrou van
 hennegouwen
 vā hollatzeelat
 en vrieslant en

dese margriet was die eerste juffer vā
 graef wille vorseuē Dese margriet
 had te man hertorch loe Wye vā beyerē
 keiser vā romē ¶ Darr si bi Wan inde eerste
 wille vā beyerē Hellrecht vā beyerē loe
 Wye comē vā trawouwen Dese margriet
 ue van brandenburth en elizabeth comē

ghine van ongheren **D**ese margriet re-
 gierde henegoude hollat zeelat en vres-
 lanc mit groter wijsht omtrent vyff-
 jaer lanc **D**aer na maecte si bruct der
 ghemene steden Wille honzoen ridaert
 van hollat zeelanc en vreslant ende hi
 soude sijn moeder hien von ghene alle jaers
P. 4. vranse schylden **E**n waert zaechte
 dat wille dit ghele met en betarcke soe
 souden alle vonwardē doot en te niet we-
 sen en oic vā gheene macht **E**nde hier-
 was hanc enmont zeghel en braeff toe-
 te betalen ghedaen **E**n dus toech die kei-
 serinne in henegoude en willem bleef
 in hollant **D**ie wille hollat een jaer re-
 giert hadde doe docht he die som vā die
 penninghe te groot wesen **D**oe toech hi in
 henegouwen daer na en schoudz sy moed
 quyt van alle beueel en ridaertsoep
 vā hollat en hi en gaf hoer oic datt
 ghele met als hi beloest hadde **E**n als
 hi dus ghescheiden was vā sijnre moed
 so toech hi in beiere **E**n alle wille dus
 vten landen was en die keiserinne bleef
 bleef in henegoude so reo **H**ut jaer ons
 heren **D**at en vjstich elvte partien in
 hollant ond die hollantsche hien die een

Handwritten notes:
 In die 7de
 vry prouinc
 van ghemene
 vranse

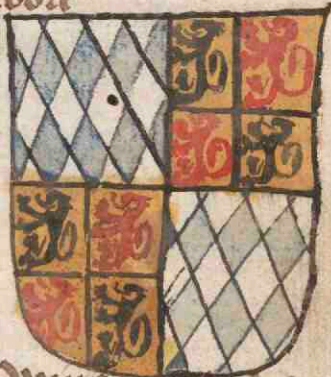
partie die hiet die cabbelaens daer die
ouerste of Waren die heer vā egmond
die heer vā arkel heer gheryt vā hreftent
en noch veel ridders en knechten die ic
met noeme en can Die ander partie die
hieten die hoey daer die ouerste of Ware
die heer van leck die heer vā bruderode
die vander boechorst dese partijen stichtē
in hollant brant en roef en vringhē en
sloeghen de een den andere dat daer te
vore in hollat met ghesien en was die
cabbelaens ontboed en screeu an hooch
Willen dat hi quaem en naem hollat
Weder an al had hiet sijn moed quyt ge
scouwen si souden hē mit macht wel
helpen houden also dat si so menigghen
boden sendē dat hi al hemelic tot god
is ghecome Daer toghen die vā delff
mitten cabbelaens wt en haelde her
toech wille in daer si veel haer wil in
de dreuen En daer wort hi ontfanghen
en ghehult in allen steden van hollant
zeelant en vneslant En also die hoey
dit sagghen toghen si totten keiserinne in
henegoude en clacche hore noot Doe
ouerdroegghen die cabbelaens mitten
ghemeen steden en besente d'hoche mscelen

en woene daer in In dat selue jaer von
 Des haer die keiserinne zeer toornde Ende
 onboet hertoch Willem haer zoen hore
 euelen hoet waer om hi hem ond' want
 Van haer heerlich' die zoen ontboetet hant
 dattet sijn waer en dat sise he had oughe
 goue mit hande mit monde mit zeeghel
 en mit brief Daer quamt so verre dat die
 moeder en dat kint leide malcand' dach
 om te strijden Daer quam die keiserinne
 mit een groot heer van volc en die conig
 inne van enghelant sende die keiserinne
 hore suster grote hulp en sijn ghecome ter
 veer in walcheren Daer teghe qua hertoch
 Willem hore zoen mit een groot heer van
 volc en daer wort een alte grote strijt so datt
 bleef veel volcx an beide siden Warrint
 lest verloes hertoch Willem den strijt en
 te hant besceide hertoch Willem sijn moeder
 een dach tusschen bruel en tstrawensand mit
 scepen opter maco Daer die keiserinne mit
 hoer brocht veel gueder lude wt henegou
 wen en wt enghelant En heer costu va
 renesse was maer scale va den keiserinne
 heer die zoen brocht mit hem al noort
 hollant en die hermerlanders waterlan
 ders Westsuresen een groot heer Ende wt

zeelant vron machtelc vā voern mit horen
hulpers en heer ghernt vā haerlem heer lan
van culenburch mit veel ridders en knech
ten wt geliant **D**aer wort die strijt soe
groot en so bitter dattet langhe in die **W**a
ghe hinc om die ouerlant te vercrighe
so datt nie dat mit groten slaghe mosten
winen so dat mit lese die keiserinne vloec
En daer bleef so veel volge vslaghe ende
verdroncken dattet eluen tijden lanc soe
bloet vloede en die keiserinne ontuloech
vten stride **D**aer bleef doot heer costijn
van renessc heer floijs vā haemstede mit
veel zeelanders **D**aer wort gheuanghen
die heer vā brederoed mit veel gued manne
Dese bloedighe strijt ghesaede tusschen die
moeder en dat kind op sinte martyns dach
translacio **D**aer na wort dat onloch ghe
soent en die keiserinne behult henegouwen
tot hore linc en wille bleef graef vā hol
lant zeelant en vrieslant **D**aer alle die
hen die mitten keiserinne toe want bleue
buten dier zoene en worde wt hollant
verdriue **E**n dit ghesaede int jaer ons
heer **M**cclv en li **D**aer na starf die kei
serinne en wort begrave tot valentsijn
in henegouwen en si regnerde tien jaer

In desen tiden als mede iaer ons heren **W**
 at en li so sach broeder smion en Jan an
 dries zoen die pelsenmakers knecht tot delf
 daer si quame gaen ouer die plaets een
 schoen kerck drue in die lucht en bleef
 hanghe op die stede daer thans die midwe
 kert staet En dit sachme alle iaers om
 trent onser vrouwen lichtmis durende bij
 xxx iaeren tot datme saef **W** at en lxxxv
 En doe wort daer een houten kerck ghemact
 en die nootgods wort daer in gheset die bij
 mirakel ghemonden wort

Willem die vyfte
 was hertoch in
 beveren en wort gra
 eff va henegouwen
 hollat zeclant en vries
 lant Dese graf wille
 was een groot heer en
 zeer ontsien van sine
 vanden En hi had te wive machiel des
 hertoghen dochter van lanthaster wt en
 ghelant die een guede vrou was en hollat
 seer minde maer si en hadde ghen kinder
 te samen Int iaer ons heren **W** at en lv
 so quame die heer va egmont en heer gys
 brecht va nyemoede mitte hollanders op sine
 trarmen auont en screden tot bunscoten

Daert die hollanders wone daer bleuen van
bunscoten lxx man Int laer ons heh **A**
cc en lviij so wort dese graef Willem sinne
sinne bijsster so dat hi ghyset wort in zekere
hoede daer hi xxxiiij laer In lach **E**n hi re
gierde **V**ij laer eer hi sinne sinnen bijsster
wort **E**n doe hi lach in deser armoeude soe
ontboden die hoep partie hertoech aelbrecht
sijn broeder dat hi we beyeren quae ende
berechte sinne broeders heerlicheit **E**n doe
hi quam so wort ouer ghydraghe mit die
ghemeen steden dat hi rudaert wesen sou
de vande lande va henegouwe hollant
zeelant en vrieslant **E**n hi soude sinne
broeders wijf gheue alle laer tot hare lue
xxij^o oude salde en daer soude die Abie par
tien als hoer en rabbelian mede versont
en te vreden wesen dat si onlange hilden
Die rabbelians leiden een lach op castro
mer sant en verlaggheden heer reymont
van bredroede en iacche tot castro ind
kercke daer hem die ghebueren te hulpe
quamen en besnutte syn lijf **E**n die hem
aldus gheueset hebben die toghe op dat
huus tot heemskerck **E**n heer dirc van
palanen die daer na heer van asperen
wort die was maarsalc va dien heer **E**n
hertoech aelbrecht lach daer vor xi weken

en dat huus wort op ghegheue **E**n heer Wou-
 ter van heemskert toech te ghysel in zeelant
En in deser tyt als men voer heemskert lach
 so quamē binnen delf heer Jan vā karvenae
 en heer ghyssbrecht van nyenroē mit xvij
 man en togghen mit die porters van delf
 inden hacch en sloegghen des hertogghen van
 ghens op en namen daer wt die gheua-
 ghen en brochtēse binen delf **M**aer waer
 omē dat dese luden gheuaighē waren dat
 en tan ic niet bescriue **E**n doe die volc
 gheuaighen was so ouerdroeghē die ghe-
 meen steden vā hollāt dat si die vā delf
 bstandens doen souden en wat die een
 ouerghinc dat soude den ander ouer gae
En hier of hadde die stede vā delf een brief
 vanden ghemeen steden wt hollāt en oec
 somighe haer zegghelen **M**aer alle die
 zegghelen vā die ghemeen steden en ware
 an die brief met om cortheit des tijts wat
 doe hertoch aelbrecht vernam dat die vā
 delf inden haghe hadde gheueest so ontho-
 et hi ter stont bi hem ridder en knechten
 en veel volcx en somighe stede wt hollāt
 en zeelant en belach daer mede die stede
 van delf **A**nt laet ons heren **M**cc en liij
 des manendachs na miduaste oec mid-
 dernacht daer heren vander woede ende

ghysbrecht Wissen zoen alle daghe menigi
grooten quel deden mit heer Want an die
oestzijde en mochtme die stede niet belegge
en daer liepen die poerters alle daghe
Wt die stede en deden grote schade in dat heer
En oec hadde die van delf alre veel goed
banckoghen daer si grote schade mede dede
in dat heer Daer als hertoch aelbrecht
die stede langhe beleghe had en het was
tusschen paeschen en pinxten en die men
ghe en brouwen verglync Want die
scapen en mochten noch wt noch in va
ren so woude die meent liever in een
dadinghe gaen en in ghenade dan
sij langher belegghen Ware en daer na
noch in ghenaden te gaen en seide tot
heer van van carmenaem en tot heer
ghysbrecht va **X**myenwoede dat si se hol
pen tot ene dadinghe Daer ghinghe
dese heren inden kerck en die ghement
worden ontboden die altoes om een da
dinghe riepen Daer seiden die heren en
der meenten dat si doch woude beiden
en noch niet dainghen sij woude eerst
in dat heer en stryden teghe hertoch
aelbrecht en sien wat si doen mochte
Doe seiden die meent wi hebben liever
te dainghen sond' stryden dan wi nade

stryde souden moete daynghe **D**oe seiden
 die heren siet lieue kinder god help is
 tot ene goeden daynghe siet hier is yze
 ghel en brief die ghy ons hebt ghegrue
Als so waneer dat ghy daynghe wout
 buten ons dat wi dan vter stede moghe
 vare acht daghe eer ghy in ghenaden
 valt **E**n aldus is heer ghybrecht va
 mynroede en heer ian van tarmenaem
 mit al hoer volc vter stede ghetoghen
 en togghen opt huus tot hoefden **D**aer
 si na belegghen waren va hertoech ael
 brecht een iaer lanc **W**aer hoe si mitte
 hertoech dayngden dat en weet ic niet
En als dese hen wt delf ware so qua heer
 walraue va vallrenburch en maecte een
 daynghe tussche den hertoech aelbrecht
 en dier stede va delf in deser maniere
 als dat si die stede soude op gheue behou
 den hoer lijf en hoer goet **E**n voor hoer
 misdaet soude si gheue w^m schilde **D**es
 qua hertoech aelbrecht in die stede des
 dmydaechs in pinster heilighe daghen
 als hi daer voor leghe had tien weke en ij
 daghe **W**aer alle die vreemde gasce ble
 bute dier soen en vordwarden en quame
 vter stat so si best mochten en belyden
 haer lijf sonder hemre vander **W**oert

die was ghelopen opter liert toern **Dac**th
stormender hand of ghenome wort ende
wort onthoest en alle die vesten vander
steden worden ghenolt **En** die vā dordrecht
was ghegeue dat zintende mit twee po
erten die si ter stont of braken neuen der
aerden en name die veteren mit hē thul
dat ouer hoers selues zeghel was en brief
En ander steden die elc een deel ghegeuen
was dat si ter stont of braken neuen der
aerden **Die** graef vā bolong die een deel
had int oest eynde dat hi liet staen ongh
scant **Int** jaer ons hēn **A** ct en lyn so dē
hertoch aelbert den heer vā naminghen
onthoefden tot canout in henegoude
om dat hi seide dat hi instrumenten bingē
sijn huus hadde daer hi hertoch aelbrecht
sijn sloten mede soude of winde darr veel
ongruft of quam in henegoude **Want**
die heer vā naminghen liet na hem ses bro
ders **Diet** hertoch aelbrecht so nabrocht
dat hi daer soen voer moste doen **Int**
jaer ons hēn **A** ct en lxxxviii starff
graef Wille vā hollat der keiserinnen
zoen tot canout in henegoude op die
vte dach vā april en hi was begraue
tot valensijn j

Aelbrecht die eers-
 te was hertoch
 van beyeren dese was
 langhe ridders va
 hene goudven va hol-
 lanc zeclanc ende vries-
 lanc En na synis broe-
 ders doot wort hi ghe-
 hult ouer rechte lants heer En die was
 me jaer ons heren **cccc** en **xc** dese hroech
 aelbrecht hadde te wime margriet des her-
 toghen dochter va lotrych daer hi kinden
 an van hiden eersten wille graef van
 oesteruant aelbrecht va beyeren en Jan
 van beyeren die vrou va gelhe die vrouwe
 van buaers die vrou va oesermyc en die
 conghime been **In** jaer ons heren **cccc**
cc en **xcv** so was wille graef va oester-
 uant in vranerijc en daer soude hi eten
 mitten conic va vranerijc En als die co-
 ninc was gheseten daer graef Willem
 mede an die tafel sat quam die Franck en
 sneet dat lake von graef wille onclvren
 en seide dat hi niet goet ghenorchen was
 an des conincy tafel te sitte hi en had eerst
 sijn oem wt vrieslanc ghehaelt die daer
 verslaghen was alse vorseit is Ende als

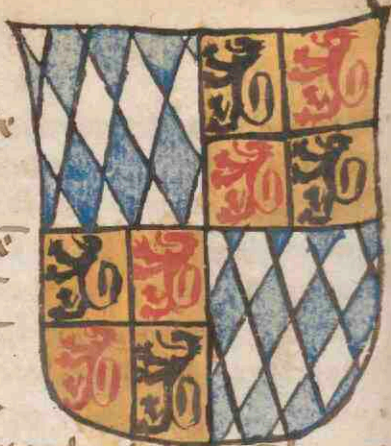
En als dat graf Wille hoorde so was hi be
saemt en toech in henegouwen Wat hi en
dorste niet Wel bi sin vader come Want hi
had ioncfrou aelgen va poelghere doen
doot slaen daer hertoch aelbrecht seer toer
nich om Was en verboet graf Wille sine
zoen sin hof En als graf Willem dus
lach in henegouwen so sende hi an her
toech aelbrecht sine Vad en screef ene brief
daer hi oetmoedeliken in bat om vghiffen
nisse va synre misdact en screef oec mede
Wat groter scande dat hem ghesact was
in vranche En als dit hertoch aelbrecht
hoerde so seide hi dat en sel mine kinderen
after desen dach niet meer te verdont staen
en ic sel in vrieslant trecken eer een half
jaer wt gaet en daer wortet ghecainet
tusschen die vader en dat kind en hertoch
willem quam te hoef Daer vsmede her
toech aelbrecht also veel volcx wt enghe
lant wt vranche wt henegouwen wt
hollant en zeelant en toech daer mede in
oestvrieslant Daer hi also groete heer
brocht al en had hi anders niet dan wt
ele say die man ghehadt hi had noch
tans volcx ghenoech ghehad al vrieslant
mede te dwinghe also veel scapen waren

Daer **D**aer lande hertoch aelbrecht biden
 kuner in oesturwslant daer alte veel
 vriesen verflaghen worden inde anganc
 en also toech hi voert bi sinte odulphus
 cloester daer quame die vriesen en stredē
 teghen hertoch aelbrecht daer wā her-
 toech aelbrecht den scrift **E**nde doe hi die
 vriesen verflaghe had bleef hi daer leg-
 ghen tien daghen lanc en verbeide alle
 dat hē op comē mocht **E**n binen dese
 tien daghen so woude die enghelschen
 in vrieslant en woude dat lant besien
Daer toghen si mit een groten hrer wel
 twee milen int lant en daer worden sij
 belope vande vriesen dat si niet en wis-
 ten waer heen **E**n dese maer quam tot
 hertoch aelbrecht so bat hi sijn sceden
 dat si wouden trecke en ontsetten die
 enghelschen **P**it bad hi die een stede voer
 die ander na die al seiden als hi voer to-
 och si soude hē volghen **T**en lesten bad
 hi dat die stede van delf woude trecken
 en ontsetten die enghelschen daer seiden
 si dat si dat gaern doen woude nu dat
 niemāt doen en wil dat willen wy nu
 doen **D**aer wi bidden uwer god' rieh
 dat ghi dat ghedenet op een ander tyt

Daer toghen die van delf mit hoer Wimpel en mit hoer bānen en quame daer die enghels beleghe waren En als die enghels saghen dat die van delf quame so setten si hem ter Weer en vsloeghe veel vriesen Daer toghe die va delf mit die enghels aldat lanc noch een half miyl opwaerts en quame here en brande nederwaerts En als hertoech aelbrecht sach den brand op gaen so was hi alte zeer blide en seide god sij gheleest ic verneem Wel dat mijn kinder Wel te vreden sijn die ic groten ducht had dat si enghel mede beleghe mochte hebben gheweest Dat ic noeder sach dan of mi half hollant of ghewonen waer En als die va delf en die enghels weder ghecomen waren so toech hertoech aelbrecht in sinte odulph cloester en daer die edel graef wille sij om op graue die daer was verslegghen als vonscreue is en toech mit sine heer wedt thuis En die graef Willem wort begunnen inden haghe En dit ghesaede int jaer ons heren ~~1578~~ ~~1579~~ Daer na hit jaer ons heren ~~1578~~ ~~1579~~ so was wille graef va oesterlant mit een zwide here in oesterlant en belach

stauere mit so groten macht dat si he op
 gauen en daer toe dat heel lant va vries
 lant **En** aldus wan dese graff Willem
 sijn vader dat lant te voren **Int** Jaer ons
 heren **Mccc** en drie so had hertochael
 brecht en sijn soen hertoch Willem gecom
 belegghen tivaler Weten lant en daerna
 gaf hoer die stede op mitten huise en her
 toech aelbrechts bamer stac boue te toom
 vanden huise wt op een suen **Dese** her
 toech aelbrecht had noch een wijf die
 oec margriet hiet en was des grauen
 dochter van cleue **Daer** hier en had hi
 ghen kint **Int** Jaer ons heren
Mccc en vier op sinte lucaen dach so
 starf dese hooch gheboere vorst hertoch
 aelbrecht en wort begrave inde capelle
 opt hof inden haghe **Ende** hi regner
 de so riddaert so gherechte heer **Ylwin**
En margriet sijn eerste wijf leit inde
 capelle neuen hem **En** sijn ander wijf
 leit begrauen ten Jacopmen **Int** cloes
 ter **Inden** haghe **27**

Willem die vyfte
 was hertoch
 van beieren wort
 graef in henegoulbe
 in hollant zeelant
 en heer va vrieslant
 Dese edel hertoch
 Willem wort ridder
 gheslaghe van hertoch philipo va burgon
 gen ten dam in vlaender. En dat was
 int jaer ons heren **MCCC** en lxxxv opte
 vyftiende dach in iulio Dese hertoch
 Willem was gheschert tot ene wiue des
 coninc dochter van vranche daer die
 starf binen hoer jaren daer na had hi
 ten wiue margriet des hertoghe dochter
 van bourgongen daer hi bi wan iacoba
 die tot enen man had die hertoch van
 torenijn Des coninc ouste zoen va vran
 che. **I**nt jaer ons heren **MCCC** en vnf
 so lach hertoch Wille voer gasparne en
 voer haghesteijn in ene harde winter yon
 weken en si worde op ghegeue des dach
 na sinte thomas dach apostel ende worde
 gheslecht neuue der aerden. **I**nt jaer ons
 heren **MCCC** en vij so wort hertoch Jan va
 beieren hertoch willems broeder bisscop

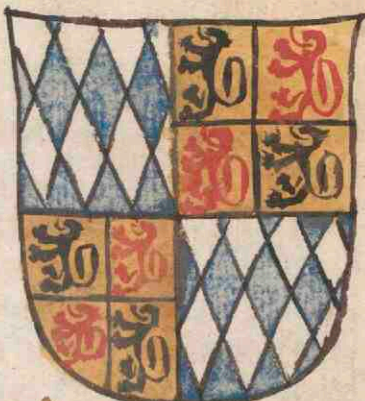
ghecooren tot ludick. **W**aer hi en woude ghe
 priester worden daer teghen seide die here
 als dat hi priester moeste wesen want dat
 recht en vmoecht des met dat si een biscop
 souden hebben die ghen priester en waer
 of ghen worden en woude also dattet so
 varie quam dat des hen zoen van parnis
 wort tot ene biscop ghecooren en hertoch Jan
 wort verdreue wt ludick en hi vloech bin
 nen maestrecht. **D**aer hi yij weke beleghe
 was. **A**ls hertoch Jan dus beleghe was
 en verdreue wt ludick in maestrecht so
 screef hi een buief an hertoch Wille dat hi
 hem ontfet dede. **E**n als dit hertoch Wil
 lem hoerde was hi zeer onbrede en screef
 an hertoch Jan van burgongen en bad he
 vrentlic dat hi mit he toech om hertoch
 Jan van bejere te ontfetten. **D**aer screef die
 hertoch van bourgongen weder an hen
 hertoch Wille dat hi wel mit he woude
 varen. **W**aer of hi gheuanghen worde soe
 woude hi dat hertoch Wille hem weder
 gheloeft had te lossenen. **D**aer sette hem
 hertoch Willem herengouwen te pande
 worde hi gheuanghen dat hi he seluen
 daer mede lossenen mocht. **D**aer quam
 hertoch Willem en die htoch va burgogen

philips van Wassenacr die burchgrawe vā
leiden mit sijn twee zoenen en anders veel
grote heren ridders en knechten Daer die
here vā parus mit die ludikers quame
buten heijntonghere en als die heer van
parus sach hertoech Willem selue inden
velde seide hi tot sine heren **D**iet ghind
staet een gouden berch **W**oechdi dat
volc verlaen die armste vā ons allen
die sel een groot heer wesen **W**aer he
mel en aerde moghen vergaen maer
dat volc en is niet te doen **W**ike **D**oe
seiden die heren die bi hem ware in
toorne moede **O** heer sie di nu vnaert
ghy hebt ons altoes tot ghetroest ende
sij di nu seluer veruaert **D**oe seide die
heer van parus lieue kinder ic en bin
niet veruaert en ic sel voergaen die
mijn vrende sijn die volghen mij
Daer beghonen dat heer bi een te come
en dat scut beghonde te vlieghe ende
daer rees een alte groe scryt **W**aer
sint lest verlozent die ludikers want
die graf vā name die quam vā beside
in dat ludicze heer riden daer hi dat
heer mede scende **D**aer worde die ludi
kers verflaghen **xxxv** **W** en **viii**

Dese bloedighe strijt ghesaede tot alcatan
 ander tomme buten hem tongheren **I**nt
 Jaer ons heren **M**ccc en viij des sonnenda
 ghes von sinte michiels dach daer die
 heer vā parus mit sijn here verslegghen
 worden **I**nt Jaer ons heren **M**ccc en ix so
 heeft dese hoechgheboore hertoech Willm
 een dootslach ghesoent die die hertoech
 van burgongen dede doen ande hertoech
 van orliens sine neue so datter ghemee
 volc die onder den croen vā vranerich
 gheseten waren hem zeer dancten en
 tghemeen ghebet gauen en oic had hi
 daer danc an begaen hadde sijn wel ge
 houden **I**nt Jaer ons heren **M**ccc en
 xv so was die grote strijt tot haserort
 in vranche tussche die comē vā vran
 ric en die comē vā enghelant op sinte
 crispinus en crispiens dach daer veel
 groter heren verslaghe worden **I**nden
 ersten hertoech anthonius vā brabant
 die hertoech vā baer die hertoech van
 haleson Die comē stauel die graef vā
 huiers Die heer vā wanerim ende sijn
 zoen Die heer van lijkerck en sijn broeder
 Die heer vā fossens en vñf van sijn
 broeders die drossact vā henegouwen

Die heer van corbi Die heer van ranch Die
proest van parijs Die heer vā raessen heer
van baer heer Jan van borbon heer antho
nys van coeuorden heer Jan vā hoern
welant van gruuthusen Dit sijn die
gheuanghe midē selue scrift Die hēoedh
van orliens Die hertoech vā borbon
Die graef van een Die graef vā ruse
mont die heer van luyghen die maer
scale van borscout Heer lodewijck vā
ghistel heer luyghe vā laouē ende sijn
broeder heer arijs vā venos En menich
edel en onedel die ic niet noemē en can
god ontferme hoer alre ziele In
jaer onis hēn **M**ccc en xvij in die her
lyghe weech starf die hertoech vā toreyn
vrou Jacobs man En des pijnster ma
nendaghes starf die hēoedh ghebozen
vorst hertoech Willem vā hollat en hi
leit begrave tot canout in henegon
wen en hi regnerde **xv** jaer **24**

Jacoba des
edelen her
toech Willes

dochter vā hollant
woit vrou der lande
na hertoch Willem
hoers vaders doot
die mi een bedruete
vrou is want si hoer vaderlike erue qua
liken ghebruke mocht want ter scote
als hertoch Willem doot was so waren
die stat van vtrecht en vā amersfoerd
doer yselsteyn En binne vier daghe daer
na quame alle die steden van hollant so
der scoenhouen en hertoch Jan vā bruce
lach daer mede mit alle goylant
mit sijn hulpers en het wort ghedannet
dat heer Willem van egmont mit sinen
gasten souden veer stede trecke so sijn in ghe
come waren en alle die ander die in die
stede ware en boue In Iare out waren
die quame in ghemade vrou Jacols van
hollant En die stat van vtrecht en vā
amersfoerd wort ghegrue dat so sloot die
poerten en die mueren haer wit mede te
doen dat si rechtendert of braken neuen
den aerden en in die grast worpe En in

dat selue Jaer wort hem gheconsentiert.
Van vrou Jacob dat si mit yselstem hoer
Willen souden doen tewelck si verbranden
en slechtent neuen die aerd sonder die
here en dat cloester mit syn toebehoeren
Maer dat sel hollant ten ewighen daghe
rouwen dat si dat consentiede want het
was die naghel en dat slot dat die sticht
van verecht te na lach En daer na is
hertoch Jan va beyeren mit die ioncker
van arkel en mit die stede va dordrecht
of ghegaen en vrant ghelworden teghe
vrou Jacob van hollant en hebbe haer
gorcom of ghewonen Maer dat slot
bleef vrou Jacobs en dit ghesaede Int
Jaer ons heren **Mccc en xvij** En dan
na toech vrou Jacob mit horen vrende
en som steden van hollant en toghen
voer gorchem en hilden een gut in die
muer daer si in quamen en daer ghe
deecht tot een starchen stede en vrou
Jacob was mede inde scrijt En dit sijn
die gheuanghen Die graf va vordeburch
Die heer van milendonc Die heer van
egmont Die heer va peronen heer hem
rick van heemont Die vorcht va valdorp
heer Willem van ysendoorn heer duc va

Leiden heer acint van oeding heer mcs syn
 broeder heer acint van cuerhem heer dur va
 hemmen heer acint van calaer Die graef van
 hulburghen die ioncker van batenburch die
 ioncker van oersberck **A**ernt va egmont
Pate va bueren **J**an va heteren **J**an va enen
 ioncker allert va bueren en menich edel ende
 onedel ontrent dusent toe **P**it syn die wden
 inden selue strijt **D**ie ioncker va archel heer
Jan van haruen heer heimric die bastaert va
 archel **D**ie ioncker va petersein ioncker otte
 van bueren **P**ate va gelleghem **O**tte va hantet
Willem van appeldoern **J**phinter die bastaert
 va menroede en noch veel edel en onedel dien
 ic niet en weet noch nomine en ran **E**n waltra
 ue va brederode bleef daer doot bi vsumenisse
 sijnse selfs knechte daer vrou Jacob veel an
 verloes **D**ese sware strijt ghesaed op sinte
 loys dach **E**n noch had vrou Jacob groten
 last van hertoech Jan va beieren haren se
 en va die va doordrecht die haer veel druy
 en pyn deden want si hadde vrou Jacob gaern
 van lande verdreue alst wel scheen **E**nde
 ouernits desen groten last so ghenieft dat
 die here die si bi hoer hadde ene met vonde
 mit heer heimric va ~~beieren~~ berghe en brochte
 so verre dat si hertoech Jan va brabant tot

enen man nam **W**ant hem docht dat si
hollant en zeelant niet bet berecht noch
besermt en wiste dan mitte hertoch van
brabant **D**aer seer mede ghedwaelt hebbe
Wat vrou Jacob van hollant en hertoch
Jan van brabant ware die naeste maghe
teghen malcander die Weseu mochten
alst ghen broeders noch susters Weseu
en souden **I**n Jacr ons heren **M**c cc en
viii so belacht hertoch Jan van brabant
die stede van dordrecht en had een groot
starc blochius op gheslaghe in die myl
dat si mit quaden beliet en mit groter
stade en stand daer lieten stuen **E**n die
steden van hollant laghen in papendrecht
teghen dordrecht ouer en hadden daer
oec een groot blochius op gheslaghen
Daer na toghen die steden van hollant
weder thuis **E**n joncker adriaen die
bastert bleef op dat blochius in papen
drecht mit veel volck **E**n als die stede van
hollant werch ware so quame die van
dordrecht wt mit veel macht van volc
en wonen dat blochius in papendrecht
stormender hant daer grote stede schiede
an beide siden en in dat blochius bleef
joncker adriaen die bastert van hollant doot

mit veel volcx en dat blochimus wort slecht
ghemaect newe der aerden En hertoech Jan
van beyeren was altoes In dordrecht doe
dit ghesaed En als die onloch langhe ghe-
staen had so heeft hertoech Jan van beyeren
vrou Jacob va hollat sijne nichte die stede
van rotterdam of ghewonen Daer hi hol-
lant en zeelant zeer mede dwant ende een
deel sijn wil mede creech en dit was hu-
jaer va gix En langhe daer na sijn versa-
ment tot wouchum vrou Jacob va hollat
en hertoech Jan van brabant en hertoech
Jan van beyeren en sijn daer verfoent mit
malcander als dat hertoech Jan va beyere
soude bliue mit gonsten en mit minnen
ruvaert van hollat zeelant en vreslant
die Jaer lanc en men soude allen rechten
van hollat en zeelant setten In gheliker
hant die een helft van vrou Jacobs wege
en die ander helft van hertoech Jans we-
ghen va beyere enen yghelic recht ende
vonghens doen Ende die hertoech van
brabant en vrou Jacob togghen te samen
In brabant Dequint

In hertoech in beuere
 wort rultwaert vā hol-
 lande zeelande en vuis-
 lande en doe wort con-
 trari en viant hollant
 en dat sticht vā vrecht
 mit die van leiden dat
 een quaet oorloch was
 en duerde meer dan ijs
 laer. **I**n ier ons heren **M**ccc en lxxviii
 den miden somer so belacht hertoech Jan vā
 beveren mit die steden vā hollant die stede
 van leiden daer hi is Welken von lach
 Daer grote scade saede **E**n dan na wortet
 ghedamet dat alle die vrende gaste sou-
 den wt trecken so si in ghecomen waren
En die burchgraeve vā leiden en die meent
 deden hertoech Jan vā bevere ene velt hont
 en ghetrou te wesen. **I**n dat selue laer
 so wort contrari die stede van sinte gheer-
 den berch en dat slot die een teghen die
 ander en op dat slot was castelein heer dat
 van merwen. **P**aer scoten die vande huse
 dat vier in die stede op sinte lambrechts
 auont daer die stede mit die kerck al meest
 verbrande. **E**n in vijn daghen daer na so
 quamē die steden van hollant binen den

berch en scelde he scoutelic te weer om te we
 ken dat die vande berch misdaen was daer
 teghen lach heer dirc vande merwen op
 dat slot mit hondert gheselle dat si vromel
 ic hilden tot die heilighe weke xxvi Ende
 doe wort een daing ghemact tussche die
 sceden va hollant en dat slot so dat die scede
 weder thuus togghen En heer dirc vande
 merwen toech mit sijn ghesellen vanden
 huise Daer luttel luden hebbe ghebet
 hoe dat segghen ghesent was Daer dat
 slot was alte zeer verdest van dat scie
 ten van busse In Jaer ons hen datt
 en xxiii opten dertienen auont starf her
 toech Jan va beveren en hi leit begraven
 te iacopmen inden haghe In cloester

In hertoech in brabant
 wort graef in hollant
 zeelant en vrieslant
 en wort in allen sceden
 ghehult ouer rechte
 lants heer Daer vrou
 Jacob va hollant was
 voer dese tijt langhe va
 den hertoech va brabant ghetoghen ende
 si en meender niet weer bij te come wat
 hertoech hoer was ghesent dat die pacus

met gheerlost en had dat sulc hylc wy
sen mochte **E**n die hē die si bi harr hadde
die hebbenseghebrocht in henegouwen
en wt henegouwen voert in enghelant
en hebbense daer toe noch ghebrocht dat
si den hertoech van clofester tot enē man
nam **M**aer dit was al voer hertoech Jan
door vā beyere en voer hertoech Jan door
vā brabant **E**n doe hertoech Jan vā beyere
door was doe quam die hertoech vā clo
fester mit vrou Iacop in henegouwen
en daer wort die hertoech van clofester
ghelyt in allen steden vā henegouwe
En doe ghedeghet tot enē groten orlogi
tusschen brabant en henegouwen ende
deden malcander grote scaden mit roef
en brande **M**aer mit leste creghen die
brabanders en wonen henegouwe weder
in **E**n die hertoech van clofester toech we
der in enghelant **E**n hier na so heeft vrou
Iacob mit die si bi harr hadde hebbe oudra
ghen dat si enighe steden of slotē moghe
creghen daer sijn hem mede behulpen wat
si ware van lande verdreue **E**nde sijn
weder in hollat ghecomen so dat si scoen
houe in creghen tot hore wit **I**nt jaer
ons hē **M**cc en xxx so word scoenhout
belegghen in die vasten / en daer lagghen

voer die ghemeeen steden van hollant zeelant
 en vrieslant mit die loncker vā gaesbeec
 zonder zuringee den bruel goude en oudelwater
 Dese vier steden saten stil en en ond'wōnens
 hem niet En die quam al vā partien toe
 die langher in hollat heeft ghestaen dā
 hollant goet ghetweest is en die belegge
 duerde Drii weken lanc Daer die van
 scoenhouen alle daghe menighe oimoe
 dighe reisen deden en vngihen en sloeghe
 en deden groten scade Daer verloren die
 van rotterdā hoer bānen en daer was
 veel volck ghenanghen vā rotterdā daer
 na togghen die steden vā hollat wder thuis

In dat selue Jaer sijn vergadert ende ver
 samet die hertoech vā burgongen en die
 hertoech vā brabant en hebben mit mal
 land' ouer een ghedraghe en die hertoech
 van brabant heef gheconsentert die her
 toech vā burgongen ridaert te Wesen vā
 hollant zeelant en vrieslat en vrou Jacob
 was op die tyt binen ghyent Maer hoer
 en was niet toe ghepast des so quam
 vrou Jacob al hemelic in hollat en qua
 ter goude en si had die goude scoenhoue
 en oudelwater En alle die ander steden
 van hollant zeelant die heeft die hertoech
 van bourgonje al tot sine wil Doe rees

daer een groot onloch tusschen dergoude
en die steden vā hollant dat een quaet
fel oerloch was en duerde langhe tijt
Int Jaer ons heren **M**cc en **xxvi** op sint
ponciaens auont was die scrijt tot vrou
Wershausen Ende enghelsche mit die her
toech cloesfester ware ouer gherome en
meenden zeclant in te nemē alst die
hertoech vā cloesfester dat behulic hadē
mit vrou iacob vā hollant en quanne
in scouwen Daer teghe quā die hertoch
van burgongen mit som steden wt
hollant en daer van die hertoch vā
burgongen den scrijt In desen scrijt
bleuen heer costijn van haemsede heer
ian van renes heer traes van haemsede
heer ian van hoempyl heer andries vā
valimis iacob vā berselen en menich
ander dien ic niet noemē en san god
wil hoer alre zielen ontfermē Daer
wort gheuanghe die heer vā haesede
mit som andere Int Jaer ons heren
Mcc en **xxvi** opten vierde dach van
apulle so toech vrou iacob vā hollant
mit scoenhouē die goude en oude water
en mit die hermerlandes en ander hoer
vrienden en togghen voer haerle daer
si voer lach vier weken En als vrou

Jacob dus von haerlem lach so hereden hem
 som steden wt hollant mit veel volcx wt
 blaender en wt puttaerden die die hertoch
 van burgongen hier sende Ende dit was al
 te scoen volc en hiet die camerts En dese
 quamē mit die steden vā hollant tot leide
 en meende vrou Jacob vā hylm te vōmie
 En als dit vrou Jacob vernam so toech si
 haer selue vā hylm en quam tot alphen
 opten rijn bi leiden Ende daer quamē
 die steden mit die camerts tegen vrou Ja
 cob en daer rees een alte groeten stryt en
 vrou Jacob was daer selue inden velde en
 wan den stryt En daer bleue ontrent
 vyf hondert mānen doot en lxxxv poor
 ters van leiden die daer mede verstage
 bleue En daer worde die sommighe ionc
 kers ridder gheslaghen Dese scrift saede
 opten menaumont buten alfen des mor
 gens vroet Int laer ons hēn a) ccc
 en xxvij so belach die hertoch philips
 vā burgongen mit sommighe stede wt
 hollant en zeclant en mit die vōrselaers
 en die cabbeliaus partie seuenbergghen
 in een winter vint Weken lanc En die
 here van seuenbergghen was contrari
 teghen sijn mēte also darsi elviedrachach

Worden binnen der stede en daer om moste
sij een dainnghe an gaen die he noch ghen
noot en hadde gheweest hadde sij van bi
nen eendrachtich gheweest En die ment
ontfenghe die hertoch va burgongen
behoude hon luf en hoer goet ende hoer
rechten En die here va seuenberghe
mit sine vruenden en vruemde gasten
toghen wt so si in ghecome waren
Maer mit wat voerwaerde dat die he
va seuenberghe wt sijn stede en slot stede
dat en weet ic niet En daer na toech
die hertoch va burgongen in vlander
In dit jaer ons heren **M**ccc en xxviii stiet
hertoch Jan van brabant in die heilige
weert en leit tot bruesel En doe hertoch
Jan doot was doe wort die hertoch va
burgongen in hollant zrelat en in vru
lant ghehult ouer ruwaert ende recht
oer der landen sonder die goude scoen
houe en oudelwater Dese die stede heeft
vrou Jacob tot haren Wil en anders
niet En doe worde want die hertoch
va burgongen en die scat van berecht
mit die ghemeen seichte en onloechden
die een teghe den andere En die hertoch

Van burgongen had tot amesteldam
 doen maken een alte groten katte ende
 die dede hi setten op die eem daer hi die
 stichte seer mede dwanc **D**aer lach dat
 sticht mit een groot heer voer die katte
 so dat si die een side vande katte seer scende
En dit was inden winter **E**n daer was
 mitten ysge die so draide die katte om en
 die ander side qua voersaen **E**n die open
 katte laghen si en wisten niet si en soude
 alle ghedreuet hebben **E**n als die stichte
 saghen dat die katte so draide so waende
 si datse so ghemact was datmense al
 toes draeien mocht en brake op en toghen
 thuis en daer na wort dat onloch gesoet
Int jaer ons heren **M**ccc en xxviii open
 vierden dach van meij so worde vsoent vrou
 Jacob van hollant en hertoech philips
 van burgongen en vrou Jacob toech
 mitten hertoech van burgongen in he
 negoude hollant zeelant en vrieslant
 en heeft den hertoech van burgongen
 ouer doen hulden ouer ridders ende
 recht oer der landen **I**nt selue jaer wer
 tet ghesoent tussche den hertoech van bur
 gongen en den stichte van vericht **E**nde

daerna **I**nt Jaer ons heren **dy** cccc en xxxvij
in dien maent van aprilte so si weder ver
sament die hertoech van burgongen en
vrou Jacob vā hollant en sijn te samen
ghetoghen in henegouwen hollat zee
lant en vrieslant ende daer heeft si hē
ouergheneue en op ghedraghe al hoer
vaderlike erue en heeftē doen hulde in alle
steden ouer rechte laneshēer **D**es heeft vrou
Jacob wt ghehouden dat lant vā voern
en zwinbeuelant en dat lant vander
tolen tagt en alle die tollē vā hollat en
van zeelat **E**n daer na nam vrou Jacob
heer vranc van borzelen tot enen man
En die hertoech vā burgongen gaf heer
vranc die heerlicheit en dat graeffschap vā
oesteruante **I**nt Jaer ons heren **dy** cccc en
xxxvij op sinte dionisius auont sturf
vrou Jacob van hollant en daer en sijn
ghien kinder of ghebleue **E**n nu is
hollant zeelat henegouwe en vrieslant
en al dat vrou Jacob bestorue was vā
hertoech Willem hoer vader dat is altemael
ghecome andē hertoech vā burgongen
die hollant en zeelant **I**n vrede hilt

Philips hertoech
 van bur
 burgongen graue
 van vlaenderen
 van henezouwen
 van hollat vā ze
 lant en heer van

vrieslant wort ghehult in alle steden
 vā hollant van zeelant ouer een recht
 lants heer. In desen hertoech philips
 tijden van burgongen so sette hi de heer
 van alleijn tot hollant zeelant en vries
 lant te regiere als een regent Doestonde
 die partijen weder op in hollat teghen
 malcander binen harlem binne amst
 erdam en sonderlinghe binen leyden
 En doe wort die vroude vā burgonge
 in hollat ghesent om alle zaken ned
 te legghen daer onruste of come mochte
 En binnen dier tijt dat si in hollant
 was so hadden die tabbelians partien
 binen harlem daes vā adrichem in
 sin huus belegghen mit groter machte
 van volche En die vrou vā burgonge
 toech tot harle en si damede dat die

hoep partye wt handen soude gaen ten
begheren vā haer binen des daghes sonstij
si soude se binen drie daghen weder in hel
pen of si soude seluer wt gaen **W**elle si
dede en si toech wt hrlm tot aemsterdam
En die hoep wt hrlm toghen mit haer tot
aemsterdam en die rabbeliaus vā aemster
dam toghē tot hrlm legghen **E**n doe die
vrou vā burgonge weder tot broesel toech
so beual si die wt hrlm waren dat si wel
sien souden tot die stede vā aemsterdam
En die hertoech vā burgongen dede van
beide partien wt hollant bi hē te broesel
comen dat also ghesaede **E**n die heer van
allem wort vā sijn regentschap gheset en
doe wort weder gheset goesswyn die wild
als om president te wesen vā hollant
zeelant en vrieslant **I**n eerste jaer vā
hem so was een groot opsstal binē leide
van beide partien en dat op onser vrouwe
dach visitatio en die rabbeliaus ontbode
den president dat hi comē soude binen
leiden om die zake te vernalle twelc dat
hi dede en brochte sominghe mit hem wt
delf en wt den haghe en vule mitte rab
beliaus toe en dreue die hoep in die ho.

ghelants liecke en daer worde die of ont
hoeft als Jan Daniels 3 Jan va haesbroeck
en memert acintz En die ander moster
hoer cope om groot ghelt teghen de heer
Die Wasser Wel hordert en dwintich

Int Jaer ons hen **W**at en **Xlvi** sol wort
gheuanghe die presedent en baenguert
en worde gheuoert vande heer va lanon
tot heusden opt huus Daer laghen sij
beide gheuanghe om leilike saken die sij
malcander op ghesent hadden een Jaer en
Xxvi wcken lanc En doe wort die presider
op dat huus te loeuwstem ghebrocht ende
daer wort hi onthoest En baenguert

Wort quint ghelaten **I**nt Jaer ons
hen **W**at en **liij** so waren rebel die
van ghent teghen hore here den htoech
van burgongen dat een quaet fel orloch
was en oec veel volcx daer om versleghe
ghehanghe omhoest en die keel of ghe
suden worde En oec veel dorpe verbrant
en ghedestruert worde en sonderlinge
hulst die ouerste seide va vierambosche
en dat lanc va wans wort meest al ver
dome maer mit lest wortet ghesoent
maer in wat manere dat en weet ic n

Int Jaer ons heren **M**ccc en lvi so starf
roelof vā diepholt biscop vā verrecht opt
slot te vollenhoe **D**oe wort vā dat ghe
meen capittel en rade vander stae ende
sticht van verrecht ghecoren ghyssbrecht
broeder tot brederoe **P**oemproest ende
proest tot oudemonster tuitrecht tot ene
elect vā verrecht en hi had opghesent
te romen om die confirmacie **E**n binne
die tijt so sijn ghecome sommighe wt hol
lant anden hertoghe van burgongen
en seiden **G**henadighe heer zist dat
heer ghyssbrecht van brederoe biscop wort
so ist te duchten om te verliesen v lanc
van hollant **E**n al bi informacien vā
dien worden so heeft die hertoghe van
burgongen den biscop vā atrecht te
romen ghesent biden paens om confirma
cie voor sijn basert soen biscop dauid
die welc hi vercrech **E**n die hertoch
van burgongen is mit seluede jaer in
hollant ghecome mit sijn soen den
heer tsarloes en mit meer ander heren
op alre heilighen auont **I**nt Jaer ons
heren **M**ccc en lvi omtrent xviii dage
na paesschen so qua den hertoch vā elect

inden haghe of hant niet d'avinghe mochte
 tusschen sine oem den hercoghe vā bur-
 gongen en den elect en dat seicht van
 vtrecht En daer om was hi sechwerne ge-
 reist t'vtrecht En in dien tyt so sijn so-
 mighe vā amersfoerd en vā renen ghe-
 comen inden haghe bidē biscop dauid
 en brochtent so verre dat die biscop sende
 adriaen vā berselen mit meer anderen
 tot rene om dat te bewaren En die caste-
 leyn vander horst compareerde mit ad-
 aen vā berselen waert datmē hē die so-
 me vā sene dusent rijnische guldens ge-
 uen wouden die hi daer op wt gheleijt
 hadde hi soude biscop dauid dat slot leuere
 en men gaf hem dat ghele En met lan-
 ghe daer na so reet biscop dauid vte hage
 mit veel volcx vā wapen om amersfoerd
 in te neme ¶ In dat selued jaer op sinte
 maria magdalene dach so reet de hertoch
 van burgongen vten haghe i vol harnas
 mit veel volcx vā wapen om voer vtrecht
 te trecken en daer mit macht in te come
 en het was een ghemeen heruaert al
 hollant doer en hi bleef achter daghen
 of meer binen leiden En daer was den

hertoch Van cleef Daer quamē om te
damighen den here Van bredewed de ionc
ker Van montfoerd Jan vā reness den
doemden Jacop prous sijn broeder en
daer wortet ghebrocht op een goet maet
En van daen so wet die hertoch Van
burgongen mit een groot heer tot Avou
den Van Worden tot yselstein en daer
quā die graue Van stampos ende die
bastaert anthomus vā burgongen mit
veel pictaerden en Vlaminghe en brabanders
Daer wortet ghedamet en tractaet ghe
maet als dat die vā vrecht de hertoch
vā burgongen en bisscop dauid sijn zoen
mit minen en mit vrientscap ontfan
ghen soude dat welc also ghesaede
want daer wort he groot eer en reuerentie
ghedaen En heer ghijsbrecht vā bredewed
soude weder wesen doemproest en proest
tot oude monster tutrecht en hi soude
wesen proest tot sinte donaste beugghe
voert so soude hi wesen raet Van hollat
en hebben dubbeldē wedden sond wed
segghē tot sinen liue En daer bouē
soudmē he ghene voer sijn costē dien
hi ghedaen had dusent goude lieven.

Ende dit was alons ghesont Daer voer
 borghen is gheworden die hertoech van
 cleef En die hertoech va burgongen is
 ghetoghen mit al sijn volc en mit die
 steden van hollant doer gellerlant en
 is gaen legghen voor deuenter mit bisop
 dauid om daer mit macht in te comen
 en lach daer voer omtrent acht weken
 daer men niet veel bedreef. Want daer
 niet sonderling en ghesaede daer niet
 veel of scrue mach En daer na wort
 die soen ghemaect als dat bisop da
 uid soude hebben al sulke macht ouer
 die stede van deuenter als sijn voerna
 ders ghedaen hadden behoudelic dat
 die stede van deuenter soude bliue bi
 al horen rechten en preuilegien

*Hoe die dolphijn va vranche weck va sijn vad
 en qua tot hovech philips en was van hem min
 In Jaer ons heren ayccc en lic ontfangen
 wi doe hertoech philips va burgonghe
 voer deuenter lach op die selue tyt so
 weec lodowyc die dolphijn wt vran
 che en quam in vlandien om he te
 verberghen bi hertoech philips voer sijn*

Vaders aensicht Maer hertoech philyps
noch leggende voer denenter als hi ver
nam die toemst Van des conincs zoen
van vrancrijck so heeft hi hē ghehaest
van daer te trecken en die suen te make
en heeft den seluen coninc zoen eerliche
ontfanghen en heeft hem onthoude
in groter eeren en in groter costen om
trent vñf Jaer lanc duerende Ende
teynden die vñf Jaer is ghestouue haer
die goedertieren coninc vā vrancrijck
des vons dolphyns vader Als her
toech philyps van bourgongen dat
vernomē heeft. so heeft hi vergadert
grote machte vā heren en vā vorsten
en heeft den vons dolphyn mit groter
eeren weder in vrancrijck ghebrocht
en hi heeft hē ghemaect coninc van
vrancrijck ¶ Int Jaer ons heren ay car
en lij was een heruaert gheorde
neert vā pijs den paeus vā romē op
turkien Daer veel lzerste hem toe be
reiden En hertoech philyps sende oic
te sceep tot die reise heer anthonius
sine bastert soen mit veel volcx te wapē

Mer doe die paens was ghecome in antwo-
na so stant hi en die reise ghinc te niet
En als die bastert antonijs Weder-
thuis quam so vanct hi datter Abie
dracht op was gheisen tussche hertoch
philips sine vader en karl va tsarlocs
sine broeder om dat die selfe graef Jan
van coesterijn hadde doen onthoesden mar-
eer yet langhe so wortet ghesoent

Mit Jaer ons heren **1500** en lxx ouer-
mits scheel datter is gheweest tussche
lodewyc den coninc va francryc en her-
toech philips va burgongen so is in
francryc ghereyse karl graef va tser-
loes des hertoghen philips zoen mit
groer heren cracht om den coninc te
bedwinghen va synre quader zeeden
Des so sijn mitten selue graef va tser-
loes verbonde gheweest die meeste heren
van francryc **A**ls die hertoch va banti
des conincs broeder va francryc die her-
toech va calobrien die hertoch va brunnick
en die hertoch va borbon **M**ar eer dat dese
hertoghe biden graue va tsarlocs quam
te velde. so qua die coninc mit groe machte

als mit die man teghen een. totten berch
van lieberij en oueruel ouerhoets haerl
den graue va tsarloos en vacht teghe hem
enen strijt Mer die coninc verloes de strijt
en weec haestelike vten velde en vloech
binen parijs Ter stont na dat den strijt
ghedaen was so quamme bide graef van
tsarloos die vonsaerue hertoghen mit
groter macht om he te helpe teghe den
coninc Mar als die coninc dat vernam so
begheerde hi parijs en het wert ghesoet
Als dan weder die graef haerl te huus
was ghecome so vanet hi dat ghesoet
ue was elizabeth va borbo sin getroude
wijf en dat si was begrane tot antwerpe
in sinte michiels cloester Waer om dat
hi zeer droevich was want hi en hadde
daer ghen kindere of ghehoude dan een
dochter die maria was ghenoeemt hier
en binne so is die stat en dat biscop va
brucht ludich gheresen in rebelliechheit
teghen lodewijc va borbon hore biscop
en teghe hertoech philips om dat hi be
scermier was vande biscop vons Groot
verduet is daer va ghesaet va onloghe

tusſchen dat land van ludick en hertoch
 philips landen **A**er die djonat deden
 hertoch philips en haerl ſijn zoen graef
 vā tſarlonſ meer conſuus dā yemant
 anders want die vā djonant hmghe
 een ghelikens vā een man ghemaect
 na den graef vā tſarlonſ buten hoer
 poerte in conſuus en ſtande vādē graef
 van tſarlonſ **H**ier om is hertoch phi
 lips mit haerl de graef vā tſarlonſ ſijn
 zoen en mit groter heeruert gheriſt
 vor die ſtat vā djonat die ſeer ſtarck
 was van toornē poerte en muere ende
 heeft die ſtat belegghen **E**n ſelf ghyne
 hi legghē in bouunes teghens djonat
 ouer en liet graef haerl ſijn zoen mit
 heer legghē om die ſtat te winnen **H**aerl
 heeft doe ſo ſturt op die ſtat gheſcote en
 gheuochten dat hi binē twee weken
 djonant heeft ghewonen en ghedeſtru
 cert en al hēl te met ghedaen **D**it ghe
 ſuede **I**nt laer ons hēn **A**er en lvi
 omtrent ſinte bertolmeuus dach **D**oe
 ghyngghen die vā ludick in die hant
 en creghen een ſuen mit hertoch philips
 en ſijn zoen haerl de graef vā tſarlonſ

In't Jaer ons heren **M**ccc en lxxvii op
 sinte vitus en modestus dach starf te brugge
 die hoechghheboze hertoech philips va bur-
 gongen na dat hi hollat regiert hadde so
 ruwaert so heer omtrent viertich jaer en
 wert na begraue tot dnon in burgongen
 En sijn wyf elijzabeth starf daer na int
 Jaer ons heren **M**ccc en lxxi in december
 in arris bi sinte odemaers en leit begraue
 te catusers in gosnain

Die hertoech
 philips va
 burgongen gestor-
 ven was so is haerl
 sijn zoen geworden
 hertoech va burgonje
 va loterie va brabant
 va limburg van
 lucsemburch graef va
 vlaender va artois
 burgonge palatijn va
 benegouwe hollat
 zeelant name heer va
 vrieslant salmis
 malmis en margraef des
 heilighe rics
 En doe hi mitten eerste
 tot ghent gehult
 was so wort daer een op
 lop vad ghemee

en si dwonghe he of sonderlinghe preuilegie
 Mar eer yet langhe so wort he luden die
 rebellicheit weder wt gheorene Wat her-
 toech haerl benam al hoer preuilegie om
 die rebellicheit Wille ¶ Int Jaer ons hyn
 ¶ ccc en lxxii na hertoech philips doot
 so hebbe die va ludich weder rebelleert
 teghen hoer biscop lodewyck en hertoech
 haerl en si sijn ghetoghe mit grot macht
 voer heije en hebbe die stede ghewonnen
 om den biscop te vanghe die daer in lach
 mit sine vrende ¶ Mar hi is mit sub-
 tijlheit wech ghecome en si en hebben
 niet ghehanghe ¶ Also die hertoech haerl
 vernam so sende hi groot volc va wape
 teghen die lukenaers om die te dwinghe
 van hoer rebellheit en daer is op gheresen
 een groot orlochy ¶ Voert so is die selue
 hertoech haerl ghecome en heeft starkelic
 belegghen die stat va sinte truyen ende hi
 hadde wel bi hem hondert dusent man
 want hi woude dat heel biscop dwinge
 en mit craft in winen ¶ En also die van
 ludich venamen so quame si op een aude
 stont om die stede va sinte truyx te ont-
 setten en hertoech haerl daer of te slaen

en si hadde twonich dusent man En daer
Doet gheuochten enen strijt en die Van
ludich verloren den strijt wat si vloren
heer staes va srael hoer bamerdragher
en heer bara riddē mit due dusent ma-
nen en die ander liepen wech in die
scemernigghe vande auot Daer wordē
wel ghemact due hondert riddē daer
van tghetal of waren wt hollat Jan va
auninghe zweer va montfoerd aelbert
van schagen en Jan rinchroes Abre zoon
also Willem en Jan Daer na ghinc
hertoech kaerl die stede va sinte truyen
bestormen mit busen en and' instrumē-
ten maer die burghers gaue hē op in
hertoech kaerls ghenade Hertoech kaerl
heestse ghenome in ghenade behoudelic
dat si hoer selfs poorten toornē en muere
self souden neder werpe dat also is ghe-
saet daer na hrest hi oec gheborne has-
selt borchloon en harch en bissenbree
maeseyck baringhe tonghieren weset
en hon en trawin en bouwin alle dese
steden heest hertoech kaerl vermet
Want hi hebbe hoer poorte ende muere
verloren Doet so is hertoech kaerl ghe-

toghen **V**oer ludick en heeftse zeer anpelic
 belegghen **D**ie burghers sijn seer vnaert
 gheworden en si sijn wt die stat gecome
 in linden hemde voer hertoech kaerls
 tente en hebben ghebeden ontfermhich
Als si langhe op hore kmen ghelegghen
 hadden so heeft hise ontfanghe opsonige
 codiaen in ghenade onder welc was
 dat si al hoer wapene oner gheue soude
 en oec poorte toorne en mure verliese
 souden **W**elc also ghesiede **D**ie wi
 le dat hertoech kaerl noch binen ludick
 was so vanct hi buene daer binen die
 lodewick comē vā vancinc daer binē
 ghesant hadde tot die vā ludick om
 hemlude te startie teghe hertoech kaerl
En die buene dede hi wel bedvare **E**n
 als hertoech kaerl alle dincz binē ludick
 wel gheordemert heeft so is hi thuis
 weder tot sinen lande mit victon ghe
 reysē **I**nt jaer ons heren m ccc en
 lxxviii so heeft hertoech kaerl tot brugge
 ontrent sinte jans nis ghevrouwet
 margriet des comē edelwaerts suster
 van englant en heeft daer brulofst ghe

honden mit groter costelicheit en aersheit
In t jaer onser heren **M**ccc en lxxiii om
trent sinte Jans decollacie so heeft loedwyc
Wet quader informacien die he ghedacis
Vergadent groot volc te wapen om hertoch
kaerl te verderuen **E**n als hertoch kaerl
dat vernam so heeft hi daer tegher vga
dert oec een groot heer va volc om dat
verdruct te here **O**er cortis daer na so sijn
si veremicht en ghesoent in piroenen
en si hebbe daer op ontfanghe dat heil
ghe sacrament **A**ls si dus ghesoent
sijn so is die comē tot broescl in brabant
ghecome tot hertoch kaerl en die selfe
hertoch heeft den comē eerlic ontfange
Hier en binē so sijn die ballinghe wed
om in ghecome tot ludich en hebben
verdrueuen wet ludich alle den ghenē
die hertoch kaerl daer in gheset had
de **E**n doe die va ludich aldus rebel
lerende tegheris hertoch kaerl so sijn
si ghereys tot tongherie bi nacht ende
hebben loedwyc hore biscop va daer ghe
hacht en gheuaghe ghebrocht binē lu
dich **O**er so maecte si die stat va ludich

weder start mit grasten mit bolwercken
 teghens hertoech kaerl **A**ls hertoech kaerl
 die vernome heeft so heeft hi die stat vā
 ludich weder om beleghe mit groter heer
 craft en die come vā vranche was selue
 bi hem in dat belegghe **D**ie vā ludich
 als si dit saghen so worde si vernuert en
 sprake totte biscop die si gheuaghe hadde
 siet heer moechdi ons verwerue ghenade
 an hertoech kaerl vā burgongen ulve
 neue **W**i sellen hi laten gaen tot hem
Als die biscop dat gheloeft hadde soliete
 si hem reisen tot hertoech kaerl **O**er die
 wile datme vā panis sprac so sijn teghe
 der nacht tvee hondert lukenaert wt
 ghetoghe al hemelic **H**ut heer en hebbe
 grote scade ghedaen al hemelic **M**ar
 alsme dat vernā so werde si vslegghen
En doe hertoech kaerl dat vna so dede
 hi die stat vā ludich bestorme en aen
 uechten **D**ie vā ludich sette hem ter
 weer om die stat te besorme mar ten
 bate hem niet **W**at hertoech kaerl heeft
 so start an gheuochten dat hi mit ghe
 weldigher hant in is ghecome en die
 come an sijn sijde **D**at ghesuede **M**ant.

en lyvni esomendaechs vaer alre heilige
dach **A**ls hertoech kraerl in die stat is
ghecome so wortet al doot gheslaghen
datmen te wapen vancet **D**er priestere
en monike worde al veraghet ende
maechde nonen en baghine worden
te sceep wech gheuoert **E**n als dit ghe
daen was so wort die stat berouft en
an brant ghesaten **W**eghenome herke
cloesten en dat straetgen daer hertoech
kraerl in logiert was **E**n als die stat
al verbrant en verdonie was so is
hertoech kraerl weder om in brabant
ghecome ~~was~~ en die conic is ghereist
in brabant **H**ier na is hertoech kraerl
ghereist tot veel plaetsen binen sinen
landen en heest seluet ter audientie
en te recht gheseten **I**n t jaer ons
heer 1377 en lyx so is wt engelat
verdreue die ~~conic~~ graef va wadwijc
en is ghecome bide conic va brabant
en is ghe worden een rouer op die vlae
sche hollantsche en zeensche schepen
En hier om so is weder om vianctap
op ghereisen tussche den conic va bra
nt en hertoech kraerl van burgonden

Mer als hertoch krael heeft vernome
 dat die graef vā Warwijc mit groter
 macht wt vrananc woude reisen in
 enghelāt om eduaert den comē te vdrue
 so heeft hi de heer vader veer mit veel
 scepen op die zee ghehoude om dat te
 benenie **M**er rusaert graef werwijck
 die is nochtant tot dortmuyde in enge
 lant ghecome en heeft den comē mit
 verract verdreue **E**dubart als hi sach
 dat hi verraden was so is hi gheweldic
 wt engelat en is ghecome antessel die
 stedhouder gruuithusen als hi dat ver
 hoerde so heeft hi hē mit groter eeren ge
 haelt inden haghe omtrent sinte dion
 sius dach en lach al inde haghe tot
 kernis toe **E**n als die kernis is ghe
 come so is die comē vā enghelant
 tot hertoch krael en margriet sijn
 suster ghetoghen om hulp te crighen
 om enghelant weder in te nemē tuelc
 also ghescrede **W**at edubart is mit
 macht in die vascē daer na ouer getoge
 in enghelāt en heeft omtrent parsche
 alle sijn viande versleghe en is weder
 gheworde gheweldich comē vā engelat

Int Jaer ons hein **W**at en lxx na pmp
ter so heeft biscop dauid vā vtrecht ghe
uanghe reinald den heer vā bruderod
en ghyntrecht den doemproot sy broed
en walraue den voerh heer vā bruderods
basert zoen en lan vā amerd ghe scout
vā vtrecht mer wie dat dit gewetent
heeft en waer om dat moghe si weten
dus ghedaē hebben ic en wetes niet
den datū vā dese vangheme vintme
mde souter in dit vaer **Nō sūt omul**
tata a filijs eoru & i geneade altera

Int Jaer ons hein **W**at en lxxi na
dortienendach ommits twardracht die
die graue vā warwinc ghemact heeft
tussche lodewic den conic vā bracie
en hertoech kaerl vā burgon so is
hertoech kaerl ghetoghe mit groter
macht vā volc voer abrens om dat
in te vinen **W**er wat die conic dat
wel beset had mit volc van wapen
en spys so en heeft hi daer niet veel
op bedreue nochtan bleef hi daer voer
legghen tot mer toe **E**n doe wort daer
een bestant ghemact tusschen hem
beiden een Jaer lanc durende **I**nt

Jaer ons herē **in** cccc en lxxij nae meij
 maent als bestant **W**e was ghegaen
 tusschen den comē vā vrananc en her
 toech kaerl. so is hertoech kaerl ghereisc
 mit groter heernaert ouer die somme en
 heeft belegghen die stede vā nelen en hester
 ghewōnen en ghedestruuert voert so heeft
 hi ghewōnen roij en mondidier oec soe
 heeft hi an gheuochte bouwing mar dat en
 wan hi niet. **N**och so heeft hi ghewōne
 poes en oec sinte Walrycs en nuscastele
 en heeft groot scade ghedaen in vrananc
 wat hi heeft ghebrant wel elue dusent
 dorpen al tot ruwaen toe **T**eghe al dese
 scaden en heeft die comē mit veel weers
 ghedaen dan dat hi sijn sloten en steden
 wel beset hadde **O**ec so hadde die coninc
 die colūne mit veel scapē legghē op die
 zee die grote scade op die zee dede op die
 hollanders en zeelanders **H**er doe die
 hollanders op die zee oec mit macht daer
 teghen ghecomen ware so welke die fran
 soysen weder om in vrananc **T**en leste
 so wortet weder in besat gheset tot datme
 souden scriue lxxij in april **I**n jaer
 ons herē **in** cccc en lxxij op sinte mathys

auont starf hertoch aernit vā gelre en
leit begrauen te graue in gellerlant
Deze hertoch hadde hier voertyt ghe
uanghe gheveest vā adulf syn zoen
ontrent ses iaer lanc **H**er hertoch kaerl
hadden doen verlossen vier vāghynisse
en weder om in syn vanghemis ghe
creghen den selue adulf en hadden ghe
leit tot cortrich **E**n want di ghelresche
hertoch aernit niet weder ontfanghen
en wouden so ghinc hi en vercoft gel
lerlant hertoch kaerl **H**ier om als her
toech kaerl vnomē heeft vā syn doot
so heeft hi boden ghesent in gelre
lant om te ontfanghen te wesen voer hoer
rechte heer **K**önighe van die steden
hebben hier in gheconsentert en sommige
niet als venlo nymaghe en sutruen
en veel anden **E**n als hertoch kaerl
dit hoerde so heeft hi heernaert ghebode
ouer al sine lande en is ontrent pny
ter ghetoghe mit macht i gelre
lant en heeft venlo beleghe en ghe
wonen **E**n want die stede seer stark was so ghyn
ghen veel steden in die hant en ghar
he selue op en ontfenghe hertoch kaerl

Voer hoer heer Daer na ghinc hi legghē
 voer nymaghen mit groter macht
 en beuacht die zeer starkelic Die van
 binen sette hem seer stoutelic te Weer
 mit veel instrumenten Mer hertoech h
 kaerl heeft so grote schade ghedaen aen
 die poerten en muren dat si hem op
 gauen en hertoech kaerl is ghecomen
 binen nymaghen en is ghehult voer e
 en hertoech vā gelre Daer na is hi voert
 ghecoghen binen den berch van elten
 en daer sijn voer hē ghecome die van
 zutfen en aernem en daer wort gesloet
 dat si en alle die ander seede hertoech
 kaerl ontfanghē souden tot horevedy
 ten heer t welc also ghesiede. en aldus
 is hertoech kaerl gheworde hertoech vā
 gchelant en graef van zutfeen

In dit Jaer ons hēn **M**ccc en lxxvi
 ontrent sinte michiels dach so is tot
 trier ghecomen die keiser fredericus mit
 veel rijnischer biscoppen hertoghe marc
 grauen en hēn om daer te tractere mit
 hertoech kaerl om profijt vā veel zaken
 en als dat hertoech kaerl heeft vnome
 so is hi daer oec ghereist mit groter scofte

lichheit en grote menichyte van princen
en heren en waren daer wel bi malcander
ontrent achte daghen. Ten lesten dede
hertoech kaerl een costelike maectyt berei-
den en node den keiser ten eten mit alle
sijn heren. dat wele also ghesaede. Ende
als si daer na so een wemichthyt mit
malcander ghesproke hadden so is een
vghelic te huus ghereyst en men heeft
opt eerst met vernome wat dat si ghe-
sloten hadden mit malcander. Daerna
inden vasten so heeft hertoech kaerl dat
parlement op gheordeneert tot machele
en va nuus op gheset. **I**n dat
ons heren mccc en lxxiiii also bestant
was wt ghegaen tussche den coninc va
francryc en hertoech kaerl so isser wed-
een bestant ghemact een jaer lanc du-
rende en in dit selfde jaer isser een groot
orloch op gheresen tussche hertoech kaerl
en dat bisdoem va coelen. Wat doe wbracht
va coele woude dat bisdoem machtych
wesen so hebbe he weder ghestaen die va
coelen die va nuus mit veel anderstede
en heren mit bisdom vours. Hier om is
die bisop ghytoghē tot hertoech kaerl.

en hem heeft hi verwome tot sin hul
 per. **A**ls dan hertoech kaerl die rebel
 licheit vā die vā toelen en sond'inghe
 van die van nuy's ghehoert heeft en
 vernome so is hi ghecome mit groot
 volc voer nuy's en heeft die stede star
 kelic belegghen. **H**inen nuy's ware veel
 cloeke vechters in ghecome daer capi
 teyne of ware harmen lanegraef vā
 hessen. die postulaet vā coele. marcus
 ridder. Joncker enaert vā wuiche. Van
 van lijghercken mit ander veel ridde
 ren en knechten. **M**er meest so regierde
 dat oorloch als principael capitain
 gheerlot heer van breenbach ridder
 hertoech kaerl hadde bi hē veel lom
 baerden en enghelsche die ter stont die
 waert in wōnen. hertoech kaerl heeft
 menichwarf die stede an ghehochten
 en bestormt seer vreslike en die grote
 scade ghedaen an die mure poorten
 en toernen en veel burghers doot ge
 scoten. **M**ar die vā nuy's hebbe hoer
 stoutehe gheveert en groot volc doot
 ghescoten van den ghene die daer buite
 lagghen. **D**it beleg began omtrent sinte

maria magdalenen dach In laer voerſ
en duerde al tottet ander laer omtrent
ſinte ians mis Omtrent ſinte barbare
dach ſo is daer ghecome die come van
deen marken mit graef gherit va olde
burch ſijn broeder en mit hertoech fied
rick va bruyſwinc mit den hertoech
van meckelenburch en die graeff van
rupijn en heeft ſijn beſte ghedaen om
paens te maken **A**er doe hi ſach dat
dat hi niet en bedreef ſo is hi weder om
ghereyſt **D**ie van coelen hebben bi hem
doen come die keijſer frederick mit ouer
lanſche hertoghen grauen biſcopen
en heren die zeer veel want om hulpe
te hebben teghens hertoech kaerl **E**nde
als die vaſten ghecome ghecome
Was ſo ſijn die van coelen wt ghereyſt
en hebben hoer lognis ghemaect neffen
nups ouer den rijn en hebben grote
ſcade ghedaen mit ſchietē in hertoech
kaerls heer **A**er ten leſten is die keijſer
ſelue ghecome mit groter macht om
hertoech kaerl te verdriue van dat
beleg va nups an die zyde daer her
toech kaerl lach **D**idwyls da so hebben

si ghestreden teghens malcand **W**er die
 keiser en mochte hertoech kraerl met
 mach met verdruue en daer na wort
 mit lesten een tractaet gheordemert daer
 in wt ghesproken wort en die legaet a
 lexander seide dat segghe als dat die paps
 dese saken soude eynde binne een iaer en
 hier en binen souden beyde partyen hoer
 harnas wt doen en met meer onroge
En nuys soude hier en binne onbeuoche
 bliuen en staen onder die protegie van
 den selue legaet. en aldus also na dat
 beleg sijn eynde **D**ie keiser also hi vren
 velde tot coele ghereist was so is htoech
 kraerl oec tot sine landen ghereist
In jaer ons heren **M**ccc en lxxv als
 bestant tussche de comē va vranerne
 en hertoech kraerl ghemidet was so heeft
 die comē weder om grote scade ghedaen
 beide te water en te lande op hertoech
 kraerls landen **V**eel scepen hebben die
 die fransouen op die zee verdruue **W**er
 als die hollanders daer teghens veel
 scepen weder op die zee ghesent hadde
 so en ghesuede die scade met meer so groot
Die comē heeft veel lants vbraet i pigan

dien in artois en veel deen stedecken in
ghewonen Als dan hertoch kaerl die
heeft vernomen noch voer mijs leggen
de so heeft hi he verbonde mit edwaert
den conic va enghelant teghens de
conic va vranerijc En die conic va en
ghelat is te talis mit groter macht va
riden ouer ghecome en knechten en
is in vranerijc ghereist om normadien
in te winnen Des ghelincs is hertoch
kaerl oec in vranerijc ghecome om syn
leet te wicken Mer als die conic van
vranerijc sach dat hi verheert was so
heeft hi paens of bestant ghesocht
Ten lesten is daer toe ghecome dat
die conic va vranerijc heeft paens ver
wonen mit die conic va enghelant
in deser manieren als dat die coninc
zoen va vranerijc soude trouwe des
conincs dochter van enghelat en hier
en binen teghens dat dese kinden out
ghenoech worden souden so soude nor
mandien noch bliue onder die coninc
van vranerijc Hertoch kaerl en heeft
ghien paens wille maken mit den co
nic van vranerijck mer hi heeft ghe

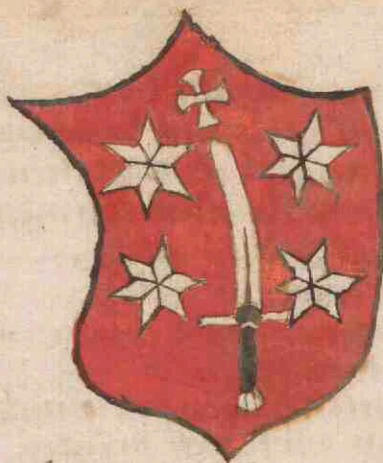
maect bestant neghe laer durende **En**
 als dit ghedaen was so is een yghelic
 thuus ghereist **¶** **B**uten dit bestant
 bleef buten ghesoent die gmaef van
 simpool waer om doe hi gheweken
 was tot berghen in henegouwen so
 wort hi daer gheuughen **En** wā hi
 des coninc vā vrancrijck diene hadde
 ghelweest so dede hertoch kaerl hem
 ouer leueren in des coninc hant end
 die coninc vā vrancrijck heeft hem te
 parijs doen onthoesden **¶** **I**n Jaer
 ons heren **MCCCLXXV** na sinte mich
 iels dach als dat bestant ghemaect
 was tussche de coninc en hertoch kaerl
 so is hertoch kaerl mit groter macht
 vā volc ghereist mit hertochdoem vā
 loreme om den hertoch vā lowyne
 daer wt te verdrue **W**ā die hertoch
 van loreme hadde hertoch kaerl ont
 seit die wile dat hi voer mijs lach
 en hadde mittie zwijs grote scade ge
 daen in hertoch kaerls lanc **¶** **W**elck
 hi nu vrecken woude **H**i is dan nu
 ghecome mit groter cracht vā heren
 in loreme en vele steden ende sloeten

heest hi gheuone en veel dorpe ver-
brant. **E**n als die hertoch sach dat hi
hem niet weer en mochte staen so is
hi gheueke in brabant. Daer na heest
hi die stede vā nansy belegghen en ten
lesten wortet hē op ghegeue en heestet
beset mit sijn volc. **A**ls hi dan dat
lant van lozeue ingheueghe hadde
so is hi gherust in sauoyen om de her-
toech vā sauoyen te bate te come wāt
si grote schade gheleden hadde vādē zwit-
sen om sijnē wille. **H**ier om so heest
hi hem bereit om die zwitzen in te
winne. **M**er leiders sijn victorie sijn
nu al ghedaen en dat als veel lude
vermoeden om dat hi die gheestelike
hant tribuleerde. **M**er ic vermoede dat
tet wt sijn edel hert nochtans niet en
quam mer wt quader informatie vā
sijn raets luden hier of want prima //
pael meester anthonius hamerton en
meester Jan die leen. **M**eester Jan die
leende die maecte inde aduent voer
kerstnisse meere tribulacie te delf dan
ye te vore ghesien of ghehoert was
in hollant. **E**n zent cortē daer na alsme.

saecf **an** ccc en lxxvi so hadde hertoch
 haerl daer een strijt teghen die zwitsen
 die hi verloes en daer bleue al syn in
 Welken Daer na is in hollat gecomen
 ontrent sinte jans mis Jan va boschu
 sen en heeft noch meer tribulacoe ghe
 maect onder die gheestelicheit sondinge
 mit clooster te leiderdorp bi leide Ende
 daer ontrent so hadde hertoch haerl
 die anderde strijt teghen die zwitsen
 die hi oec verloes mit veel volck **In**
 dat seluede jaer na onser vrouwen
 dach va hoer gheboorten is so starf
 heer gheryt va poelghiest regael abt
 van egmont en daer wort een ander
 ghecoen die syn naem was heer claus
 va adrichem een cloek wys man
Doe quam daer hertoch haerl bassent
 broeder die ghenoeint was Jan van
 burgongen en woude die abdie van
 egmont in comendis hebbe en creech
 in sijn hulp heer Jan va egmont die
 daer een beleg maecte voer dat clooster
Daer wasser een ghehete dirc van
 rijer die dat beleg regierde en die wert
 siet in dat belegghe en bleef siet tot dat
 hi starf Ten lesten so brack dat beleg op

en heer daer vā adrichem die arech die
confirmacie vā romen en hi wort mit
groter waerdicheit regael abt vā egmōt
¶ Int Iarr ons hēn ~~dat~~ en lxxvij
na Iacrs dach als die gheestelike hant
die anderde dach van die scattunghe
soude betale so lach hertoch kaerl vā
bui gondien en graef vā hollāt voer
mansij **¶** Wantet hē weder of gheuwone
was vanden hertoch vā loreme ende
omtrent doortienen dach had hi daer
weer een strijt teghen sijn viande daer
die **E**del hertoch **K**aerl god betent
doot bleef na dat hi hollant regiert
hadde tiendalf Iaar dien god ghina
dich sij **¶** En hi en liet ghen kinderē
after dan maria sijn enighe dochter
die daer na trouwede die edel en hoech
ghebozen hertoch maximiliaen van
oesterriych des kensers **F**ederics zoen
vā romen **¶** Deo graas Expiat

Finis ano dñi 1483° mō Ius
Decembris Ius ei a q^o one bonu

E heb in minnen Jonghen jaren
 Memich miul ghelopen en gheuare
 vast wech weder en voert
 Oest west zuden en noert
 Soe dat mi memich seide is beant
 Wer ic en qua nie daer ic meer genuecte vant
 als memich mensche is beant
 Dan te hiltin in hollant
 Dat en seg ic niet bi dien
 Ic heb veel groter steden ghesien
 Nochtans ducht mi hiltin hebbe al
 Dat een guede stede hebbe sal
 Dat wil ic bewisen mit ware woerde
 Want daer leit een coernlant bi noerde
 Een schoen lant dat nie vint onder die thoen
 Van taru va gorse roge en van boen
 En daer toe oec memich ander fact

Als die goede god wassen laet
Hy leit daer een waterlant bi oesten
Dat rijck en arm plach te troesten
Van daer comt vette ossen en inder
Butter melc troest der linder
Haers brasen corper en snoet
Die al hier comen wt dier hoec
Dol ael posch en spinnich
Daer toe menich schoen saftelmick
Hy heeft hylm een foreest bi suden
Dat wil ic mitter waerheit bedude
Welc is ghenuectic in sine tiden
Als hem die voghtelkyns verblyde
Want in dat bosch machme vnde
Kamjne hazen herten en linden
Belthoenen visane en patrisen
Die die iaghers zere prisen
En ander dieren menichuout
Van daen comt oec menich wine hout
En tuif vier zuden veen
Die tswinters ghenuectic is voer die saen
Hy leit daer een zee an die west cant
Daer wt comt menich visch opt lant
Bruin visch zehont salm en scoer
Dese come die buighers voer die doer
Cabbellau selmich en witmick
Collen wchen heilbot en spiermick
Hy hebben die va hylm een manen

Dat si bruiden dat beste bier
 Dat men drinket in menich lant
 In vlaender zelant en oec in brabant
 En menich mensche drinket gaern
 Want die bier wort ghebruidt wt die spaern
 Welke haue men mach besluten
 Hoert yemat va al sulke conduten
 Deen sparendam dander ter goude
 Ic waen ichter noxe om lieghe soude
 Noch gheef ic die va helm mede
 Si hebbe scone vrouwe bine hoer stede
 Als ic tot mine leue vant
 Nochtan heb ic weest in menich lant
 Aen vintse suuer an allen leden
 Eel en oec va goeden seden
 En hebben mede goet ghelact
 Dat scone vrouwen wel staet
 Nu hebben si oec lelike tarteuwe
 Daer he een man of mochte groiduen
 Si hebben oec ridders en knapen
 Die gheboren sijn vande wapen
 Dat dievil an hem is gheuonden
 Als die bamer wort ontwonden
 Daer si mede te veldt varen
 Als lewen striden si sonder sparen
 Mer dat wapen va helm suldi weten
 Dien en wil ic niet vergheten
 Of hoe si hoer wape hebbe ghecreghen

Dat woert en dochte niet versweghen
In heidensse leit een stat niet damiaten
Aldus heb ic mi segghe laten
Daer waren burghers vā hylm gheude
Hoe si daer quamen dat laet ic staen
Hochten is mi dat beant
Si quamen daer mitte ioghe heer vā hollāt
Wat het ghesaede ouer niemich dach
Dat die keiser voer damiaten lach
Als die burghers vā hylm dat vname
haestelic soe schoet si te samen
En hebben manlic die weer begrepe
Mit togghe baerden en grote scapen
Si ghinghe tsciep te sanctuoert
Als men mi segghen voer een waer woert
En si toggen mit ghewapender hant
Want si quamen mit heyden lanc
Daer haer vrende gheuaghe laghen
Nu hebben die heidens ouer hare haue
Een yser riep groet en swaer gespane
Alme mi segghe voer waer
Mit desen riep sloten sy haer haue
Dat si niet om alle die werlt en gaue
Wat daer en mochte niemāt wt noch in
Des ware die heidens blide in hare sin
Doe ginghe die vā hylm te inde
Vonder merren of sonder spaden
Mit hoer ouerste ammerael

Ende maecten enen zaghee vā harde scale
 Onder den bodem vāden scepe vast
 En hebbe hem manlic ter weder ghepast
 En verbeide een starke voersaende vint
 Alsmē inden tornike bescreuen vint
 En zalden inder nacht den raey ondoeven
 Dat die menich heiden groot we
 En vielen ghemeenlic binen der mūeren
 En setten haer hē ter auentueren
 Elcx mit enē vrien moede
 En wōne die stat sonder hoede
 so dat si sijden en hebben beghōne wōne
 Dat die stat vā dammatē mitter hāt is ghe
 En sloeghe die heide en driue se vā lande
 En losten haer vruenden vren banden
 Des danckeden si god al gheliken
 Dese mare quam in vranckrike
 Dat die vā hrlm die hebben bedreuen
 En god hē die auentuer heeft ghegeue
 In deser vernou in deses seluer tyt
 Die keiser Wasser selue of verblit
 En ghinc te rade mit sinē vryse
 Wat hi die vā hrlm gauē te prijsē
 Of wat hi hē beste mochte scencken
 Datmen lancste mochte ghedencken
 Des gaf hi die vā hrlm dese mīwe wapen
 Als knudich is riddere en knapen
 Een bāmer roet ghelike dē bloede
 Wat si se ghe wōne hadde mit stoute moede

Daer in een blanc ghetoghe zwaert
Dat oert ghekeert ten hemelwaert
Mer die paus gaf he dat heilighe cruus
Dat si mit lieue moste come thuis
Die patriarchen ganc die vier sterre
Om dat si ghycome ware va verren
Twe onder ende twe bouen
Mit rechte is dese wapen te louen
Dat die va hrlm dit hebbe ghetoghe
Opte herden mit so groten deghen
Ic dorst wel segghen mit openbaer
Dat die va hrlm eendrachtich waren
So en wist ic ghen stat teghe hrlm te prisen
Wat het dunt mij sin een half paradys
Al dus begheer ic in minne sinne
Dat maria die hemelsche coninghine
Die stat va hrlm in doechden bewaer
Van party va oerloch en va msbaer
Op dat wy hier also moete leuen
Ghede hier na come sonder sruenen
Bouen inden hemelschen thron
Daer god is der heilighe loen Ame

Dic matheuz dichte die

Der werlt en is ghe trouwe d trouwe
Va emich edel ma arm ofte mit ghelyc
Ja wat trouwen men vint bescreue
Dan voer sine rechten heer te sette sin leue

Of voer sijn vrienden so hi te louen
 want sijn trouwe gaet alle trouwete boue
Exempel sel si gen nye ghedichte horen
 hoe die eel heer vā egmont wel gheboze
 sijn leue seutelic settede so menich sacht
 voer sijn heer in april den seften dach
 En voer sijn vaende smorghis biseue vren
 hi mach god wel dancke der goed' aucture
Ehi hebt wel ghehoert ou' d' jare vier
 hoe rebel hoe wederspanich hoe quaet bestier
 hinen dordrecht heeft gheueest inde raet
 si besarenent nu maer tis te laet
 het is gods wraecht dat si dus sijn geplaccht
 die rijdoe vand' stat hadde sijn veraghet
Die vier laren moste dolen after landen
 hoer goed' ghenome en' ghemac't te stande
 die ghelders viat teghe haren rechte heer
 hebbe ghesustmeert en' voert meer
 wat opset dat si ghemac't hadde dat laet ic
 die snee is wech het comt al mit claer Daer
Desen groten ouerlast was ansiende
 die eel heer vā egmont des sijn vaende
 dat wel moghen sette in die coninc
 En sijn vroemh' dandren eweliche
 wat hi self maecte dat opset allein
 wt goroni ghinc hi tsaep mit getale cleyn
Ehien dordalshondert stur ic en lieg v' niet
 hi had een scipper die Jan treus z' hiet

Ghelinc eens lewen hert was tsappers moet
Want hi auentuerde al scap luf. en guet
Doe hi tot dordrecht qua voer die stat
Die scout nep Jan thyeus? sy di dat
Wat hebdi ghelade wat bringdi daer
Die scapper sprac alre leue waer
bring se. ic selse lossen rechte voert
Die scout ghinc vast doer die poort
Mar eer hi op dat ende va die strate qua
Van deser waer hi rasch vernam
Hi nam die vlucht so hi best cost
Want nye waer en wort so haest ghelost
Die he va egmont qua selue hier binen
Mit cloecke opset mit scarpe versinne
Verbi den stathuus hi mit sijn zyn qua
Eer hi va binen vet reconter vernam
Die burghermeester die ghewet heeft al die wert
Qua hem te ghemoet sijn achte stert
Eenen groten hamer heeft hi verheuen
Om die heer va egmont te neme sijn leue
Mer wat halpe eer he yemat qua te baten
Dijn luf ter scout most hi daer laten
Spoert raechuus byt kerckhof dus ist gesiet
Hoden si weer maer ten halphoer met
Des heren va egmonts hulps wies zeer groot
En tuolt vernia des burgermeesters doot
Alle die waren va sijnre partnen
Eic pynde hem te come op een zue

Doordrecht die die in so menich lant
 hebt ghescreuen gods vr̄et en alder werlts vr̄at
 Ghedenct desen dach ghy sijt worden tam
 Ende onderdanch ghemact als een lam
 Sint ghehoersaem iude rechte lants heer
 Omnosel bloet en stort inmermeer
Aloch mit onrecht wilt menat verdrue
 Maer laet elc bi den sine bliuen
 Hier hebdi ghehoert die vroemh^g en die eer
 Die van egmont die edele heer
 Tot doordrecht haelde so wie dat wondert
 Int jaer alsme screef vierden hondert
 En men screef daer toe bynnen mede
 God verleen In hollat syn ewige vrede

A M E N

Wilt ghy horen een nuwe liet
 Wat in hollat is gheschiet
 Te hylm binen mueren
 Vergaet dat wel so isset goet
 Na soet comt die dat suere
Het viel op magdalene dach
 Dat die ment int harnas was
 Te hylm opter straten
 Si namen so menighe ruter gheude
 Si en woudey ghyen leue lacte
Si riepen al slact doot slact doot
 Spaerter deime nochte groot

In en sullen ons met ontspringhe
Al hadden wi er noch vijs hōdert In
Wij souden se wel bedwingghen
Die ruters sprake mit openbaer
Dat ic sing en dat is waer
Wonder woude si bedriuen
Pider mienten bloet so woude si gaen
te haerlen In korter tyden
Gulke woerden en sijn met goet
Daer om so worde die niet verwoet
Si en woude mit langher doghe
Aldus sij te sanne ghycomen
Mit bussen en mit bogghen
Al doe die mient beghon te lope
Doe mostet den ruter al becope
Waar si he conden betrapen
Si sloghense zoer si stakense doer
Si smoeidense in dat water
Die hēn vā hrlm aldat vname
hoe haestelic mar dat si quame
ghe vriende en mit maghen
Si hebben den ruter knecht besaut
Al voer der mienten laghen
Die hēn vā hrlm die deden hoer best
om te bescutten den ruter knecht
die vreesē vā sine liuen
Si hebben hoer mient te vrede gestelt
Den ruter die most zwighen
Op dat pas sprac den ruter wel

Nochtans so was sijn hert sofel
 hi en heeftet niet vergheten
 hi is al inden haghe ghetoghe
 hinnerter noch te wreken
Doe die stehouder dat Vernam
 hi was toernich en gram
 hi en woud een woerd niet spreke
 hoe haestelic hi doer hylm wet
 hi en cond dat niet vergheten
Die hē vten haghe dat vnamē
 hoe haestelic si te hylm quamen
 om besceit te weten
 si hebben so menich man vdarcht
 daer om te horen spreken
Als si die waerheit hebbe verstaen
 so heeftet den ruter knecht gedaen
 hi waende partij te vinden
 god danc het is daer anders ghegae
 luttel tot sijnre gheuwine
Hier heeftet den ruter toe ghebrocht
 om dat hi liep en sloch die kloc
 in een so corten stonden
 doe moesten sijn mitte liue becope
 waer mensse creghen of vonden
Die ruter dreef eerst een cuele moer
 so wat hi dede dat was al goet
 daer teghens en dorst niemāt segghe
 nu isser som hoer voete ghespoelē
 most men die waerheit segghe
Daer isser noch som die sijn ontgaen

Die quame tsauntes wt die spaern
 Daer wasser vier of viue
 Si hadden ene goede enghel ghedient
 Dat sij ontghinghe mitte lue
Ghel dit den burgher wel vergaen
 Dat en cam ic niet versoen
 hoch en camo begripen
 Den ruter seller noch vraet om doen
 Tsj binens lants of buten
Al is den ruter nu versoent
 hi is so vals in sine gront
 hi en sels niet rihf verglyeten
 Als die vā hylm buten sijn
 So raed ic hem hertich te sprekien
Dit heeft die ment vā hylm ghedie
 hoert en wilt verstaen
 Ende wilt dat niet begripen
 Den ruter hadat sacramet bereest
 Al vier heilighe kerken
Waer hy dat deed dat laet ic staen
 Dus sullen si alle plaech ontfacen.
 Al ghemenenliken
 Die gods lichaem niet en eert
 Den en god niet ontviken
Die gods lichaem niet en eert
 En hem vā maria keert
 Die en selmen niet beclaghē
 het val as tsh en dat moet sijn
 god die selse plaghien
Te hylm isser een diel geplaecht

